

Andreja Grašič evropska prvakinja

Včeraj je na evropskem prvenstvu v biatlonu na 15 km zmagala Andreja Grašič iz Križev pri Trzinu in postala evropska prvakinja.



barcaffè

UGODNI POSOJILNI POGOJI

Gorenjska Banka

Banka s poslubom

Decembrske plače z zamudo

Trzin, 26. januarja - Včeraj je okrog dva tisoč delavcev tržiške tovarne obutve Peko vendarle pričakalo izplačilo decembrskih osebnih dohodkov. Zaradi likvidnostnih težav so bili zamikov izplačil sicer že vajeni, vseeno pa se je zgodilo prvič, da so plače zakasnile kar deset dni. Kot je povedal Janko Mladič iz vodstva podjetja, je eden od razlogov za slabe poslovne rezultate tudi le približno 90-odstotno izpolnjevanje količinskega delovnega načrta za lansko leto. V prvem četrtletju so prilivi denarja vedno pičili, vendar obstajajo izgledi za postopno izboljšanje.

Tudi v sosednji tovarni, BPT Trzin, so decembrske plače prejeli včeraj. Direktor Janko Maček je pojasnil, da je izplačilo dan običajno med 22. in 25. dnem v mesecu. Ob ugotovitvi, da položaj tako v tekstilni kot obutveni industriji že dolgo ni rožnat, je tudi za letošnje leto napovedal prilaganje razmeram. Tako bodo v upravnem odboru podjetja presodili, kakšna naj bosta obseg in sestava proizvodnje. • S. Saje

Plin v Radovljici

Od 11. do 13. januarja je bila v Hotelu Grajski dvor v Radovljici predstavitev programa izgradnje plinovodnega omrežja za zemeljski plin. Za predstavitev, ki sta jo skupaj z izvajalci pripravila občina in Komunala Radovljica, smo v Gorenjskem glasu napovedali, da bomo celovito predstavili program v posebni prilogi. Objavljamo v današnjem Gorenjskem glasu na straneh 11, 12, 29, 30, 31 in 32. Brezplačno jo bodo dobila tudi vsa gospodinjstva na območju mesta Radovljica. • A. Ž.



Če sreča trka na vrata, ji odpri, tudi štirikrat!
Bogdan, Betka in Boris so trojčki iz Lavrovca, ki so se rodili s pomočjo epruvete. Tadeja in Ivan sta morala predtem prehoditi dolgo pot polno upanja in hrepenenja, zaupati sta morala zdravnikom, da bodo številne preiskave in terapije prinesle tisto, kar si najbolj želita: otroški smeh v njun dom. Kaj pa Sara? Njo je "prinesla štorklja" leto dni kasneje.

STRAN 8

Poslanski prepis o pokojninah

Državni zbor sprejel vladni predlog

Po treh dneh razprav v državnem zboru so poslanci s 43 proti 26 glasovom sprejeli dopolnitve pokojninskega sistema: usklajevanje in poračuni pokojnin.

Ljubljana, 26. januarja - Razprava je bila izrazito predvolilno obarvana, saj sprememba zadeva okrog 400.000 ljudi, med poslanci Slovenskih krščanskih demokratov in Združene liste, ki izrazito nasprotujejo vladni nameri o ukinitvi oziroma omejitvi poračunov, pa se je vnela prava vojna, kdo spoštuje in kdo krši koalicijski sporazum in kdo že nabiral volilne glasove upokojevcem. Za vladni predlog naj bi bili LDS in SKD, proti pa Združena lista, ostale stranke pa vladi očitajo, da ne predstavi

pravih podatkov o finančnih posledicah za državo in upokojeince, in da so predlogi zelo nejasni in celo neuresničljivi.

Poslancem je bilo predloženih kar nekaj predlogov. Vlada je najprej predlagala, da bi se pokojnine usklajevale na osnovi uradnih statističnih podatkov o mesečnem gibanju plač vseh zaposlenih v Sloveniji, pri čemer bi se opravljali dvomesečni pozitivni ali negativni poračuni. Predlog je nato spremenila in z argumenti zagotavljanja večje likvidnosti Zavoda za

pokojninsko in invalidsko zavarovanje predlagala mesečno usklajevanje pokojnin z rastjo plač, vendar brez dvomesečnih poračunov. Pokojnine se v primeru padanja plač ne bi zniževale.

Tretji predlog, oblikovan v sredo, pa je prinesel usklajevanje pokojnin z mesečnim gibanjem plač v Sloveniji, vendar brez poračunov, kar je za upokojeince še naprej sporno. Pokojnine se bodo mesečno povečevale, če se bodo povečevale plače, če pa bi se bodo plače znižale, uskladitve tisti mesec ne bo,

ampak bo odstotek znižanja plač upoštevan pri naslednji pozitivni uskladitvi pokojnin. Tako v nebemem mesecu ne bo prišlo do nominalno nižjih pokojnin. Osnovna letna uskladitve se bo naredila februarja in se bo dobilo razmerje, da bo povprečna starostna pokojnina znaša 85 odstotkov povprečne neto plače. Povprečna plača se bo računala na zaposlenega v državi v vsem preteklem letu, povečala pa se bo z rastjo življenjskih stroškov do februarja v tekočem letu.

• J. Košnjek

Predstavitev gospodarstva koroških Slovencev

Val stečajev mešanih družb

V Žitari vasi propada tovarna pohišva IPH, žrtev divje privatizacije v Sloveniji

Celovec, jan. - Slovenska gospodarstva zveza iz Celovca je za slovenske časnike pripravila predstavitev gospodarskega stanja koroških Slovencev, v središču pozornosti so bile mešane družbe, ki propadajo druga za drugo, trenutno najbolj boleč je stečaj IPH v Žitari vasi.

Kakšna je potemtakem povezava IPH z Alplesom? Tokrat smo slišali koroško plat zgodbe, ki je za nekdanjega direktorja Tilija zelo neprijetna.

Najbolj upešna je zdaj na Koroškem tovarna smučarskih desk Elan v Brnci, ki pa je v pretežni hrvaški lasti. Gospodarska stebra koroških Slovencev pa sta Zveza slovenskih združenj in Mohorjeva družba, ekonomsko preživeti pa manjšini zagotavlja več kot 250 zasebnih podjetij. Pogovarjali smo se tudi z najodgovornejšimi koroškimi politikami in z našim državnim sekretarjem za Slovence po svetu. (Strani 17. do 23.) Na sliki direktor Elana v Brnci



Vili Moschitz s smučarsko desko, ki jih zdaj prodajajo pod blagovno znamko Nale (obrnjeno izpisan Elan), saj deskarji nočejo imeti nobene zveze s smučmi.

Nove vrtine na Krvavcu

Motne krvavške vode se že bistrijo

Dve globinski vrtini, ki bosta zbistri vodo za prebivalce pod Krvavcem, sta že narejeni, tretja bo kmalu.

Cerklje, 24. januarja - Drenažnih zajetij, iz katerih se zdaj napaja vodovod pod Krvavcem in kjer občasno priteče kalna voda, ne bi povsem opustili, se zavzemajo strokovnjaki in predstavniki obeh komunalnih podjetij, domžalskega in kranjskega. Slednji sta se lani dogovorili s predstavniki vseh občin, odvisnih od krvavških vodnih virov, da jih sanirajo. Kako daleč so s temi načrti, so se dne pogovarjali na skupnem sestanku v Cerkljah.

Lani so že montirali merilec motnosti in ga decembra tudi preizkusili, izvrtali so dve globinski vrtini, tretjo bodo letos, do aprila pa naj bi jih tudi priključili na sistem, je dejal Jože Duhovnik, direktor Stanovanjsko komunalnega gospodarstva iz Domžal. Cilj obnove vodnih virov na Krvavcu je izboljšati vodooskrbo: vsi krvavški viri naj bi dali sto sekundnih litrov vode. Normalno je sicer sistem oskrbovan pri 75 litrih na sekundo, v najslabših časih pa je s Krvavca teklo 42 litrov na sekundo. Projekt

vodnih zajetij na Krvavcu bo letos končan, kar pa ne bo pomenilo le dovolj vode (tudi v sušnih mesecih), temveč tudi kakovostno vodo, ki je ne bo več treba klorirati. Za južnejše občine (Kamnik, Vodice, Mengeš) pa je poleg novih vrtin pomembna tudi obljuba domžalskega komunalnega gospodarstva, da bo na tem območju zamenjala dotrajane cevi. Nekaj jih je že, ostaja jim še dolg na cevovodu Mengeš - Komen-

da. Gospodarjenje s krvavškim vodovodom si delita domžalsko in kranjsko komunalno podjetje v razmerju 60 proti 40. Jože Duhovnik je tudi povedal, da je kranjska iz vodnih taks, ki jih dobi v občinah pod Krvavcem, že poravnala del naložbe v nove vrtine.

Občinski svet v Cerkljah je lansko poletje sprejel sklep, da na Krvavcu ne dovoli nobenih posegov, dokler vodni viri ne bodo sanirani. Župan Franc Čebulj je na omenjeni sklep opomnil zaradi tega, ker je RTC Krvavec že dobilo vsa ustrezna dovoljenja za dodatno zasneževanje smučišč, čeprav sanacija še ni pri kraju.

• D.Z.Žlebir

DATRIS
Prodaja tekočih in trdih goriv
telefon 064 77 081
064 53 429

SISTEM
RAČUNALNIŠKI KLUB
486/80 že od 132.558,00 SIT
ali 7.111,00 SIT mesečno!
Tel./Fax: 064/ 22 10 40

PETROL
UGODNO! KURILNO OLJE PO NIŽJIH CENAH
NAROČILA: skladišče Medvode tel.:061/611-340. 611-341
B.S. Radovljica tel.:064/715-242
NAROČILA SPREJEMAMO 24 UR NA DAN

IMPULZ KABELSKA TV
KAMNIK - DOMŽALE
Maistrova 16, Kamnik
telefon: 061/817-313
VAŠE OČI IN UŠESA

vibroser
TEL: 064/224-574
FAX: 064/224-575

PIS Bled, d.o.o., Gorenjska 33c, RADOVLJICA
TEL/FAX: 064/714-774, 712-257, Trgovina: 712-399
RAČUNALNIKI: NOVO: TRGOMNA v Radovljici
PIS 486DX4/100 93.335 SIT z računalniki in CD ROM igrami,
PIS 486DX4/120 95.205 SIT Cankarjeva 70 (poleg knjigarne)
ali 6 x 18.250/ 12 x 9.950 SIT delovni čas: 9-12, 15-18, 50 9-12
VODENJE POSLOVNIH KNJIG (imamo še nekaj prostih mest)

GORENJSKI GLAS
MALI OGLASI (064) 223-444

“ZDAJ SE ZNAM
BRANITI SAMA!”



LUNA

VGRAJENA ALARMNA NAPRAVA



Prikupna zunanost devetnajstice, njena moč in udobje nepridiprava zlahka zvbijo v nečedne posle. Zato se je zapeljiva Renaultova najstnica odločila, da ne bo skrbela le za dobro počutje in varno vožnjo svojih potnikov, pač pa tudi za samoobrambo. Renault 19 ima odslej vgrajeno alarmno napravo!

RENAULT 19

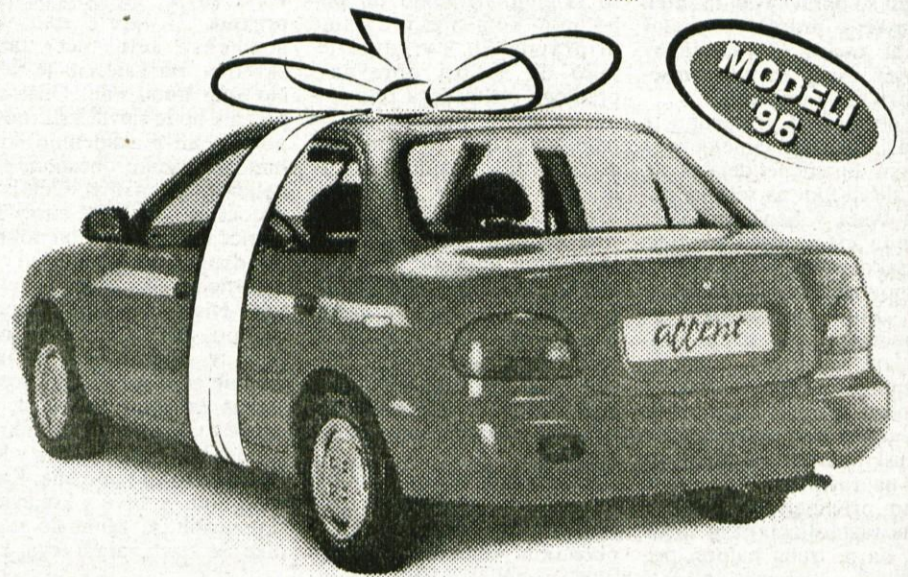
Za dolgo bo zapeljal tudi vas.

RENAULT priponca est



**Avto boljši,
cena nižja.**

AVANTA



Omejene količine modela Accent 1,3 LSi 1000 DEM ceneje.
Sedaj že za 16.500 DEM.

Avtomobili Hyundai Accent so bogato opremljeni, zmogljivi, varni in udobni. Kupite jih lahko tudi na kredit ali leasing. Garancija za vse modele velja tri leta ali 100.000 prevoženih km.

PRODAJA:

- **HYUNDAI SERVIS KADIVEC**, Pipanova 46, 64208 ŠENČUR, tel.: 064/41-573
- **DIA-G d.o.o.**, Janeza Finžgarja 5, 64270 JESENICE, tel.: 064/83-902
- **HYUNDAI SERVIS LUŠINA**, Gosteče 8, 64220 ŠKOFJA LOKA, tel.: 064/632-286



accent
KOMU MAR MOČ BREZ ZNAČAJA

posebni popusti
za zvestobo

tradicija

andragoške metode

LJUDSKA UNIVERZA KRANJ
center za izobraževanje in kulturo
c. Staneta Žagarja 1

izkušeni

domači in tuji predavatelji

VPIS V SPOMLADANSKI SEMESTER 1996 do 9. februarja 1996 med 7.00 in 17.00 uro

TUJI JEZIKI

ANGLEŠKI, NEMŠKI, ITALIJANSKI,
FRANCOSKI, ŠPANSKI JEZIK

Tečaji:

- 90-urni intenzivni
- 30-urni obnovitveni
- individualno učenje

Priprave na izpite:

- ICC - mednarodni certifikat
- AKTIVNO ZNANJE - slovenski certifikat
- slovenščina za tujce

Ljudska univerza Kranj
c. Staneta Žagarja 1
tel.: 217 481

**STROKOVNO
IZOBRAŽEVANJE**

Novi verificirani programi:

- komercialist
- poslovni tajnik
- vodenje manjših podjetij

Še vpisujemo:

- računovodja
- priprava na strokovni izpit za prodajalce, trgovske poslovodje
- kuharski, natakarski pomočnik
- vodenje poslovnih knjig I, II
- računalniško izobraževanje WINDOWS 95

OSNOVNA ŠOLA

- za mladostnike in odrasle
- od 6. do 8. razreda

TEČAJI - KROŽKI

Študijski krožki:

- izdelovanje lutk
- grafično in industrijsko oblikovanje
- praznovanje ob različnih priložnostih

Tečaji:

- makrobiotika v naši kuhinji
- strojepisni tečaj na računalniku
- retorika za dijake, študente in odrasle
- aranžiranje cvetja
- avtogeni trening
- šola za starše

telefon:
217 481

PEUGEOT

Avtotihša **KAVČIČ** d.o.o.
64212 Visoko, Milje 45
tel./fax: 064/43-142

POOBLAŠČENI SERVIS
IN PRODAJA VSEH MODELOV
PEUGEOT

NOVO! V PRODAJI P 406
UGODNO! P306 XR 1,4
NA ZALOGI: P BOXER

UGODNI KREDITI
IN LEASING!

EROTIKA
po telefonu

akcija v minuti
090 7 22 7

GORENJSKA TELEVIZIJA
TELE-TV
Kranj

vsak dan od 19.00 do 23.00 ure
ob nedeljah od 9.00 do 14.00 ure

**VEDEŽEVANJE
ASTROLOGIJA**

Vse, kar
želite izvedeti
o sebi in
svoji prihodnosti.
Zaupajte najboljšim!

090
41-29

PLIN V RADOVLJICI

PRILOGA GORENJSKEGA GLASA PRED GRADNJO PLINSKEGA OMREŽJA

Občina Radovljica se pridružuje drugim v Sloveniji

Z nameravano gradnjo plinovodnega omrežja za zemeljski plin se občina Radovljica pridružuje drugim slovenskim občinam v Sloveniji v prizadevanju za čistejšo okolje. Če je v svetu zemeljski plin postal eden od glavnih virov energije, potem je potrebno poudariti, da tudi usmeritev razvoja energetike pri nas ni narekovalo samo dejstvo, da je cena plina konkurenčna ostalim energentom, ampak tudi skrb po varovanju okolja. Zanesljivost oskrbe z zemeljskim plinom pa na neki način zagotavlja tudi že današnja razvejanost plinovodnega omrežja v Evropi.

Poraba zemeljskega plina v gospodinjstvih daje neprimerno večje udobje in zato tudi višji življenjski standard. Danes se na Gorenjskem z zemeljskim plinom na veliko zadovoljstvo že oskrbujejo občani v občini Kranj, Škofja Loka in Jesenice. Omrežja pa se povsod še širijo, saj je interes zanj vedno večji tudi v že omenjenih občinah.

Zato nenazadnje tudi nedavna predstavitev projekta izgradnje plinovodnega omrežja v Radovljici in okolici, ki sta jo pripravila občina in Komunala Radovljica, in zares veliko zanimanje zanj v Hotelu Grajski dvor ni bila presenečenje.

Začetek 1993. leta

Za pripravo na izgradnjo plinovodnega omrežja v občini Radovljica (pa tudi v občini Bled) je bilo opravljenih že precej aktivnosti. 1993. leta je bila na primer

izdelana študija Energetski koncept za območje Radovljica, Bled, Lesce, Begunje in Gorje. Pripravi študije je aktivno sodelovala tudi Komunala Radovljica (anketiranje). Izdelana študija pa je kot najboljši vir energije predlagala zemeljski plin.

Avgusta lani sta občini Radovljica in Bled potem podpisali s firmo IBE Ljubljana pogodbo o projektiranju plinovodnega omrežja na območju obeh občin. Za projekt se trenutno že pridobiva lokacijska dokumentacija. Komunala Radovljica pa je že izdelala tudi investicijski program plinske mreže za Radovljico.

Glavne značilnosti programa

Izgradnja plinovodnega omrežja (infrastrukture) bo potekala v več fazah. V I. fazi bo vključevala izgradnjo primar-

nega plinovoda in oskrbo večjih potrošnikov (industrija, ogrevane kotlovnice in komercialni sektro) ter priključevanje individualnih potrošnikov na območju Triglavске ceste, Roblekovega naselja in Gradnikove ceste.

II. faza pa bo razdeljena na več etap, ki bodo potekale na posameznih območjih. Osnovni kriteriji za oskrbo posameznih območij z zemeljskim plinom pa bodo: ekonomičnost, zanimanje ljudi (interes naj bi bil večji od 60 odstotkov) in možnost sočasnega izvajanja (gradnje) z ostalo komunalno infrastrukturo.

Letos bo tako za mesto Radovljica izdelana lokacijska dokumentacija in začela naj bi se tudi gradnja prve faze opredeljenega programa izgradnje plinovodnega omrežja. Sicer pa bo gradnja trajala do leta 2001. Dinamika gradnje pa bo odvisna od že omenjenega interesa in ekonomičnosti.

Načrtovalci pa se zavedajo, da pri gradnji infrastrukture ne bo moč dosledno upoštevati vseh tržnih opredelitev. Sicer pa je prispevek za hišni priključek za stanovanjsko hišo s priključno močjo 25 kW za opredeljen na 1800 nemških mark glede na to, da je v investicijskem programu predvidena cena 72 DEM za kilovat priključne moči za objekte s priključno močjo do 50 kW.

Poleg Radovljice je predvidena tudi postopna izgradnja plinovodnega omrežja in priključevanje nanj v okviru občine Radovljica. Tako se maja in junija začenja izdelava lokacijske dokumentacije za območje Lesce, jeseni ali najkasneje v začetku prihodnjega leta pa za območje Begunje. Velja pa še enkrat poudariti, da bo dinamika izgradnje odvisna predvsem od interesa ljudi in finančne sposobnosti investitorja.

Izgradnja in upravljanje plinovodnega omrežja

Vsa dosedanja pripravljala dela glede izgradnje plinovodnega omrežja v občini Radovljica in Bled je imelo na skrbi Javno podjetje Komunala Radovljica, ki bo v soglasju z občino tudi v prihodnje vodilo izgradnjo plinovodnega omrežja v obeh občinah. Izvajalci tehnične dokumentacije, gradbenih, instalacijskih in ostalih operativnih del za primarni (ulični) razvod zemeljskega plina bodo izbrani na podlagi javnega razpisa.

Projektante in izvajalce hišnih priključkov ter notranjih instalacij za zemeljski plin bodo izbirali individualni naročniki (odjemalci zemeljskega plina sami. Pri tem jim bo pomagal seznam usposobljenih in za dejavnost registriranih projektantov, obrtnikov in podjetij s sedežem v bližnji okolici. Seznam bo za pripravila Komunala Radovljica, kjer bodo zainteresirani v prihodnje dobili tudi nasvete za izgradnjo individualnih priključkov na plinsko omrežje. Kasneje pa bo Komunala Radovljica tudi upravljalec plinskega omrežja in dobavitelj zemeljskega plina.

Kako do priključka za plin?

Na podlagi projekta bo dobavitelj zemeljskega plina - Komunala Radovljica opravil vsa potrebna gradbena in instalacijska dela za primarni in instalacijska dela za primarni oziroma glavni ulični razvod za zemeljski plin.

Opravil bo tudi vsa instalacijska (ne gradbena) dela za hišni priključek. To pomeni, da bo dobavitelj plina zagotovil izgradnjo instalacije od uličnega

voda za zemeljski plin do vključno požarne (na primer) na fasadi.

Naročnik zemeljskega plina (občan) bo moral opraviti ali poskrbeti za zemeljska dela (izkop in zasutje, kar bo naročil lahko tudi pri Komunali) za hišni priključek po navodilu dobavitelja plina. Na podlagi tehnične dokumentacije, ki jo bo pregledala Komunala, bo moral bodoči lastnik priključka naročiti izdelavo (projekt) notranje plinske instalacije. Pri dobavitelju plina pa bo moral nabaviti merilec plina (števec) in regulator tlaka. Za vgradnjo pa bo poskrbel dobavitelj plina oziroma v konkretnem primeru v Radovljici Komunala. **Pri tem je potrebno že zdaj opozoriti, da bodo tehnično dokumentacijo in instalacijska dela lahko izvajala le za to usposobljena in registrirana projektna oziroma instalacijska podjetja in obrtniki.**

Kaj vas torej čaka?

Če se boste oziroma ste se odločili, da boste za ogrevanje, kuhanje in za pripravo tople vode imeli v stanovanju zemeljski plin, potem stopite na komunalno podjetje po prijavnico. Izpolnjeno boste potem tudi vrnilo Komunali Radovljica. Prijavnica še ne pomeni za vas obvezujoče naročilo. Vendar pa vas bo po njeni izpolnitvi obiskal strokovnjak za plin in se z vami pogovoril predvsem o: - poteku trase plinovoda za hišni priključek, o namestitvi požarne pipe oziroma omarice. Rezultat tega obiska bo tudi zapisnik s skico priključka, ki bo sestavni del kasnejše pogodbe. - priključni moči in namenu porabe

zemeljskega plina. Izračunal pa bo tudi višino vašega prispevka za hišni priključek ter opredelil način plačevanja.

Po tem pa boste v krajevni skupnosti ali na upravi Komunale Radovljica podpisali pogodbo o priključitvi na plinsko omrežje. V pogodbi pa bodo opredeljene vaše obveznosti, kot naročnika in obveznosti Komunale Radovljica kot dobavitelja.

Prispevke za hišni priključek

Poudariti je potrebno, da se celotni projekt izgradnje plinovodnega omrežja in priklapljanja nanj financira s sredstvi, ki jih pridobi dobavitelj plina (Komunala Radovljica) od občine, bank in od denarnih prispevkov naročnikov zemeljskega plina na podlagi cene za hišni priključek. Višina prispevka za hišni priključek pa bo odvisna od seštevka instalacijskih moči plinskih trošil. Za kuhanje velja instalacijska moč 5 kW, za kuhanje in pripravo sanitarne vode pa 10 kW. Kolikšna bo moč za ogrevanje, pa bo odvisno od plinskega trošila oziroma moči plinske peči.

Višino prispevka si lahko izračunate tudi sami, če seštejete moči vseh plinskih trošil in znesek pomnožite z 72 DEM/kW. Prispevek bo moč plačati naenkrat ali pa v dvanajstih zaporednih obrokih. **Tako opredeljene višine prispevkov pa veljajo le za individualne naročnike, ki sklenejo pogodbo za izdelavo priključka pred začetkom del. Kasnejša izdelava priključka za zemeljski plin bo izvedena po dejanskih stroških.**

Domače znanje - evropski standardi



Župan inž. Vladimir Černe

Prizadevali si bomo, da ga s skupnimi močmi uresničimo. Upam, da tudi država finančno ne bo stala ob strani. Pričakujemo njeno pomoč. Glede na to, da je to največji občinski projekt, pa upam, da bo pri financiranju imel tudi podporo v občinskem svetu. Občani prav gotovo želijo, da bi za gradnjo dobili tudi posojila.

Pričakujemo tudi podporo



Direktorica Komunale mag. Bernarda Podlipnik

Številen obisk na predstavitvi je kar malce presenetil. Prišli so seveda tisti, kjer se bo uresničevanje začelo že letos in nadaljevalo v prvi fazi predvsem prihodnje leto. Seveda je bilo največ vprašanj o ceni priključkov in instalacij, kje bodo potekale trase in kakšna bo din amika gradnje in priključevanja

Kar zadeva ceno, bo ta med 3.000 in 6.000 nemškimi markami za priključek in inštalacijo. Odvisna bo seveda od priključne moči in zahtevnosti inštalacije. Skušali bomo zagotoviti obročno odplačevanje. Za trase plinovodnega omrežja lahko rečem, da bomo vztrajali, da bood enostavne in izvedljive, pričakujemo pa seveda tudi razumevanje pri lastnikih glede soglasij. Kar pa zadeva dinamiko, bo le-ta poleg denarja odvisna predvsem od soglasij in interesa občanov.

Plin - prijazna in poceni energija

Gradnja plinovodnega omrežja v Radovljici, ki je bila pred nedavnim predstavljena v Hotelu Grajski dvor v Radovljici in je vzbudila veliko zanimanje in obisk med občani, bo odvisna predvsem od interesa lastnikov individualnih objektov.

Gradnja se je pravzaprav začela 1993. leta s pripravo študije Energetski koncept za območje Radovljica, Bled, Lesce, Begunje in Gorje. Avgusta lani sta občini Radovljica in Bled podpisali pogodbo o projektiranju plinovodnega omrežja na območju obeh občin s firmo IBE Ljubljana. Komunala Radovljica je izdelala tudi investicijski program plinske mreže za Radovljico. Letos bo izdelana lokacijska dokumentacija za izgradnjo plinovodne infrastrukture, gradnja pa bo potem potekala v več fazah. Na začetku bodo imeli prednost večji potrošniki in območja z več individualnimi potrošniki, ki se bodo odločili za priključitev na zemeljski plin.

Kaj je zemeljski plin? Pregled plinskih naprav

Zemeljski plin je mešanica plinov, v kateri prevladuje metan (90 odstotkov). Gostota zemeljskega plina je 0,73 kg/kubični meter in je torej lažji od zraka. Za popolno izgorjevanje pa je potrebno 10 kubičnih metrov zraka. Zemeljski plin je brez vonja, barve in ni strupen. Da ga lažje zaznamo, ga dobavitelj praviloma odorira (doda snov, da dobi vonj). V dimnih plinih je 11 odstotkov ogljikovega dioksida, 19 odstotkov vodne pare, neznatne pa so količine žveplovega dioksida in dušikovih oksidov.

Prednosti zemeljskega plina

Zemeljski plin ima več prednosti, najpomembnejši pa je ekološki element. Kar 7- do 15-krat manj onesnažuje okolje, kot katerikoli drugi energent. Z zemeljskim plinom je moč nadomeščati drago električno energijo. V Sloveniji bi se na primer proizvodnja elektrike v termoelektrarnah lahko zmanjšala za 37 odstotkov, ozračje pa bi bilo razbremenjeno več kot 45 tisoč ton žveplovega dioksida na leto. Plin je danes tudi cenovno najbolj konkurenčen med vsemi energenti.

Proces izgorjevanja zemeljskega plina je zelo ekonomičen, izkoristek pa visok in znaša od 87 do 92 odstotkov. Pri ogrevanju na plin je mogoče avtomatsko krmiljenje po recimo dnevnem ali tedenskem programu. Za zemeljski plin je značilna velika čistoča obratovanja, stroški vzdrževanja pa so minimalni. Prednost je tudi, da je zemeljski plin gorivo, ki ga ni treba hraniti v skladiščnih prostorih (cisternah, kontejnerjih), njegova poraba pa se plačuje "za nazaj" na podlagi porabljene oziroma izmerjene količine na števec, ali po pavšalu prek celega leta.

Današnji sistem razvoda plina (v Evropi in po svetu) daje zanesljivost oskrbe. Ker dimni plini ne vsebujejo žveplovega dioksida, je obstojnost dimnih tuljav večja. Ker je lažji od zraka, se ne zadržuje v kletih (pri tleh) in je moč prostore enostavno prezračiti. Zemeljski plin pri izgorjevanju ne saji in odpadke čiščenje. Zaradi merjenja porabe je moč s porabo tudi varčevati. To pa omogočajo sodobna plinska trošila.

Uporaba v gospodinjstvu

Za oceno možnosti uporabe v gospodinjstvu je treba najprej poznati povprečno strukturo potrošnje energije v gospodinjstvu. V naših klimatskih razmerah je v povprečno opremljenem gospodinjstvu povprečna potrošnja energije naslednja:

- ogrevanje prostorov..... 61 do 81%
- sanitarna topla voda..... 10 do 24 %
- gospodinjnski aparati..... 5,4 do 10 %
- kuhanje..... 2,3 do 4 %
- razsvetljava..... 0,4 do 1,5 %

S plinom lahko pokrivamo vsaj 90 do 94 odstotkov vseh energetskih potreb v gospodinjstvu in sicer ogrevanje, sanitarno toplo vodo in kuhanje.

KOMBINIRANI GRELNICI VODE

Kombinirani grelniki vode združuje v istem ohišju dva aparata in sicer indirektni pretočni grelnik sanitarne vode in obtočni grelnik vode za centralno ogrevanje. Značilnosti tega aparata pri pripravi sanitarne vode so približno take, kot pri pretočnem grelniku vode.

Osnovne prednosti pred dvema ločenima aparatomata pa so: nižja cena, manjše dimenzije in samo en dimnik ali pa samo en prisilni vlek.

AKUMULACIJSKI GRELNICI VODE

V akumulacijskem grelniku se voda ogreva na zalogo neposredno s plinskim gorilnikom. Glede na prostornino grelnika je lahko toplotna moč relativno majhna in sicer od 6 do 16 kilovatov.

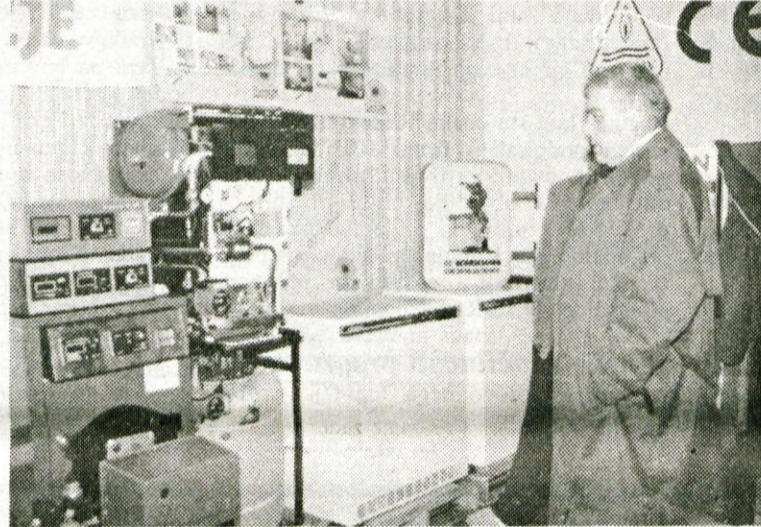
Njihov obratovalni čas lahko programiramo. Pri tovrstnem ogrevanju tudi ni distribucijskih izgub in ni potrebna pomožna energija.

OBTOČNI IN KOMBINIRANI GRELNICI

Zaradi majhnih dimenzij in kompaktne gradnje sta posebno primerna za ogrevanje enodružinskih hiš in večjih stanovanj. Toplotna moč teh grelnikov je 11 do 30 kilovatov. Opremljeni so tudi z vso potrebno armaturo za centralno ogrevanje (obtočna črpalka, ekspanzijska posoda).

PLINSKI KOTLI

Lahko so kombinirani z možnostjo uporabe še drugih goriv ali pa izdelani samo za kurjenje s plinom. Imajo plinske tlačne gorilce ali pa atmosferske gorilnike. Za stano-



Prednosti teh grelnikov so: majhna toplotna moč; možnost nemotene hkratne oskrbe s toplo vodo več odjemnih mest; možnost priklapa gospodinjskih aparatov (pomivalni, pralni stroj) na sistem tople vode, pri čemer lahko dodatno zmanjšamo porabo električne energije za 17 odstotkov pri pomivalnem stroju in za 30 odstotkov pri pralnem stroju. Obratovalni čas pa se skrajša za 15 do 20 minut. Veliki tovrstni aparati pa so primerni tudi za več stanovanjskih enot.

Pomanjkljivosti akumulacijskih grelnikov vode pa so: večja dimenzija in višja cena v primerjavi s pretočnim grelnikom; omejena količina tople vode in obratovalne izgube med mirovanjem.

PLINSKI KOTEL Z AKUMULATORJEM

Kotel je namenjen centralnemu ogrevanju in posredni pripravi sanitarne tople vode v akumulatorju. Oskrba s sanitarno toplo vodo je enaka kot v akumulacijskem grelniku, imajo pa ti kotli še dodatno možnost kombinacij z drugimi energetskimi viri, kot so na primer sonce, elektrika.

Ogrevanje prostorov

Pri kurjenju s plinom sta dve možnosti za ogrevanje stanovanj: lokalno ogrevanje s plinskimi pečmi in centralno radiatorsko ogrevanje.

LOKALNO OGREVANJE

S plinskimi pečmi s toplotno močjo 2 do 11 kilovatov lahko ogrevamo prostore, kjer so možne pogoste prekinitve ogrevanja. Predvsem so te pečmi primerne za manjše stanovanjske površine.

Nove pečmi imajo v primerjavi s starimi vrsto izboljšav. Tako imajo na primer zajem zraka in odvod izgorovalnih plinov neposredno skozi steno (prisilni vlek). Postaviti jih je moč na primer pod okno brez priklapa na dimnik. Imajo tudi tako imenovano modularno regulacijo od 25 do 100 odstotkov obremenitve.

Kar zadeva dovod zgorevalnega zraka, so danes poznani z visokim izkoristkom kotli (peč) s tako imenovanim prisilnim (ventilator) vlekem. Njihova namestitvev je lahko tudi stenska z izhodom na fasado. Zrak takšen kotel (peč) dobiva od zunaj in dimne pline po notranji (dvojni cevi) odvaža ven. Za obratovanje takšnega kotla (peči) zato tudi ni potreben klasični dimnik.

Sicer pa je ob adaptacijah plinskih kotlov ob zamenjavi starih na trdo ali tekoče gorivo potrebno obvezno "predelati" tudi dimne tuljave. Tovrstni posegi pa zaradi možnih povrtavanj in vgraditve nerjavečih cevi v obstoječe dimne tuljave niso običajno nobena posebna težava in ovira. Vendar pa je potem pri tovrstnem obratovanju kotlov (odvajanju dimnih plinov skozi cevi) potrebno zagotoviti dovod potrebnih količin zgorevalnega zraka.

Različne variante

V enodružinskih hišah so najbolj običajne naslednje variante za celotno oskrbo s plinom.

- I. Priprava sanitarne tople vode z akumulacijskim grelnikom in z akumulatorjem na kotlu; centralno ogrevanje s plinskim kotlom s tlačnim ali atmosferskim gorilnikom
- II. Priprava sanitarne tople vode z akumulacijskim ali pretočnim grelnikom in lokalno ogrevanje s plinskimi pečmi.

V več stanovanjskih hišah so najpogostejši naslednji sistemi.

- I. Centralna priprava tople vode in hišna kotlovnica za centralno ogrevanje
 - II. Lokalna priprava sanitarne tople vode s pretočnimi grelniki in bločna kotlovnica za centralno ogrevanje.
 - III. Uporaba kombiniranih obtočnih grelnikov za pripravo sanitarne tople vode in centralno ogrevanje.
- Vsak od omenjenih sistemov ima svoje prednosti in pomanjkljivosti oziroma slabosti. V načelu pa velja, da so za manjše stanovanjske enote (do 10 stanovanj) primernejši lokalni sistemi, za objekte z več stanovanji pa centralni ali kombinirani sistemi.

Še beseda, dve o ceni

Opredelitev v Radovljici je, da bo cena zemeljskega plina pokrivala stroške nabave plina in stroške upravljanja. Takšna cena ne bo profitna in bo nižja od ustrežne cene, ki bo veljala za ekstra lahko gorivo - kurilno olje

Primerjava cene zemeljskega plina z nekaterimi energenti pa je v odstotkih naslednja:

Če zemeljski plin opredelimo s 100%, je cena kurilnega olja 102%, cena tekočega naftnega plina (butan, propan) 135%, cena premoaga 110% (17500 kJ/kg in manj kot 10% žvepla), cena električne energije 280% (zimska tarifa brez priključne moči).

V primerjavi niso upoštevani izkoristki, ki jih s posameznimi gorivi lahko dosežemo in niso upoštevani stroški, kot so prevoz, skladiščenje, naročanje... Pomembno je tudi, da so izkoristki plinskih naprav (trošil) od 85 oziroma 87 do 92 odstotkov. Izkoristki naprav (trošil), ki uporabljajo druge energetske vire, pa so nižji.

Prilogo PLIN V RADOVLJICI z vsemi predstavkami na 6 straneh Gorenjskega glasa, ki jo poleg naročnikov Gorenjskega glasa dobijo tudi vsa gospodinjstva v Radovljici, je v celoti pripravil Andrej Zalar.

PLINSKI KOTLI



Saunier Duval

gorenjeservis

64000 Kranj, Trg Prešermove b.10
☎ 064/214-946
63320 Velenje, Partizanska 12
☎ 063/854-030

Ekonomisti o težavah pokojninske ureditve

Kranj, jan. - Zveza ekonomistov Slovenije bo 7. februarja pripravila letno srečanje, ki ga bodo posvetili ekonomskim vidikom pokojninske ureditve. Srečanje bodo pripravili s sodelovanjem Ekonomske fakultete in Gospodarske zbornice Slovenije.

Pokojnine že nekaj časa burijo duhove, zato je tema srečanja zelo aktualna, predsednik Zveze ekonomistov Slovenije Neven Borak pravi, da bodo ljudje lažje preboleli razočaranje nad lastninjenjem kot nad neuresničeni pričakovanji glede pokojnin. Današnja prerazdelitev dohodka od zaposlenih k upokojencem namreč presega nekdanja vplačila sedanjih upokojencev in breme visokih prispevnih stopenj pada na mlado generacijo, od katere pa hkrati pričakujemo, da bo financirala nove investicije v opremo in znanje. Problem pokojninske ureditve in njegova rešitev torej napoveduje novo sestavno tranzicije.

O ekonomskem problemu in posledicah socialnih zavarovanj bodo spregovorili: Dušan Kidrič z Urada za makroekonomske analize in razvoj, Stanka Kukar in Tine Stanovnik z Inštituta za ekonomska raziskovanja, in Andrej Košak z Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje. Helena Kamnar z ministrstva za finance bo predstavila proračunske razsežnosti pokojninske ureditve, Neven Borak in Lovrenc Pfajfar bosta podala analizo dohodnin, o kapitalskih skladih, ki jih bomo verjetno dobili na tem področju, pa bo govoril Peter Filipič.

Naši hišni prijatelji

Kranj, jan. - V ljubljanskem Domusu je od 24. do 31. januarja na ogled razstava "Naši hišni prijatelji".

Na svetovalno prodajni razstavi predstavljajo izdelke in storitve, ki jih potrebujete pri negi in vzgoji hišnih prijateljev. Sodeluje dvanajst razstavljalcev, med njimi je z Gorenjskega Alojz Osterman iz Češnjevka. Naslednja razstava, ki jo bodo odprli 7. februarja bo namenjena opremi majhnega stanovanja.

NA ŠTIRIH KOLESIH

Na cesti:

Renault Megane



Za osnovo novega megana so oblikovalci vzeli elipso in to je lepo vidno na vseh karoserijskih obriših, ki skupaj z značilnimi Renaultovimi podrobnostmi tvorijo sodobno kompaktno vozilo. V družini avtomobilov megane je predvideno kar šest karoserijskih različic: za zdaj sta na voljo samo petvrtna dvoprostorska limuzina in športni kupe, pridružili pa se bosta še štirivrtna in enoprostorska limuzina, kabriolet, in kot je znano šele nekaj dni, tudi kombijevski break.

Petvrtna dvoprostorska limuzina in športni kupe sta po obliki in karakterju hkrati podobna in različna avtomobila. Kombilimuzina je avtomobil s poudarkom na družinskih prevoznih, medtem ko je športni kupe namenjen predvsem tistim voznikom, ki imajo v krvi nekoliko več adrenalina ali pa tudi rokam nežnejšega spola.

Za kupejevsko izvedbo bodo na voljo trije različni motorji: popolnoma novi 1600 kubični z močjo 90 KM, 2000 kubični z močjo 115 KM in še štirivaljni, ki je namenjen samo coupeju in ob 2,0-litrski gibnostorini ters poštirimi ventili na valj zmore 150 KM. Kombilimuzini pa je dodan tudi znani 1400 kubični motor z močjo 75 Km ter dva dizelska motorja.

Pri opremi ostajajo že znane oznake RL, RN, RT in RXE, družina avtomobilov megane pa ima ob visoki stopnji vgrajene pasivne in aktivne varnosti in izboljšanih voznih lastnosti, tudi nov sistem popuščenja varnostnih pasov ob trčenju, od predhodnika učinkovitejše zavore, elektronsko blokado nepooblaščenega vžiga, in vrsto drugih dodatkov iz spiska serijske in dodatne opreme.

Da gre za resnično ambiciozen avtomobil in Renaultovo željo po uspehu, je razvidno tudi iz prodajnih načrtov. Megana bodo izdelovali v štirih tovarnah v treh državah, v osmih letih pa naj bi prodali kar 4 milijone enot, tudi s pomočjo cen, ki bodo pri osnovnem modelu za približno 3 odstotke višje kot pri R 19. V Sloveniji, kjer bo prodaja stekla s 1. februarjem pa Revoz načrtuje prodajo 3150 petvrtnih limuzin in 350 kupejev. Na jesenskem avtomobilskem salonu v Parizu bosta predstavljena še štirivrtna in enoprostorska limuzina, spomladi 1997 pa še kabriolet. • M.G.

MEŠETAR

Cene pašnika na Gorenjskem

Kupujete ali prodajate pašnik? Da vam bo pri pogajanjih za "pravo ceno" lažje, si oglejte informativne cene, ki nam jih je posredoval sodni izvedenec in cenilec ing. Pavel Okorn iz Škofje Loke. Cene so izračunane na osnovi uradnega tečaja nemške marke 86,43 tolarja, zdaj je tečaj že za dobra dva tolarja višji.

Bonitetni razred	Cena (v sit/m ²) na območju nekdanjih občin:			
	*Kranj, Šk. Loka	*Radovljica	*Jesenice	*Tržič
1.	154,00	141,00	120,50	119,50
2.	132,00	121,00	103,00	102,50
3.	110,00	101,00	86,00	85,00
4.	88,00	80,50	69,00	68,00
5.	66,00	60,50	51,50	51,00
6.	44,00	40,50	34,50	34,00
7.	22,00	20,50	17,00	17,00

Kot je razvidno iz tabele, so cene najvišje na območju nekdanje kranjske in škofjeloške občine, povprečne v Radovljici, najnižje pa na območju Jesenic in Tržiča.

Vinski sejem v deželi renskega rizlinga

Pred kratkim se je v svetovni znani deželi renskega rizlinga, v nemškem mestu Wiesbaden, končal sejem Turistica, na katerem so se na povabilo prirediteljev s svojo turistično ponudbo predstavila tudi mesta, pobratena z Wiesbadnom, med njimi tudi Ljubljana. Ljubljana, ki ji je mednarodni urad za trto in vino zaradi tisočletne vinske tradicije pred devetimi leti podelil naziv "mesto trte in vina", se je na sejmu predstavila z vinskim sejmom in mednarodnim ocenjevanjem vin, ki že štiri desetletja poteka v našem glavnem mestu. Predstavitev je bila zelo odmevna, so sporočili iz Ljubljanskega sejma, in še dodali, da so se je poleg najvišjih predstavnikov mesta Wiesbaden udeležili tudi številni proizvajalci vin iz okoliša Wiesbaden, veliki trgovci z vinom ter znani strokovnjaki za vina. Predstavniki mesta, v katerem tudi sami pripravljajo nekakšen vinski sejem, so obljubili, da bodo delček svojega vinskega festivala prikazali tudi na vinskem sejmu v Ljubljani.

Cene krmil

V KŽK-jevi mešalnici krmil na Trati pri Škofji Loki prodajajo različne vrste krmil za goved, prašiče in perutnino. Cene so nazadnje spremenili 4. januarja letos, in sicer so jih povišali od enega do dveh tolarjev za kilogram.

Cene, ki jih navajamo tokrat, so brez prometnega davka in veljajo za krmila, pakirana v vreče po 50 kilogramov.

* tel-štarer 37,80	* tel-pit 1 33,10	* tel-pit 2 29,80
* K-12 30,30	* K-18 31,80	* pu-štarer 53,00
* pu-grover 38,50	* bek 1 33,30	* bek 2 31,30
* s-bre 34,00	* bro-štarer 47,30	* bro-finišer 45,80
* NSK 39,00	* pur-štarer 49,80	* pur-grover 47,70
* pur-finišer 44,30		

TRANSCON ski-box dodatni avtomobilski prtljažnik



ZA 4 PARE SMUČI IN SMUČARSKÉ OPREME
Aerodinamična oblika Varovanje proti kraji
Odpiranje s pomočjo plinskih blažilcev
Barva po izbiri - v barvi vašega avtomobila
Mere: 220x60x35cm Teža: 20kg Volumen: 400L

TRANSCON d.o.o., Mandeljeva 7, Kranj, Tel. 064/223-066

Cenik hotelov in kampov

Kranj, jan. - Pred kratkim sta izšla letošnja cenika slovenskih hotelov in kampov, cene so prvič v tolarjih.

Cenika sta namenjena predvsem tujemu trgu, seveda pa sta dobrodošla tudi na domačem trgu. Poleg cen vsebujeta še kopico drugih podatkov, kot so naslovi in telefonske številke prenočitvenih obratov in turističnih pisarn. Cenika je izdalo Združenje za turizem in gostinstvo pri GZS s finančno pomočjo ministrstva za gospodarske dejavnosti. Hotelski cenik je izšel v nakladi 30 tisoč izvodov, cenik kampov pa v 20 tisoč izvodih.

NOVO!
Baleno 1.6 GLX, 4WD
28.990 DEM
NOVO!
Nižje CENE TERENCEVI!

RACER
NEXIA
ESPERO
Vozila, ki vas navdušijo

KREDIT NA 4 LETA (9,5% obrestna mera)
ODKUP STARIH VOZIL STARO ZA NOVO
KRANJ, C. Talcev 69, tel.:331-013

Ponedeljek, 29.1.

-10%

za vse artikle odprto od 8⁰⁰ do 20⁰⁰

baumax®

BÜTTINGHAUS

BauMax BELJAK - VILLACH, Maria-Gailer Straße 28, Tel. 0043 / 4242- 32 5 59
 GRADEC - GRAZ WEBLING, Weblinger Gürtel 22, Tel. 0043 / 316 - 29 49 40
 GRADEC - GRAZ LIEBENAU, Ostbahnstr. 6, Tel. 0043 / 316 - 46 57 35
 WOLFSBERG, Klagenfurterstraße 41, Tel. 0043 / 4352 - 30 2 16 - CELOVEC - KLagenfurt, Gerberweg 46
 Südring, Tel. 0043 / 463 - 35 1 25 - VELIKOVEC - VÖLKERMARKT, Klagenfurterstraße 44, Tel. 0043 / 4232 - 45 06
 SPITAL / DRAU, Villacher Straße 103, Tel. 0043 / 4762 - 48 82
BÜTTINGHAUS BELJAK - VILLACH, Behringstraße. 24, Tel. 0043 / 4242 - 41 4 65
 LIPNICA - LEIBNITZ GRALLA, Gralla 55, Tel. 0043 / 3452 - 85 4 05
 GRADEC VZHOD - GRAZ OST, c. v. Hötendorfstraße 103a, Tel. 0043 / 316 - 47 15 95 - GRADEC SEVER
 GRAZ NORD, Weinzöttelstraße 48, Tel. 0043 / 316 - 69 40 90

Ford Kaposi

Super popusti za modele ESCORT v zalogi!

FIESTA
že od - 15.999 DEM

ESCORT
že od - 22.499 DEM

MONDEO
že od - 29.950 DEM

TRANSIT
že od - 32.954 DEM

Vse cene so do registracije!



Avtohiša Kaposi d.o.o., Trgovina Kranj,
Jezerska cesta 121, tel.: 064/241-358

GORENJSKA

Elanova tovarna v Brnci se je povsem preusmerila na izdelavo snežnih desk

Snežne deske so bile zadetek v polno

STRAN 20

Dr. Karel SMOLLE, politik in predsednik Centra avstrijskih narodnosti

STRAN 21

Neodgovorno zapravljanje slovenskega denarja



Poslopje Zveze slovenskih bank, stebler slovenskega gospodarstva na Koroškem. Čez cesto se nahaja Mohorjeva družba, ki je v zadnjih desetletjih prav tako postala gospodarski stebler slovenske manjšine na Koroškem.

POGLEDI Z GORENJSKEGA JUGA

"Lastnosti, sestavljajoče značaj Slovencev, so zlasti te le: 1. bistroumnost; 2. mržnja tujstva; 3. odkritosrčnost in odločnost; 4. veselost in ljubezen do petja; 5. pobožnost; 6. gostoljubnost. - Te lastnosti veljajo sicer o vsem slovenskem narodu sploh, toda vsaka izmed njih ni v jednaki meri zastopana po vsem Slovenskem, tako da nekatera v jedni pokrajini pada pod normalo, druga pa zopet drugod visoko nadenj seza. Urok temu tiči gotovo ne le v jako različni kakovosti tal in podnebja, nego tudi v nejednakosti družabnih razmer, zlasti tam, kjer močno deluje sosedstvo nemške narodnosti."

Preden uvedemo razpravo o slovenskih poslih na Koroškem, se mi zdi primerno izreči besedo o poslovnem in širšem značaju Slovencev nasploh ter Kranjcev in Korošcev še posebej. Zato najprej navajam odlomek iz Karakteristike naroda slovenskega, kakor jo je objavil češki publicist Jan Vaclav Lego (1833-1906), sicer velik prijatelj in poznavalec našega rodu - že davnega leta 1886 v Slovanu, reviji, ki sta jo izdajala (1884-88) Gorenjska rojaka dr. Ivan Tavčar in Ivan Hribar. Gornjim besedam sledijo te le: "Primerjaj slovensko Koroško s kranjskim Gorenjskim, južno Štajersko s kranjskim Dolenjskim, Kras z južnim Goriškim, pa ti pokažejo toliko različno tal in družabnih razmer, da ni čuda, da se je po njih tudi značaj Slovencev ponekoliko, t. j. po nekateri strani svoji, zvrzel, da zvrže moral, ker so uzroki že iza davnih vekov na to pritiskali. V Korotanu n. pr., kjer močno prevaguje nemška narodnost, kjer cvete obrtnost, združena v nemških rokah, kjer konečno celo strme Karavanke kratijo živo občevanje s sosednjo Kranjsko, olahkotila je prirojena mehkost slovenska, da je tamošnji Slovenec v tisočletni odvisnosti svoji pal v popolno robstvo, da prepušča drugim, naj skrbje za narodnost njegovo, sam pa mirno polaga roki navskriž v boji za narodnost svojo."

In še: "Njegova prevelika dobrodušnost je prešla pri ostalih Slovencih že v prigovor; če hoče kdo komu očitati nespametno odjenljivost, pravi mu: 'Ti Korošec ti!' - Slovenskemu Korošču pravo nasprotje je samozavestni kranjski Gorenjec, katerega diči poleg narodnega ponosa tudi posebna bistrost razuma in odločnost značaja. Gorenjsko in južno Štajersko sta prav tista kraja, ki sta dala slovenskemu narodu največje število najslavnejših mož..." - Dobro se ve, kaj vse se je koroškemu delu "naroda slovenskega" primerilo v 110 letih, ki so minila, odkar so bile natisnjene besede njegovega češkega prijatelja. In ko boste brali kaj in kako se našim sonarodnjakom onstran "strmih Karavank" godi



Po Koroškem, po Kranjskem...

(že posli zore)

nevarnostjo, kateri Slovenci tako radi podležejo, rekoč: ja, oni so pač živeli v nemškem režimu, kjer delo nekaj velja, mi smo se pa pod jugoslovanskim pokvarili! Že mogoče. Smo pa ostali Slovenci in zaostanek v poslovnosti ("obrtnosti") bomo, če bo šlo tako naprej, kmalu nadoknadili. Vprašajmo se raje, kako bi "irđi" Kranjci lahko tudi gospodarsko pomagali bolj "mehkim" sonarodnjakom na oni strani Karavank?

"Kjer cvete obrtnost, združena v nemških rokah", bi se nemara lahko bolj razcvetela tudi slovenska? Tako kot se je v zadnjih letih socializma, ko so naša podjetja ustanavljala svoje ("udbomafijske") družbe za mejo in tako na oni strani zadržala denar, ki bi sicer poniknil v beograjski črni luknji. Zdaj, ko te potrebe ni več, številna podjetja propadajo. Če na to gledamo s čisto gospodarskega vidika, je stvar jasna; če se ozremo še z nacionalnega, je tragična. In zdi se, da bodo leta, ki pridejo, še bolj kritična. A kmalu bo nova priložnost za slovensko poslovnost: ko bomo šli "v Evropo"! Že na Koroškem bomo namreč naleteli na nemško poslovno zasedo... In če bo tuji kapital "silil" k nam, zakaj ne bi še slovenski na ono stran! Lahko Slovenci svoja "ognjišča" na Koroškem, zgubljena v kulturnih, političnih in vojaških bojih, znova osvojimo z gospodarskimi prijemi?

Miha Naglič

danes (čeprav le v poslovnem oziru), boste lahko sami presodili, ali češka karakteristika slovenstva drži ali ne.

Skupaj uvedemo še eno od možnih vzporednic. Ivan Cankar je v predavanju Slovenci in Jugoslovani (1913) izrekel znamenito primerjavo, po kateri smo si jugoslovanski narodi po krvi bratje, po jeziku vsaj bratrance, "po kulturi, ki je sad večstoletne vzgoje, pa smo si med seboj veliko bolj tuji, nego je tuj naš gorenjski kmet tirolskemu, ali pa goriški viničar furlanskemu". Gorenjski, koroški in tirolski kmet so si bili "kulturno" - in po gospodarski moči - pred smrtjo rajne Avstrije približno enaki. S(m)o si taki tudi danes, v kmetijstvu, obrtnosti ter v industriji in turizmu, ki sta bila tedaj še v povojih?

Razlika ni tolikšna, kolikršno bi nekateri radi prikazali v svoji pretirani protijugoslovanski in protisocialistični nastojenosti in ognjevitosti. Vendar je dejstvo, da razlika je, in da je večja kot je bila. Tu smo zdaj pred tisto

Gospodarstvo koroških Slovencev

Slovenska gospodarska zveza iz Celovca je za slovenske časnikarje pripravila predstavitev gospodarstva koroških Slovencev, naše gostitelje lahko pohvalimo, da so obisk dobro pripravili, saj smo dobili odgovore na najbolj vroča vprašanja. Poudarek so namreč dali mešanim družbah, dvajset jih je bilo v najbolj cvetočih letih, ko so se slovenska podjetja tako lahko z zasluženimi devizami izognila Beogradu. Zdaj prodajajo druga za drugo, lansk leto je minilo v znamenju stečajev, vendar jih še ni konec. Nekako so uspeli rešiti razvpiti Hago, v stečaju pa je Iskra v Celovcu in vse kaže, da bo za drobiž prodana tovarna pohištva IPH v Žitari vasi, ki ji sploh ne bi bilo treba v stečaj, saj ni bila prezadolžena, temveč ga je povzročila divja privatizacija, ki iz Slovenije pljuska na Koroško.

Staro propada, novega pa ni, čeprav bi bilo lahko gospodarstvo koroških Slovencev za Slovenijo most pri prodoru na evropske trge, zlasti odkar je Avstrija vključena v Evropsko unijo. Koroški Slovenci pravijo, da pobud iz Slovenije ni, in da jih je težko pričakovati, dokler pri nas ne bo končano lastninjenje. Po vseh zvonenih besedah o možnostih večjega sodelovanja je dandanašnje težave in ovire tesnejših gospodarskih stikov je najbolje pojasnil eden izmed slovenskih podjetnikov na Koroškem, ki je pri klepetu ob večerji dejal: veste, težko je sodelovati v z vami, težje kot včasih, celo težje kot z Italijani, ki so znani po tem, da nič kaj radi ne spoštujejo pogodb.

Marija Volčjak

Gorenjsko ureja uredniški odbor:

zgodovinar Jože Dežman, sociolog Emil

Milan Pintar, filozof Miha Naglič,

novinarka Marija Volčjak in

odgovorna urednica Leopoldina Bogataj.

Fotografija: Gorazd Šinik

Predstavitev gospodarstva koroških Slovencev

Val stečajev mešanih družb na Koroškem

Slovenska gospodarska zveza iz Celovca je za slovenske časnike pripravila predstavitev gospodarstva koroških Slovencev, v središču pozornosti je bilo propadanje mešanih družb ter možnosti novega sodelovanja, odkar je Avstrija vključena v Evropsko unijo.

V osemdesetih letih je na naseljitvenem območju koroških Slovencev v Avstriji nastalo dvajset mešanih podjetij iz Slovenije, ki so zaposlovala približno tisoč koroških Slovencev. Ukvarjala so se zlasti z izvozom in uvozom in nobene skrivnost ni več, da so slovenska podjetja tako z zasluženimi devizami obšla Beograd. Z osamosvojitvijo Slovenije so mešane družbe izgubile prvotni pomen, njihovo propadanje pa je pospešilo lastninjenje v Slovenije. Zlasti lansko leto je bilo v znamenju stečajev mešanih družb, najbolj boleč je zdaj propad tovarne pohišstva IPH v Žitari vasi. Prav IPH je dober primer, kako na Slovenci na obeh straneh meje ne najdejo več skupnega gospodarskega jezika, kako propadanje starega še ni nadomestilo nastajanje novih oblik sodelovanja. Predlogi prihajajo predvsem s koroške strani in zdi se, da bodo zaživeli šele, ko se bodo pri nas gospodarske razmere normalizirale, ko bo lastninjenje mimo in bomo razmišljali in delali tako kot v razvitem svetu.



Franc Rutar, predsednik Slovenske gospodarske zveze

z zasluženimi devizami lahko izognila Beogradu, dobički so seveda odtekali v Slovenijo.

Mešana podjetja pa so na Koroškem doprinesla k samozavesti in utrditvi slovenstva, saj so slovenski rojaki lahko našli delo v mešanih podjetjih, ki so blažila pritisk nemških firm.

V mešanih podjetjih je bilo tisoč delovnih mest

Za ustanovitev mešanih podjetij so bila na razpolago poceni dinarska in devizna sredstva, Josef Picej, tajnik Slovenske gospodarske zveze v Celovcu ocenjuje, da je bilo tedaj na razpolago približno 500 milijonov šilingov, letni promet mešanih družb pa se je sukal od 4 do 5 milijard šilingov.

V mešanih družbah je delo dobilo približno tisoč koroških Slovencev, od tega jih je v izvozno uvoznih oddelkih delalo približno dvesto, prav ti oddelki pa so ustvarjali največje dobičke, s katerimi so lahko pokrivali izgube v proizvodnji in bilance so bile pozitivne.

Z osamosvojitvijo Slovenije so mešane družbe izgubile prvotni pomen in zašla v nerešljive ali komaj rešljive težave, kar povzročilo val stečajev. Ker niso mogli več pokrivali izgub v proizvodnji, so jih v glavnem zaprli, obdržal se je le Elan v Brnci, ki se je poslovno povsem osamosvojil, po stečaju matičnega Elana v Begunjah pa je prešel v večinsko hrvaško last. Zadnje proizvodno podjetje je tovarna pohišstva v Žitari vasi, ki

je prav tako že v stečaju in vse kaže, da bo prodana na dražbi.

Zaradi propada mešanih družb skoraj 100 milijonov šilingov škode

S propadom mešanih družb je slovensko združeno gospodarstvo na Koroškem utrpelo (že ali pa še bo) za skoraj 100 milijonov šilingov škode. Pomagali so namreč mnogih, da niso šle v stečaj, temveč so urejeno končali poslovanje in zaprli podjetja. Z njimi je bilo za koroške Slovence izgubljenih več kot 600 delovnih mest.

Nekatera podjetja so se le obdržala, seveda v zelo okrnjenem obsegu. Tako jih je uspelo rešiti podjetje Hago, ki se je uspelo obdržati prav po zaslugi koroških Slovencev, čeprav so bile napovedi zelo črne. Hago je obstal, res pa je število sodelavcev z nekdanjih 240 zmanjšal na pet. Svež primer je stečaj Iskre Handels-gesmbH v Celovcu, najbolj boleč pa prijavljen stečaj tovarne pohišstva IPH v Žitari vasi, kjer so imajo koroški Slovenci vložena precej denarja, ocenjujejo, da bodo izgubili najmanj 8 milijonov šilingov, ki so jih namenili za reševanje te tovarne.

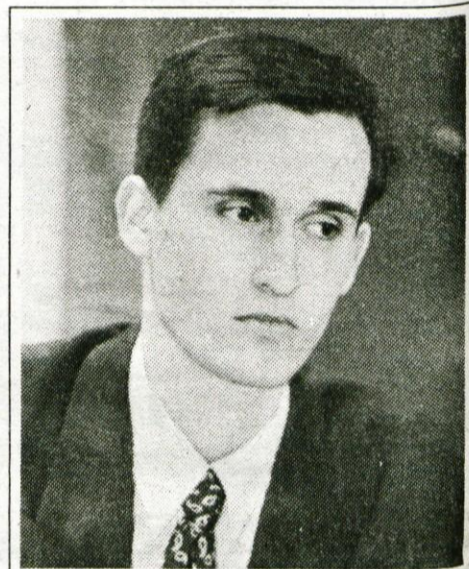
Enosmerna investicijska cesta

Mešana podjetja propadajo, namesto da bi dobila novo vlogo, saj bi vključenost Avstrije v Evropsko unijo bila lahko nov motiv sodelovanja, razvile bi se lahko nove oblike povezovanja. Iz Slovenije v zadnjih dveh, treh letih ni nobene pobude, pravi tajnik Slovenske gospodarske zveze v Celovcu Josef Picej. Približno

Podjetje KOR-ECO v Borovljah je primer uspešnega mešanega podjetja ki je nastalo v zadnjem času, žal ne v sodelovanju s Slovenijo. Vendar pa je 70-odstotni lastnik tovarne čistilnih naprav v Borovljah Slovenec dr. Miloš Krofta, ki je po drugi svetovni vojni emigriral iz Slovenije in v Ameriki razvil naprave za čiščenje vode in odplak, danes jih po svetu deluje že 1.600. Zaradi slovenske pripadnosti je odprto tovarno na Koroškem, rojaki imajo 30-odstotni lastninski delež, skupna investicija je znašala skoraj 25 milijonov šilingov. KOR-ECO ima zdaj 45 sodelavcev, letni promet znaša 70 milijonov šilingov, poslovođa je dr. Anton Koren.

700 avstrijskih podjetij je v Sloveniji investiralo za približno 3 milijarde šilingov, na slovenski strani pa zanimanja ni in avstrijska vlaganja v Slovenijo so enosmerna investicijska cesta.

Pričakovali bi, da bodo slovenska podjetja tudi v obliki vlaganj videla svojo prihodnost na evropskem trgu, vendar v tem pogledu še ne izkoriščajo prednosti, ki jo predstavlja slovensko gospodarstvo na Koroškem. Razlog brez dvoma tiči v dejstvu, da pri nas poteka lastninjenje, morda se bodo nato stvari hitro spremenile.



Josef Picej, tajnik Slovenske gospodarske zveze

Za Slovenijo bi bila manjšina lahko most za prodor na evropski trg

Kaj storiti, da bodo vlaganja v obojestranskem interesu, da bi imela podjetja obrate na obeh straneh meje, da bi se razvilo živahno gospodarsko sodelovanje. Dokler lastninjenje pri nas ne bo končano in se gospodarske razmere ne bodo povsem normalizirale, je upanja seveda bolj malo, seveda pa se čakanje ne bo obrestovalo.

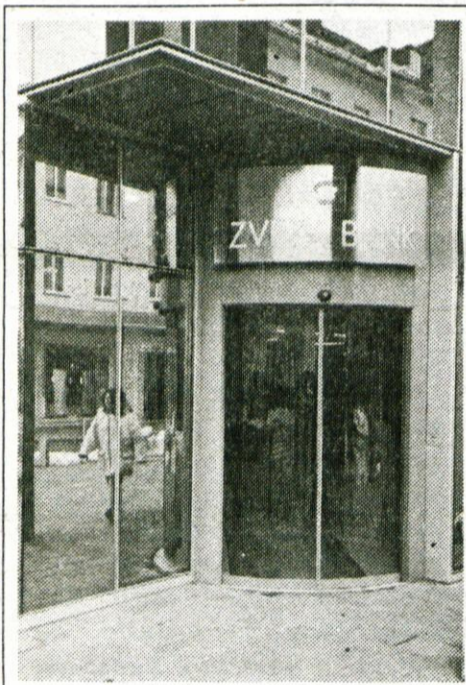
Kaj predlagajo koroški Slovenci? Prvi posvet na to temo so na Koroškem pripravili spomladi 1994, novembra lani pa se je sestel kontaktni komite Koroška-Slovenija. Slovenski vladi je predlagal, naj ustanovi odbor, ki se bo ukvarjal s problematiko podjetij iz Slovenije na Koroškem. Gospodarski zbornici Slovenije pa je predlagal ustanovitev odbora za pospeševanje gospodarstva, ki bo vlagalo v obmejna območja. Tretja stvar pa naj bi bila ustanovitev sklada za gospodarsko pospeševanje (slovenskih) investicij na Koroškem.

Avstrija že ima sklad za pospeševanje gospodarstva v obmejnih regijah s Slovenijo, Madžarsko, Češko in Slovaško in skrajni čas je, da bi tudi v Sloveniji nekaj storili v tem pogledu in to seveda v povezavi s slovensko manjšino na Koroškem. Poznamo avstrijski trg, lahko bi bili privlačni poslovni partnerji, tudi za skupne investicije, prvi Picej. Predvsem pa bi Slovenija manjšino lahko izkoristila za prodor na evropski trg.

EU pospešuje regionalni razvoj in sodelovanje

Odkar je Avstrija vključena v Evropsko unijo je regionalno sodelovanje postalo še bolj aktualno, saj znotraj EU pospešujejo regionalni razvoj. Obseg pospeševalnih sredstev je odvisen od tega, v katero skupino je uvrščeno posamezno območje. Na Koroškem so lahko 20- ali 27-odstotna, manjši je seveda delež v Celovcu in drugih večjih krajih, večji drugod.

Pri iskanju možnosti za rešitev IPH Žitara vas so tako denimo že lahko računali na 5 do 6 milijonov šilingov pomoči s strani koroških skladov, vendar je kdo vse kaže projekt sanacije padel v vodi, saj se zanj v Sloveniji ne zmenj nihče.



Slovenske posojilnice in banke na Koroškem so za naše varčevalce še vedno privlačne, vloge še vedno naraščajo, trdijo pri Zvezi bank v Celovcu. Zaradi nižjih obresti pa so zadnja leta zelo vabljiva postala posojila.

Mešane družbe na Koroškem so se ukvarjale predvsem z izvozom in uvozom, poslovale so po principih kooperacij, kompenzacij in semejskih sporazumov, kar pomeni, da so izvažala in uvažala v razmerju ena proti ena. Tedanja Jugoslavija je podjetjem pobirala devize, toliko kolikor jih je potrebovala, v najbolj sušnih letih tudi tja do 70 odstotkov. S pomočjo mešanih podjetij na Koroškem so se slovenska podjetja

Slovenska gospodarska zveza v Celovcu ima blizu 250 članov. Ekonomske temelje slovenske manjšine na Koroškem predstavljajo zlasti Zveza slovenskih zadrug, ki deluje na področju bančništva, trgovine in podjetništva. Pomemben gospodarski steber z več kot stoletno tradicijo je tudi Mohorjeva družba v Celovcu, ki se ukvarja z založništvom, ima pa tiskarno in knjigarno. Najbolj uspešno podjetje na Koroškem, ki ga vodijo in v katerem delajo predvsem Slovenci, je Elan v Brnci, ki pa je zdaj v pretežni hrvaški lasti. Uspešno posluje Alpetourovo podjetje v Pliberku, medtem ko so druga mešana podjetja propadla ali pa so se bistveno skrčila. Koroški Slovenci pa imajo sami veliko zasebnih podjetij, trgovin, gostiln, odvetniških pisarn, dolg je tudi seznam zdravnikov, obrtnikov itd., kar vse omogoča ekonomske preživetje slovenske manjšine na Koroškem.



Slovensko združništvo na Koroškem je staro 124 let, združna zveza bo letos praznovala 75-letnico. Zvezo slovenskih zadrug v Celovcu deluje na področju bančništva, trgovine in podjetništva. 25 posojilnic in bank je združenih v Zvezo bank, ki je članica avstrijske Raiffeisenove organizacije. Podobno je pri trgovini, saj imajo 11 zadrug-marketov, ki so imele doslej centralno skladišče v Celovcu, z letošnjim letom so ga razdelili na več krajevnih, vodi jih Zadruga-market Center, ki je povezan z Avstrijsko blagovno centralo na Dunaju.

IPH je žrtev divje privatizacije v Sloveniji, trdijo koroški Slovenci

Zalostna usoda tovarne pohištva IPH v Žitari vasi

V Sloveniji nam ne znajo povedati niti tega, čigav je IPH, kaj šele, da bi skupaj poiskali rešitev za tovarno, ki ni bila prezadolžena, vendar jo je direktor Tili prijavil v stečaj

V tovarni pohištva IPH v Žitari vasi stroji stoje, včasih je bilo tam 150 do 200 zaposlenih, nazadnje je imela 35 do 40 sodelavcev, predvsem koroških Slovencev. S stečajem IPH bo ukinjeno zadnje slovensko proizvodno podjetje na Koroškem, kar Sloveniji nikakor ne more biti v ponos. Toliko manj, ker v Ljubljani ne vedo niti tega, čigav je IPH, kar koroški Slovenci navajajo kot dokaz, da je IPH žrtev divje privatizacije v Sloveniji.

Na naši poti po Koroški je beseda vedno znova nanesa na tovarno pohištva IPH v Žitari vasi, ki je trenutno najbolj boleč problem na Koroškem in Slovenska gospodarska zveza iz Celovca je predstavitev gospodarstva koroških Slovencev pripravila prav zaradi IPH. Tako je Miha Antoni, predsednik upravnega odbora Zveze slovenskih zadrug v Celovcu kar naravnost povedal, da so nad našimi ministri že obupali, in da bomo nemara lahko kaj napravili novinarji, ki nismo politično "stavšani".

"Lastninjenje" brez lastnega denarja pljuska iz Slovenije

Slovenska gospodarska zveza v Celovcu je postregla s podatki, da je IPH v stečaj 3. avgusta lani prijavil poslovodja Milan Tili, ki je tedaj tovarno vodil še štiri mesece. Najprej jo je lastnil nase, nato na tovarno pohištva Alples Železniki, kjer je bil prav tako poslovodja. Stečaja, ki ga je najavil pri celovškem sodišču, ni moč preklcati. Če bi najavil poravnavo, ki jo lahko preklcati vsak trenutek ali pa izpolnil, ne da bi vajeti tovarne dal iz rok.

Stečaj IPH je nenavaden, saj podjetje ni prezadolženo, presežek lastnega kapitala znaša še vsaj 30 milijonov šilingov. Poslovodja Tili se pred najavo stečaja ni pogovoril z upniki in bankami o drugih možnostih, prav tako ni pridobil soglasja sklada za razvoj, ki je lastnik Alplesa. Poleg tega je pisмено objavil 7 milijonov šilingov obratnih sredstev in 18 milijonov šilingov za investicije, v IPH pa je vplačal samo 1,2 milijona šilingov posojila. Namesto tega je za samo 1 milijon šilingov kupil terjatve IPH do ljubljanskega Slovenijalesa v znesku 7,5 milijona šilingov in s tem IPH povzročil (bilančno) škodo za 6,5 milijona šilingov. Kupnino za terjatve je hotel pobotati z nakazanim kreditom. Zaradi tega je položaj IPH danes slabši za dobrih 6 milijonov šilingov kot pred prihodom Milana Tili. Pri Slovenski gospodarski zvezi v Celovcu pravijo, da "lastninjenje" brez lastnega denarja pljuska iz Slovenije.



Pogovor na Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu, ki združuje slovenske hranilnice in banke na Koroškem, se je sukul predvsem okrog tovarne pohištva IPH Žitara vas. Na sliki predsednik upravnega odbora Miha Antoni (na levi) in Rodolf Urban, ki skrbi za za stike z javnostjo.

Koroške banke imajo v IPH plasiranih 35 milijonov šilingov

Koroški Slovenci seveda niso zaskrbljeni le zaradi izgube delovnih mest, temveč jih skrbi denar, ki so ga njihove banke oziroma hranilnice vložile v IPH. Zveza bank je v IPH plasirala 35 milijonov šilingov, kar predstavlja približno tretjino IPH-jevega kapitala. V Žitari vasi namreč "leži" približno 100 milijonov šilingov kapitala, za katerega ni pristojen nihče, zato zaskrbljeni bankirji ne vedo, komu naj rečejo, naj vendar požene tovarno in poskrbi, da denar ne bo izgubljen.

Saj smo pripravljene nekoliko popustiti, toda tovarna stoji in težko jo je ponovno pognati, težko je začeti z 20 milijoni šilingov posojila, če bi potreboval za zagon še 10 milijonov šilingov. S 30 milijoni šilingov posojila pa štiri, pet let ne bi mogli poslovati z dobičkom, na novo morajo postaviti tudi trg, dobiti kliente, ki so jih izgubili, ker so mesece zaman čakali na izdelke, pravi Antoni. Potemtakem je razumljivo, da iščejo sogovornika v Sloveniji, pri zvezi bank so pripravili natančen predlog sanacije, vendar iz Slovenije pravega odgovora ni. Pričakujejo pa ga seveda toliko bolj upravičeno, saj je včasih IPH-jev dobiček odtekal v Slovenijo oziroma v Slovenijales.

Posojilo z 10,5-odstotnimi obrestmi ni sprejemljivo

Potem ko je poslovodja Tili avgusta lani prijavil stečaj IPH, smo pripravili sanacijski program in ga 26. oktobra dostavili ministrstvu in skladu za razvoj v Ljubljani. Pričakovali smo, da bo Slovenija investirala v projekt, ki ga je pozitivno ocenil tudi sklad za pospeševanje Koroške, pravi Josef Picej.

Pri skladu za razvoj v Ljubljani so dobili le odgovor, da so pripravljene dati 7 milijonov šilingov posojila po 10,5-odstotni obrestni meri.

Takšen predlog je za nas povsem nesprejemljiv, sta nam zagotavljala Miha Antoni in Franc Rutar in se pri tem grenko nasmehnila. Morate vendar razumeti, da problem sploh ni v tem, saj naše banke lahko dajo posojilo po 7-odstotni obrestni meri, je dodal Antoni. Posojilo na posojilo pač ne bo rešilo tovarne, zato so koroški bankirji zaradi takšnega predloga s slovenske strani lahko le še bolj zaskrbljeni za 35 milijonov šilingov, ki so jih posodili IPH-ju.

Za koliko bo prodan IPH

Ker se v Sloveniji nihče ne zmeni za usodo IPH, se bo stečaj verjetno končal s prodajo tovarne. Stečajni sodnik še čaka, vendar v

nedogled ne bo čakal, navsezadnje so avstrijska sodišča veliko hitrejša kot naša. Tovarna je ocenjena na 65 milijonov šilingov, od tega so stroji vredni 5 milijonov šilingov. Vsaj pri strojih in napravah lahko pričakujejo, da bodo prodani po stvarni ceni, zemljišče in poslopje pa brez dvoma ne bo prodano za 60 milijonov šilingov, saj se pri takšnih prodajah cena najmanj razpolovi. Najbolj črnogledi ocenjujejo, da bo IPH prodan za 10 do največ 15 milijonov šilingov.

Kdaj se bo to zgodilo, je težko napovedati, saj sta previdna tako stečajni sodnik kot stečajni upravitelj in odvetnik dr. Matevž Grilc, ki zastopa Zvezo slovenskih zadrug kot glavnega upnika prav tako skuša stečaj zavleči. Oklevanje sodišča je brez dvoma posledica dejstva, da je bilo v stečaj prijavljeno podjetje, ki ga ni bilo tako slabo, da bi ga bilo potrebno likvidirati.

Bodo Tilija prisilno privedli na Koroško

V vseh pogovorih so nam kot glavnega grešnika za propad IPH-ja navajali Milana Tilija, ki je tovarno vodil le nekaj mesecev in jo nato sredi lanskega leta prijavil v stečaj.

Potez, ki so pri nas kot vse kaže normalne, na Koroškem nikakor ne morejo razumeti, saj so bolj podobne igrici kdo koga lovi kot pa normalnemu poslovanju. Kako naj jih, saj so stvari, ki so pri nas običajne, tam pač kaznive.

Posledice odprtja stečaja

Pri Gospodarski zvezi v Celovcu pravijo, da bodo s tečajem IPH komanditisti iz Slovenije izgubili komanditne vloge v znesku 107.844.069 šilingov. Sprašujejo se, kdo je v Sloveniji dolžan zavarovati družbeno premoženje, in ali kdo sploh skrbi zanjo?

Z ukinitvijo IPH kot zadnjega proizvodnega podjetja iz Slovenije na Koroškem delo izgublja še 50 sodelavcev. Za vzhodni predel Koroške je to ponoven hud udarec, saj je s stečajem tovarne Slovenijapapirja v Rebrci, ki je od IPH oddaljena le tri kilometre, pred štirimi leti delo že izgubilo 220 ljudi, predvsem Slovencev.

Takšni dogodki škodijo ugledu Slovenije na Koroškem, uničujejo zaupanje v zanesljivost Slovenije in tudi zaupanje v trdnost gospodarskih odnosov med Slovenijo in Koroško. Posebej pa seveda škodi koroškim Slovincem, saj je s propadom mešanih podjetij od nekdanjih tisoč ostalo le še nekaj delovnih mest.

K temu lahko dodam le še besede enega izmed koroških podjetnikov: veste, težko je poslovati z vašimi podjetji, težje kot včasih, dandanes celo težje kot z Italijani, ki so znani po tem, da nič kaj radi ne spoštujejo pogodb.



Tovarna pohištva IPH je sodobna, lepa tovarna, okrog tovarniških poslopij je dovolj zemljišča in lahko bi se še širila.

Slovenijales je IPH prodal Alplesu, Alples je nato IPH prodal poslovodju Tiliju, ko je ta ugotovil, da tega ne bo zmož, je tovarno lastnil nazaj za Alples. Pogodbe so bile narejene pri notarju, po naših zakonih so veljavne in prazni so torej izgovori, da bi bile veljavne le, če bi bile vpisane v zemljiško knjigo. Sicer pa bi v Ljubljani lahko hitro izvedeli, kdo je lastnik IPH, zadostovalo bi, da bi ministrstvo povprašalo naše sodišče, izvedeli bi v nekaj dneh, pravi Josef Picej.

V Sloveniji se privatizira tako, da podjetje spraviš v stečaj in ga nato kupiš za drobiž, če bi poslovodja v Avstriji tako ravnal, bi ga zaprli, pri nas je to kaznivo, je dejal Miha Antoni. Tili nam je pisмено zagotavljal, da bodo v IPH investirali 25 milijonov šilingov, od tega 7 milijonov šilingov v obratna sredstva. Zaradi teh pisemenih izjav, ki smo jih v vednost poslali ministrstvu in skladu za razvoj, je dobil 2,5 milijona šilingov posojila, toda kaj je naredil s tem denarjem? Odneseš ga je v Slovenijo in tam kupil še eno tovarno, ki bi morala biti vredna 10 milijonov šilingov. Milan Tili mora še vplačati 200 tisoč šilingov, saj je dobil kazen zaradi pritožbe stečajnega upravitelja, če tega ne plača, ga bodo prisilno privedli, stečajni upravitelj je že najavil, da bo to naredil, pravi Miha Antoni.

Elanova tovarna v Brnci se je povsem preusmerila na izdelavo snežnih desk

Snežne deske so bile zadetek v polno

Obdržali smo se, ker smo disco kulturo pravočasno prenesli na sneg, pravi Vili Moschitz, poslovodja Elana Brnca.

Elan Brnca je eno redkih mešanih podjetij, ki se je obdržalo na Koroškem in danes najbolj uspešno posluje. Zaradi smelega odločitve pred leti je postalo drugi največji izdelovalec snežnih desk v svetu, skupaj s koroškimi podjetjem Balle pa pokriva več kot polovico svetovnega trga. Prav po zaslugi snežnih desk se je Elan v Brnci v zadnjih letih poslovno postavil povsem na svoje noge, saj kar 90 odstotkov snežnih desk prodajo izven Elanove mreže.

Na smučiščih je vse več snežnih desk, ki so pri mladih postale zadnja leta veliko bolj priljubljene kot smuči. Zanimivo pa je, da so največje tovarne smuči v svetu to opazile prepozno in pri njih so šele lani začele deske izpodrivati smuči. Na Koroškem sta dve tovarni spretno izkoristili konzervativnost velikih smučarskih tovarn, ki v zagrizenem medsebojnem boju za deleže na svetovnem trgu smuči niso opazile, da je mladina vse bolj navdušena nad deskami. Prvi so jih začeli izdelovati v koroškem podjetju Balle, takoj za njim pa v "našem" Elanu v Brnci.

Približno tretjino snežnih desk prodajo na evropskem trgu, tretjino v ZDA in Kanadi in tretjino na Japonskem, ki vse bolj postaja smučarska dežela.

S stečajem matičnega Elana je tudi Elan v Brnci prešel v pretežno hrvaško last

Elan v Brnci na Koroškem je danes tako kot matični Elan v Begunjah na Gorenjskem v pretežno hrvaški lasti. Približno 70 odstotkov delnic ima Privredna banka iz Zagreba, ostale pa so razdeljene med druge nekdanje Elanove upnike, tako slovenske kot hrvaške. Formalno je podjetje Elan - proizvodnja smuči Brnca v 100-odstotni lasti Elana International, nekakšnega holdiga, ki ga je begunjski Elan ustanovil na Koroškem; holding pa je v celoti v lasti delniške družbe Elan Begunje.

Ce bo torej begunjski Elan prodan, o čemer vedno znova ugibamo, bo tudi tovarna v Brnci dobila novega lastnika. Na naše vprašanje, bodo hrvaški lastniki nemara uspešno podjetje v Brnci prodali neposredno, Vili Moschitz odgovarja, da še ne in verjetno ne, hkrati pa dodaja, da to pač nikoli ne veš.

Vrednost podjetja na Koroškem je najbolj prišla do izraza v Elanovi krizi leta 1990, ko je bilo zanj tako rekoč življenjskega pomena. Vili Moschitz pravi, da se v begunjskem Elanu le tako proizvodnja ni ustavila, saj so jo lahko prav prek Brnce financirali naprej, zlasti s pomočjo avstrijskih bank, pri katerih so bili tedaj obrestni bistveno nižje kot pri naših bankah.

Ceprav se je Elan v Brnci z izdelavo snežnih desk v poslovnem smislu povsem postavil na svoje noge, saj več kot 90 odstotkov izdelkov prodaja izven Elanove prodajne mreže po svetu, pa so v tehnološkem in razvojnem smislu ohranili vezi z matično tovarno v Begunjah, tesneje pa naj bi v prihodnje sodelovali tudi pri prodaji.

Tovarna v Brnci je bila postavljena za izdelavo otroških smuči

Begunjski Elan je podjetje v Celovcu ustanovil 16. junija 1977, kmalu so začeli iskati lokacijo za postavitev tovarne, odločili so se za Brnco. Zidava se je začela leta 1978 in bila nared do konca leta, nakar so v začetku leta 1979 začeli izdelovati alpske smuči nižjega cenovnega razreda. V prvih dveh letih so izdelovali predvsem otroške smuči, saj so v matični tovarni izločili otroški program, vendar pa so v Brnci instalirali sodobno tehnologijo. Predvidevali so, da bodo izdelali 170 do 180 tisoč parov otroških smuči, še danes ne vem, pravi poslovodja Moschitz, kako so lahko pričakovali, da se bo trg za otroški program tako povečal.

Kmalu se je izkazalo, da bodo morali izdelovati tudi smuči za odrasle, torej daljše od 170 centimetrov. Tako so morali že kmalu po izgradnji tovarne razširiti vrata med delavnicami in jih prilagoditi izdelavi daljših smuči. Zato so se povečali investicijski stroški, izkazalo pa se je, da so bili tudi stroški delovne sile ocenjeni prenizko. Po petih letih se je tako tovarna znašla v hudih težavah, konec leta 1983 je akumulirana izguba znašala več kot 50 milijonov avstrijskih šilingov. Zaradi prezadolženosti so morali izbirati med dokapitalizacijo



ali zaprtjem tovarne in se odločili za sanacijo, izguba je bila v celoti pokrita do leta 1987. Tudi s pomočjo širšega programa alpskih smuči, približno tretjino smuči so kot polizdelke dobavljali iz begunjske tovarne, v Brnci so jih dokončali in prodali. S tem programom so pokrivali izgubo na preostalem.

Kljub temu da so s snežnimi deskami zadeli v polno, v zadnjih letih v Elanu Brnca niso dosegali visokih dobičkov, saj je razvoj požrl veliko denarja. Zdaj pa je zaključen in v letošnjem letu pričakujejo 5-odstotni čisti dobiček po plačilu davkov, kar je za avstrijske razmere dobro. Poslovodja Vili Moschitz pa letos pričakuje približno pol milijarde šilingov prometa.

Od začetnih 7 tisoč na 480 tisoč snežnih desk v letošnjem letu

Leta 1992 so začeli izdelovati snežne deske, tedaj so se nam posmehovali, danes pa lahko rečem, da je bila odločitev revolucionarna, resno so nas začeli jemati šele pred dvema letoma, pravi Vili Moschitz. Začeli so s 7 tisoč snežnimi deskami letno, postopoma so njihov obseg povečevali, k sreči se zanje veliki izdelovalci smuči v Avstriji še zmenili niso. Tako so lani izdelali že 300 tisoč snežnih desk, letos pa naj bi jih približno 480 tisoč.

Preusmeritev na snežne deske je seveda zahtevala nakup novih strojev, ki so jih začeli kupovati že leta 1989. Težko je bilo v tistih letih, saj so se snežne deske šele pojavile na smučiščih, hkrati pa so doživljali največjo krizo s stečajem matičnega Elana leta 1990. V Brnci tedaj niso bili prezadolženi in ni jim bilo treba pred stečajnega sodnika, bilo pa jih je seveda strah, kaj se bo zgodilo, nervozne so bile seveda tudi banke. Leta 1990 in v prvem polletju 1991 so bila vsa prenakazila pod

njihovim budnim očesom. Vendar so bankirji verjetni v njihov program in zagotavljali so obratna sredstva, ne samo za Elan Brnca, temveč prek njega tudi za matični Elan v Begunjah. Brez tega bi se proizvodnja v Begunjah zanesljivo ustavila. To je bilo možno tako, da je Brnca prevzela prodajo, s pomočjo odstopa terjatev pa so nabavljali material za proizvodnjo v Begunjah. Sodelovale so predvsem koroške pa tudi druge avstrijske banke.

Naslednji udarec so doživeli septembra lani, ko so pogoreli sanitarni in garderobni prostori, ker so nameravali postaviti nove delavnice, so nato dogradili vse prostore hkrati, odprli so jih pred nekaj tedni.

Med mešanimi slovensko-avstrijskimi firmami na Koroškem v zadnjem letu pustoši val stečajev, najbolj sveže je stečaj celovške Iskre, najbolj odmeven pa bo kot vse kaže stečaj tovarne pohištva IPH v Žitari vasi. Najbolj uspešen pa je zdaj Elan v Brnci, ki se po stečaju matičnega Elana v Begunjah prešel v večinsko hrvaško last, poslovno pa se je povsem osamosvojil, seveda po zaslugi poslovodstva v Brnci. Franc Rutar, predsednik Slovenske gospodarske zveze iz Celovca poudarja prav zasluge poslovodstva, zlasti Vilija Moschitza, ki je v tovarni že vse od začetka. Elan v Brnci je danes simbol koroških Slovincem, saj smo z njim dokazali, da znamo nekaj napraviti, to je koroška duša, ki ne kapitulira, ki ne reče, bomo pa zaprli, pravi Rutar. Toliko bolj mu lahko verjamemo, saj je tudi sam uspešen poslovnež, že pred skoraj štiridesetimi leti je odprl prvo samopostrežno prodajalno, ki je bila tedaj novost na Koroškem, prišla je seveda iz Amerike. Danes imajo Rutarjevi v okolici Velikovca tri velike trgovske centre, v katerih je zaposlenih tristo ljudi, ker je Slovencev premalo, zaposlujejo tudi Nemce. Včasih smo morali Slovenci služiti pri Nemcih, zdaj pa tudi oni pri nas, kar je tud nekaj, pravi Franc Rutar.

V tovarni je zdaj 390 zaposlenih

Na začetku so leta 1978 zaposlili 12 ljudi, zdaj jih je 390. Ker bodo povsem opustili izdelavo smuči, se bo število zaposlenih nekoliko zmanjšalo, na 300 do 320 ljudi, vendar poslovodja Moschitz pravi, da ne bo klasičnega odpuščenja, temveč bodo število sodelavcev zmanjšali postopoma, predvsem s pomočjo upokojevanja. Več kot toliko zaposlenih namreč lokacija v Brnci ne prenese, saj so prostorsko utesnjeni. Tovarna stoji na približno 10 tisoč površinskih metrih zemljišča, pozidanih pa je skoraj 8 tisoč površinskih metrov. Velike težave imajo tako s parkirišči, lani jim je uspelo najeti nekaj zemljišča od železniške uprave, kjer so zdaj parkirišča.

Elan je največje podjetje v Brnci, do leta 1992 so v tovarni delali le domačini, kasneje pa so morali začeti zaposlovati tudi tujce. S krizo v matičnem Elanu jih je precej prišlo iz Slovenije in danes je v Brnci zaposlenih 71 slovenskih državljanov. Sicer pa je v tovarni zaposlenih približno 40 odstotkov tujcev. Med domačimi sodelavci pa je približno polovico koroških Slovencev, v vodilnem kadru pa 80 odstotkov. Radi se pohvalijo, da se je nekaj Nemcev naučilo slovenščine, kar še pred leti ne bi nihče verjel.



Vili Moschitz uspešno vodi Elan v Brnci že od leta 1987.

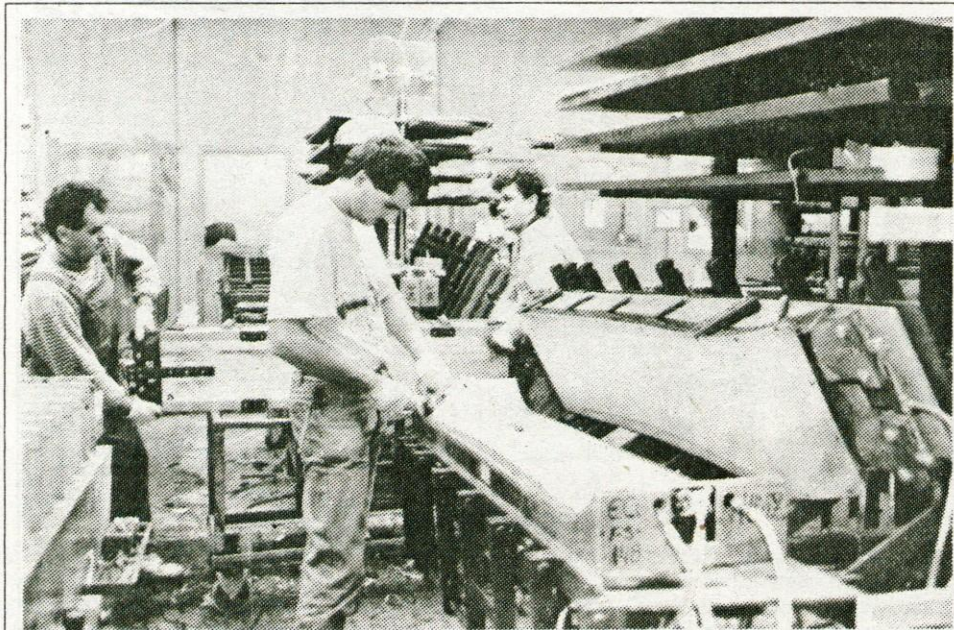
Sin je dejal, saj v našem razredu že vsi deskajo

Srečo imaš, če v pravem trenutku potegni pravo potezo, pravi Vili Moschitz, poslovodja Elana v Brnci. Sreča so bili v tem primeru njegovi otroci, pet jih ima, zato je lahko pravočasno vedel, kaj imajo mladi radi. Ko sem doma dejal, da bomo začeli izdelovati snežne deske, je sin, ki je tedaj obiskoval celovško gimnazijo, le na kratko odvrnil, saj v našem razredu že vsi deskajo. To je bila najboljša spodbuda za mojo odločitev, ki nikakor ni bila lahka, saj so tedaj v avstrijskih smučarskih tovarnah in nasloh v smučarskem managementu mislili, da so smuči nekaj svetega. Občutek, da je treba nekaj spremeniti, da je potrebno disco kulturo prenesti na sneg, se je izkazala kot vizionarska, res nam je pomagala sreča, da smo se obdržali, pravi Moschitz.

Odločitev nikakor ni bila lahka, saj je zamenjava smuči z deskami zahtevala poslovno osamosvojitve tovarne in odraz tega je, da 90 odstotkov snežnih desk prodajo izven Elanove prodajne mreže. Izdelovati so jih začeli leta 1988 in postopoma povečevali njihov obseg, smuče pa so izgubljale na pomenu. Lani so imele le še približno 15-odstotni delež, od tega 9-odstotnega za Elan. Letos pa nameravajo izdelavo smuči povsem opustiti.

Nale namesto Elan

Deskarji so oziroma hočejo biti povsem drugačni od smučarjev. Ni samo deskanje povsem drugačno kot smučanje, drugače se tudi oblačijo, modnim muham pa morajo slediti tudi poslikave snežnih desk. Zato so posamezne serije zelo majne, dobra je že, če izdelajo 2 tisoč enakih, velikokrat pa le po dvesto ali samo 50 enakih. Deskarji se zmrdujejo tudi na priznanimi smučarskimi blagovnimi znamkami, hočejo imeti svoje. Tako so denimo pri Atomicu zgroženo ugotovili, da snežne deske z napisom Atomic nikakor ne gredo v denar. Zdaj, ko je ponudba snežnih desk na trgu že večja kot pred leti, so tudi pri Elanu ugotovili, da deskarje moti napis Elan. Prav pred kratkim so tako uvedli novo blagovno znamko Nale, kar ni nič drugega kot nazaj izpisan Elan. Deskarji so zadovoljni, v tovarni pa seveda tudi.



V Elanu v Brnci bodo letos povsem opustili izdelavo smuči in izdelovali samo snežne deske.

Dr. Karel SMOLLE, politik in predsednik Centra avstrijskih narodnosti

Neodgovorno zapravljanje slovenskega denarja

Ta denar, ki ga je Slovenija vložila v IPH, ni bil najden na cesti ali podarjen, ampak ga je ustvaril slovenski človek, zato ob dogajanju v Žitari vasi ne moreš biti miren, poudarja dr. Karel Smolle, izkušen slovenski politik na Koroškem, parlamentarec in prvi človek narodnostnih manjšin v Avstriji.

Na Koroško nas je povabila Slovenska gospodarska zveza. Povedali so mi, da ste bili med pobudniki ustanovitve.

“Do vašega obiska je prišlo na našo pobudo in ne na vašo. To je razumljivo, saj so problemi, posebno s tovarno IPH v Žitari vasi, za nas očitno bolj boleči kot za vas, čeprav zadeva problem oboje. Res pa je, da sem bil pobudnik ustanovitve Slovenske gospodarske zveze in sem sklical tudi prvi občni zbor. Takrat so me v Sloveniji zelo grajali češ, zakaj se sploh gospodarsko osamosvajamo. Ko sem to povedal predsedniku zveze Rutarju, mi je dejal, da sem res naredil napako: zvezo sem ustanovil dvajset let prezgodaj.”

straneh meje. Če bo imela manjšina gmotno osnovo, si bo lahko vrtec zgradila sama in ne čakala na pomoč z Dunaja ali iz Ljubljane.”

Je IPH po vaše zgubljen?

“Težko je reči, kaj bo, in se iti pametnjakoviča. Po moje še ni zgubljen. Vsak dan pa prihajajo na dan nova dejstva.”

Kolikšna je po vaši oceni krivda Slovenije? Je IPH zrcalo odnosa slovenske države do svojih manjšin v sosednjih državah? Tudi take sodbe smo slišali med koroškimi Slovenci.

“Sloveniji lahko v primeru IPH marsikaj očitamo. Saj ti pridejo solze v oči, ko vidiš, kako težko je slovenski človek prigaral denar, ki je bil vložen v IPH. Ta denar ni bil najden na cesti ali podarjen, ampak so ga zaslužili slovenski davkoplačevalci. Tudi zaradi tega ne moreš biti miren. Ne samo zaradi gospodarske in moralne škode. IPH umira tudi zaradi šlamlarije v Sloveniji in počasnega ukrepanja vlade, ki naj še dolgo živi, vendar ji malo hitrejši korak pri takih stvareh ne bi škodoval. Ne samo v primeru IPH, ampak tudi drugje. S primerjavo IPH in odnosa Slovenije do manjšine soglašam le

deloma. Slovenija je mlada država in lastnost vsake mlade države in njene uprave je, da se ljudje bojijo odločati. Tudi v Avstriji so pred leti dobri kadri bežali iz državne uprave v gospodarstvo, kjer so bile boljše plače. Potrebno je postaviti upravo, na katero se bo minister lahko zanesel, na drugi strani pa se mora uradnik zanesti na ministra, da mu bo zaupal in ga ne za vsako najmanjšo napako postavil pred vrata.”

Vi ste že dolgo v koroški in avstrijski politiki. Pred leti je prav toliko prahu kot sedaj IPH dvignilo zaprtje celulozne



Dr. Karel Smolle

tovarne v Rebrci, ki je bilo prav tako mešano podjetje s slovenskim kapitalom. Zakaj je propadlo tako pomembno podjetje za Slovence v okolici Železne Kaple?

“Obir je bil prav tako tipičen primer. Ko je Slovenija prevzela tovarno, je bilo jasno, da ji je prihodnost šteta. Ekološko je bilo stanje katastrofalno, tehnološko pa so bili primerni samo nekateri deli. Kljub temu je vladalo prepričanje, da bo tovarna lahko delala večno. Takrat je bil na Koroškem boj med Obirjem in Magdaleno za obstanek. Obstala naj bi samo ena od njiju. Jaz sem svaril, da je Obir treba sanirati, sicer bo propadel, vendar je bil odgovor, da se bodo socialisti v Ljubljani in na Koroškem že dogovorili in stvar rešili. Jaz pa na take dogovore, tudi če bi šlo za črne, bolj malo dam. Ministrica za okolje na Dunaju mi je osebno povedala, da bo ekološki fond pomagal pri sanaciji samo ene celulozne tovarne na Koroškem. Dejala je, da je ta tovarna lahko Obir, če bi pridobili ustrezna sredstva tudi iz Slovenije in pristali na novo, ekološko in tudi tehnološko primernejšo lokacijo. Pomagala naj bi tudi dežela Koroška. To je bila velika priložnost, vendar zapravljen. Ker ni bilo inovativnega in

podjetniškega pristopa, ker od prijateljstva med političnimi partnerji na Koroškem in v Sloveniji ni bilo nič, ker se je vnel prepir, kdo bo glavni in kdo močnejši, ker so bili sogovorniki na Dunaju nestrokovni in nesposobni ter neprepričljivi pri sanaciji, je bil Obir pogubljen. Šlo pa je tudi za strategijo izmolsti iz tovarne čim več, potem pa jo pustiti propasti. Marsikdo je bil razglašen za krivca. Tudi Haider, ki je ljudem, ki so ostali na cesti, obljubljal odškodnino, pa je do danes še niso dobili. Povedati hočem, da v nobeno naložbo ne smeš iti površno.”

Se torej iz zgodbe o Obirju nismo ničesar naučili?

“Marsikaj bi se lahko, čeprav so bile razmere in okoliščine takrat drugačne kot danes. Mislim pa, da prihaja čas za nove pobude za sodelovanje na gospodarskem področju. Videti moramo namreč nekoliko dlje od svojega praga in tako tudi reševati probleme, ne pa šele potem, ko voda že sili preko praga. Slovenija mora upoštevati, da je Južna Koroška sosed in da smo tu doma Slovenci. Med Avstrijo in Južno Tirolsko v Italiji, kjer živi nemška manjšina, je dolgo veljal accordino, pogodba, po kateri so imeli proizvajalci iz Južne Tirolske v Avstriji drugačen položaj kot drugo uvoženo blago. Zakaj se ne bi za podobne rešitve dogovorili med Koroško in Slovenijo. Lahko smo dobri partnerji, treba je iti korak za korakom. Sedaj je železo vroče. Sodelovanje pa je treba postaviti na gospodarske principe. Sedaj ni čas, da bi se politika preveč vtikovala.”

Še vprašanje, ki ni povezano s problematiko mešanih podjetij in gospodarskega sodelovanja med Slovenijo in Koroško. Na državnozbornih volitvah ste kandidirali na listi Liberalnega foruma, vendar vam ni uspelo priti kot Slovencu v državni zbor. Je to poraz?

“Ne. Če se karkoli spremeni v parlamentu ali stranki, sem takoj poslanec. Vendar izkušnje kažejo, da bo treba malo počakati. Vendar moj poslanski mandat ta trenutek ni osrednje vprašanje. Bistveno je vprašanje nadaljnje sodelovanja z Liberalnim forumom. Enotna lista se bo zbrala na temeljitih analizah, kako še naprej institucionalizirati sodelovanje z Liberalnim forumom. Pred nami so kmečke volitve in lokalne volitve, kjer bo sodelovanje pomembno. Oceniti bo treba, kje lahko kandidiramo sami in kje v okviru Liberalnega foruma. To bo nujno v večjih krajih in mestnih središčih. Predvsem pa bi rad opozoril slovensko javnost na še en problem, povezan s sukcesijo nekdanje Jugoslavije. To je Avstrijska državna pogodba. Predlagam skupni pogovor predstavnikov slovenske manjšine na Koroškem, hrvaške manjšine na Gradiščanskem, slovenske in hrvaške vlade. Avstrije in njenih obveznosti do manjšin enostavno ni mogoče izpustiti iz sukcesije. Manjšinske pravice so sicer zapisane v 7. členu državne pogodbe, vendar bi kazalo predlagati ustavni zakon, ki bi zagotavljal manjšinske pravice, omogočal pa bi tudi arbitražo v primeru kršenja pravic. Tega še ni in v tem primeru živimo v kameni dobi, kjer je najboljši in najmočnejši tisti, ki ima največjo gorjačo. Ta ustavni ali temeljni manjšinski zakon ne bi zagotavljal le klasičnih pravic, kot so topografija, uradni jezik, šolstvo in zastopnost v medijih, ampak tudi predstavništvo manjšine v zakonodajnih organih oziroma parlamentih države in zveznih dežel. Svoje predstavnike naj bi manjšine izvolile na splošni in neposredni volitvah. O tem sem se ta teden temeljito pogovarjal na Dunaju v vladi in na obeh strankah, ki sta potencialni partnerici v novi vladi. Gre za tako imenovani Maastricht II, ki naj bi uredil kolektivne manjšinske pravice in s tem preprečil spore, ki preraščajo v vojne, kot se je zgodilo na Hrvaškem ali v Čečeniji. Varstvo pravic posameznika je zagotovljeno, varovanje kolektivnih pravic pa še ne.”



Slovenska novinarja med obiskom na Koroškem

Mešana podjetja na Koroškem so umirala drug za drugim. Zakaj? Ali je res kriva samo Slovenija kot je pogosto slišati med Slovenci na Koroškem?

“Bili so časi, ko so mešana podjetja s slovenskim kapitalom zagotavljala nad 1000 delovnih mest. Za to so bili stvarni razlogi, tako na slovenski kot na koroški strani. Koroški Slovenci so prihajali do delovnih mest, Slovenija pa je pri nas deponirala kapital in ga skrivala pred Beogradom. Stari sistem se je zrušil in razmere so se spremenile. Razumem, da je imela Slovenija prva leta po osamosvojitvi veliko opravka sama s seboj. Najprej je seveda morala reševati sebe in šele nato misliti na sosesčino. Vendar Slovenija po moje sedaj že predolgo gleda samo svoj popek, kako raste. Čas je, da se spet začne resnejše brigati za sosesčino, tudi za Južno Koroško. Veliko razlogov je enakih kot nekdanj, nekaj pa je novih: Južna Koroška je blizu, je dvojezična, je gospodarsko vedno bolj razvita, prav tako pa je v Evropski uniji. Slovenija bi morala te prednosti Južne Koroške izkoristiti. Na obeh straneh meje bi morali razmišljati o motivih za sodelovanje. Res je, da se moramo kot Slovenci imeti radi, vendar ljubezen v gospodarstvu ne igra take vloge kot v osebnih odnosih. Mogoče je treba poiskati stimulative elemente, da bi Slovenija vlagala na Koroškem in ne v Muenchnu ali Linzu.”

Agonija IPH v Žitari vasi kaže, da ni obojestranskega interesa. Elan v Brnci, tudi mešana firma, pa dobro dela. Zakaj?

“Marsikaj vem, vendar mi dovolite, da na to vprašanje ne odgovorjam povsem določno. Odločajo lahko srečne okoliščine in osebni vzroki. Marsikdo pa je lahko na Koroškem dobro delal, pa so v Sloveniji odpovedali partnerski sistemi. Pri IPH so najverjetneje tudi drugi razlogi. Izvoz političnega vpliva, zaradi česar so bila tudi ustanovljena mešana podjetja, ni več potreben, je pa nujna gospodarska osnova narodnostne skupnosti. To pa je interes, ki ga je treba sprejeti na obeh



- Središče Celovca

Jože Košnjek

Nanti OLIP, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev

Slovenija ni potegnila odločilne poteze

Koroška javnost spremlja dogajanje v zvezi z IPH v Žitari vasi. Nemčurji se nam lahko posmehujejo, ker se s politiki v Sloveniji ne uspemo dogovoriti, pravi Nanti Olip, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev.

Od množice mešanih podjetij na Koroškem obratuje le še Elan, IPH v Žitari vasi pa umira. Kaj je vzrok propadu mešanih podjetij?

"Omenili sta dve podjetji. Prvo je na soncu, če tako rečem, drugo pa v senci. V Brnci so izkoristili pravi trenutek in se preusmerili ter postavili prave ljudi na pravo mesto, takšne, ki so vedeli, za kaj gre in so poznali okoliščine. Zato podjetje sedaj uspeva. Primer IPH v Žitari vasi pa je v več ozirih tragičen. Morda smo se preveč zanašali na trg, ki je obetal prihodnost, pa se je sedaj izkazalo drugače, pa tudi preveč na konkretno pomoč Slovenije, ki je do danes ni bilo. V Žitari vasi ne nastaja samo gospodarska škoda, ampak tudi moralna, tako za nas, Slovence na Koroškem, kot za vas, Slovence v državi Sloveniji. Sanacija ni terjala tako veliko denarja, da ga s pomočjo Slovenije ne bi bilo mogoče zbrati. Do tega ni prišlo in tako smo se znašli v položaju, ko se ne počutimo dobro ne mi in mislim, da tudi marsikateri politik v Sloveniji ne."

Kje se je po vašem mnenju zatikalo v Sloveniji?

"Pojavil se je problem kompetentnosti oziroma pristojnosti. Žitara vas se je prekladala z enega ministrstva na drugega, z enega politika na drugega, nihče pa ni bil tako korajžen, da bi rekel: zadeva se spleča, dajmo jo rešiti, saj sta vsota in tveganje nizka. Tako pa se je le šahiral med strankami, problem IPH v Žitari vasi pa ni bil nikjer ocenjen celovito, s stališča pomena za Slovenijo in za Slovence na Koroškem."

Je IPH dokončno pokopan, ali pa je, kot je dejal gospod Rutar, nekje na obzorju še vedno lučka rešitve?

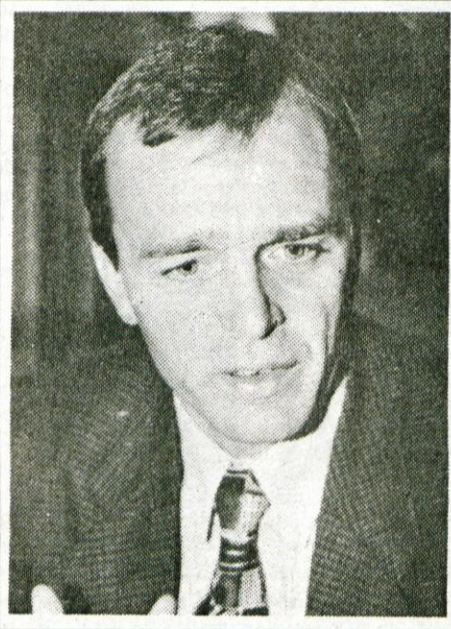
"Če si optimist, potem upanja na zadnjo priložnost ne smeš opustiti. Vendar je v primeru IPH pesimizem upravičen. Takih lučk rešitve, kot ste citirali gospoda predsednika Slovenske gospodarske zveze Rutarja, je bilo za IPH veliko. Sproti smo jih predstavljali politikom v Sloveniji. To je trajalo skoraj vso jesen. Ker vse te mesece ni bilo nobenega pozitivnega odziva, je zadeva še bolj tragična. Marsikdo nam je kaj obljubil in tudi povedal, kako si on predstavlja rešitev, vendar odločilne poteze ni bilo."

Ali ste na Koroškem prepričani, da je šlo v primeru IPH tudi za nezakonite postopke, za sumljiva dejanja, za divjo privatizacijo, kot radi rečemo v Sloveniji?

"Iz podatkov, ki smo jih deloma dobili na Koroškem, deloma pa tudi v Sloveniji, lahko domnevamo, da so v ozadju lahko tudi temne poteze posameznikov in podjetij. Mogoče je zaradi tega odločnejša poteza slovenske politike, ki smo jo pričakovali, težja. Včasih smo imeli vtis, kot da bi se v Sloveniji eden bal drugega in zato ni nihče povlekel odločilne poteze ali vsaj predlagal odločno rešitev."

Propad IPH meče slabo luč na slovensko manjšino. Ali se koroška javnost zanima za ta problem?

"Propad IPH je udarec, gmotni in



moralni, za vso narodno skupnost. Ne smemo biti naivni misliti, da se koroška javnost ne zanima za IPH. Zelo se zanima. Posebno nemčurji se lahko posmehujejo, češ saj se koroški Slovenci s politiki v Sloveniji sploh ne znajo dogovoriti. Propad IPH nima samo vpliva na izgubo delovnih mest, ampak slabi naše bančništvo in gmotno osnovo celotne narodne skupnosti."

Kakšne bodo vaše naslednje poteze glede IPH?

"Zelo težko odgovorim na to vprašanje. Zadnje mesece sem vložil v reševanje IPH ogromno časa in energije in to, žal, brez uspeha. To upam naglas povedati. Zato sem glede te tovarne tudi letos pesimističen, da bi se lahko kaj na hitro spremenilo. V Sloveniji ne vidim človeka ali politikov, ki bi bili pripravljeni stopiti skupaj in reči, da se IPH spleča hitro rešiti."

Ste pesimist tudi glede reševanja drugih problemov Slovencev na Koroškem? Pričakanje, da bo Karel Smolle na listi liberalnega foruma izvoljen v državni parlament, se ni uresničilo.

"Dejansko nam je žal, da s Smollejevo kandidaturo nismo uspeli. Njegov vstop v parlament bi bil zelo važen, saj se bodo obravnavale stvari, pomembne tudi za Slovence, naš avtentični predstavnik pa bi bil zato dobrodošel. Zaradi težavnih koalicijskih dogovarjanj na zvezni ravni velikodušnosti do manjšine ne pričakujem. V koroškem deželnem zboru pa začenjajo stranke staro in že znano igrico. Pod odejo se zmenijo, da Slovenec ne sme v deželni zbor, na zunaj pa izrekajo veliko pripravljenost za to. Vendar so strankarski modeli slovenskega zastopstva tako različni, da usklajene rešitve ni mogoče pričakovati. Politični odnosi so napeti, stranke podtikajo črnega Petra druga drugi in v takih razmerah Slovenci ne moremo kaj dobrega pričakovati. Potreben bo še večji pritisk, tudi s pomočjo javnosti. V kakšni obliki bo to mogoče uresničiti, še ne vem. S strani oblasti in pristojnih politikov ni velike pripravljenosti za dialog s koroškimi Slovenci."

Fotografije: Gorazd Šinik

Dr. Peter VENCELJ, državni sekretar za Slovence po svetu

Odloča gospodarski interes, ne ljubezen

Probleme, kakršen je IPH Žitara vas, bi morali reševati gospodarski resorji, ne pa urad za Slovence po svetu in zunanje ministrstvo, meni dr. Peter Vencelj, državni sekretar za Slovence po svetu v ministrstvu za zunanje zadeve.

Na Koroškem so nam Slovenci dejali, da je Ljubljani vedno manj mar za mešana podjetja na Koroškem, čeprav je v njih tudi slovenski denar. Je to res?

"Soglašam z oceno Slovencev na Koroškem. Od približno 20 mešanih podjetij, kjer je bil ustanovni kapital v celoti ali pretežno slovenski, sta ostali samo dve, vse drugo pa je zginilo. IPH v Žitari vasi je ostala, vendar je to velik problem. Tudi njej grozi odhod s prizorišča. Stečaj zadržujemo in v Uradu za Slovence po svetu delamo vse, da do stečaja ne bi prišlo. Treba pa je biti realen. Mešana podjetja praviloma niso bila ustanovljena na gospodarsko-proizvodnih osnovah in interesih, ampak so bila namenjena predvsem deviznim poslom slovenskih podjetij oziroma način, da je slovensko gospodarstvo skrilo devize pred Beogradom. Večkrat sem se sestel s solastniki IPH in vsi so menili, da se je ustanovitev teh podjetij izplačala, sedaj pa njihov obstoj v gospodarskem smislu ni več zanimiv."

Velja to tudi za IPH Žitara vas? Na Koroškem so nam povedali, da jim za zdaj sploh ni uspelo ugotoviti, čigava je pravzaprav IPH Žitara vas.

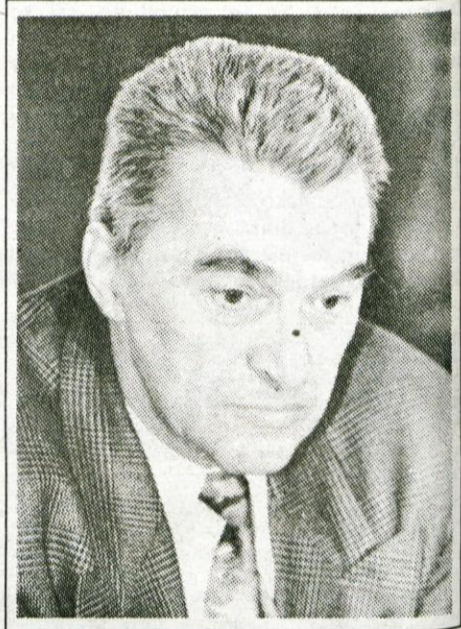
"Pri podjetju v Žitari vasi je prizadetih okrog 15 gospodarskih subjektov iz Slovenije, ki bi jih lahko razdelili v tri skupine. V prvi so podjetja, ki so v fazi lastninjenja in brez soglasja Agencije ne morejo ničesar narediti. V drugi skupini je tipičen Alpes, ki naj bi bil večinski lastnik, vendar res ni znano, ali je ali ni, s čimer je Slovenija vnesla veliko nejasnosti v primeru IPH, in tudi v tem primeru ima odločilno besedo Sklad za razvoj. V tretji skupini pa so podjetja, ki so se že lastninila in normalno poslujejo, njihove upravljalne strukture, z njimi pa interesi, so se pa spremenile. Urad za Slovence po svetu si že poldrugo leto skupaj s konzulatom v Celovcu prizadeva najti rešitev, vendar nismo prišli daleč. V Sloveniji očitno ni interesa, pa tudi ne kapitala, ki bi ga vlagali preko meje."

Na Koroškem poudarjajo, da bi morala biti mešana podjetja na Koroškem v nacionalnem interesu Slovencev.

"Nacionalni interes je pomemben za koroške Slovence, na naši strani pa nisem srečal niti enega predloga, ki bi upošteval tudi te vrste pogled. Tu se pojavlja realnost. Vsak interes mora biti predvsem gospodarsko pogojen. Zato za Žitara vas doslej ni bilo pravega sanacijskega programa, niti kapitala, slovenska vlada pa nima mehanizmov za ukrepanje v takih primerih. Skoraj dve leti jo naš urad že opozarja, čeprav reševanje gospodarskih problemov ni naša naloga."

Kdo pa bi moral pri nas reševati te stvari? V Celovcu smo slišali, da v Ljubljani za to nihče ne želi biti odgovoren.

"Gospodarski resorji vlade in ti bi morali že zdavnaj odigrati svojo vlogo. Žal pa se je problem ustavil na uradu in v zunanjem ministrstvu, kjer ni ustreznih ljudi, ki bi se s tem ukvarjali. Prizadeta ministrstva sem zaprosil za pomoč, sam pa prevzel usklajevalno vlogo. Če ne bi bilo pred nami volitev, bi lahko v nekaj mesecih pripravili soliden projekt. Pred volitvami pa bo težko kaj pomembnejšega storiti."



Slovenija je pomagala IPH. Ali ni lani namenila za Žitara vas nekaj milijonov šilingov?

"Žitara vas je že nekaj časa problem našega urada. Ko je Slovenska gospodarska zveza iz Celovca lani prosila za pomoč, smo v Ljubljani po pogovoru s predstavniki obeh slovenskih organizacij na Koroškem in posvetovanjih z dr. Škofom in Šterom iz Slovenijalesa zagotovili 3 milijone šilingov podpore. Takrat smo ocenili, da ima IPH pri kompaktnem lesu prihodnost, obremenjen pa je bil z anuitetami, vezanimi na objekte v Ljubljani. Tako bi IPH ostala v slovenskih rokah. Ta denar pa je sedaj v stečajni masi. Z našim denarjem so se poigrali. Verjeli smo, da imajo rešitev za tovarno."

Marsikaj očitajo tudi zadnjemu direktorju IPH, ki ga je sklad odstavil.

"To je zgodba zase. Po avstrijski zakonodaji je storil kaznivo dejanje, ker je z neopravičljivimi argumenti poslal podjetje v stečaj. Stečaj je eno, kazenski postopki, ki bodo sledili, so pa drugo. Jasno je, da podjetja ne bodo rešili."

Iz Celovca so poslali v Ljubljano predlog rešitve IPH. Ste ga že obravnavali?

"Da. Predlagajo, da bi lastniki brezplačno prenesli svoje deleže na firmo, ki so jo ustanovili koroški Slovenci. Tako bi ustavili stečaj. Šele po ustavitvi stečaja bi se lahko pogovarjali o sanacijskem programu. Ustavitev stečaja je preprečitev razprodaje. Vendar je predlog za slovenske razmere in zakonodajo problematičen, čeprav so lastniki firme zavedni Slovenci, vendar avstrijski državljani. Formalno bi slovensko premoženje prenašali na nekaj, kar ni naše. Vem, da je njihov namen iskren, vendar pozabljajo, da pri nas podjetja še niso formalno lastninjena, da so kapitalsko šibka in da tudi pravne zadeve ne gredo tako preprosto in hitro kot pri njih."

Boste še reševali IPH?

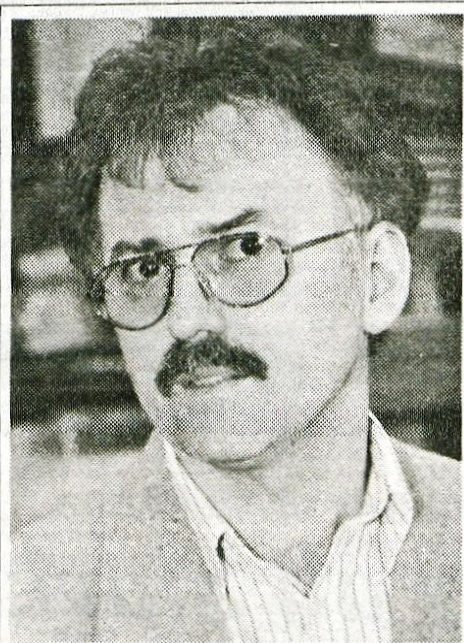
"Se. Priložnosti bom še iskal. Naslednji teden se bom pogovarjal z Agencijo in Skladom. Če pa bo stečajni upravitelj zadevo pospešil, potem bo težko kaj rešiti. Podjetje je ocenjeno na približno 70 milijonov šilingov, s stečajem in razprodajo pa ne bi dobili več od 10 milijonov."

Mohorjeva družba deluje že 145 let

Kulturni, izobraževalni in gospodarski pomen

Celovška Mohorjeva družba je v Vetrinju pri Celovcu uredila sodobno tiskarno, predvsem Slovencem na Koroškem pa zagotavlja skupno 70 delovnih mest.

Celovška Mohorjeva družba, najstarejša koroška in ena najstarejših avstrijskih založb, je bila ustanovljena leta 1851 na pobudo lavantinskega in kasneje mariborskega škofa Antona Martina Slomška. Je ena od treh sestriških družb: razen celovške delujeta Mohorjevi družbi še v Celju in Gorici. Celovška Mohorjeva ima vsa leta namen vzgajati v duhu katoliških načel, razen tega pa je imela in ima med Slovenci, posebno na Koroškem in v državah, kamor so se izselili ali so bežali, izjemni kulturni, izobraževalni in narodnobuditeljski pomen. Vsa povojna leta pa tudi gospodarskega, saj si je morala predvsem sama zagotavljati pogoje za preživetje, danes pa z založništvom, tiskarstvom in drugimi dejavnostmi ustvarja letno okrog 70 milijonov šilingov prometa, pretežno Slovencem na Koroškem pa zagotavlja 70 delovnih mest.



Milan Blažej, vodja tiskarne Mohorjeve

Jugoslavija Mohorjevi ni pomagala, še leta 1990 pa so morali prositi Beograd, da so smeli izvoziti svoje knjige v Slovenijo. Mohorjeva družba je bila vsa leta protiutež nemštvu, ki je slovenstvo vedno udarjal tudi pri kulturi.

Dejavnost Mohorjeve, ki se pojavlja kot vpliven gospodarski subjekt, je raznovrstna. Statistika pove, da je imela družba v avstro-ogorski monarhiji okoli 90.000 članov, ki so bili prjemniki vsakoletnega knjižnega daru. Do leta 1918 je družba izdala 16,3 milijona knjig, lani pa je bila prekoračena meja 20 milijonov izvodov. Pred osamosvojitvijo Slovenije je celovška Mohorjeva odprla v Sloveniji svoje predstavništvo na Poljanski cesti. Na slovenskem trgu proda sedaj okrog 100.000 knjig letno. Trg v državi matičnega naroda jo v bistvu rešuje. Samo Koroška in države, kamor so v preteklosti emigrirali Slovenci, je premalo.

Razen založništva tradicionalnih izdaj družbe se Mohorjeva vedno bolj usmerja tudi k izdajanju učbenikov. Za potrebe dvojezičnega šolstva na Koroškem ima Mohorjeva v programu 45 različnih učbenikov, kar pre-

dstavlja 90 odstotkov potreb na tem področju. Potrebe se na tem področju povečujejo. V Celovcu deluje dvojezična Trgovska akademija, še naprej obstajajo najrazličnejše šole za gospodinjstvo in gospodarske poklice, tovrstno izobraževanje pa prodira tudi v Slovenijo. Mohorjeva ima važno vlogo pri založništvu in tudi tiskanju učbenikov.

Slovenci na Koroškem imajo nekaj tisar, med katerimi je tiskarna Mohorjeve družbe pomembnejša. Posodobljena, Mohorjeva je v modernizacijo vložila 10 milijonov šilingov, se je preselila na novo lokacijo v Vetrinju, kjer nastaja koroški tiskarski in grafični center. Tiskarna je našla prostore v praznih prostorih Adidasa. Prosil je za državno pomoč, vendar

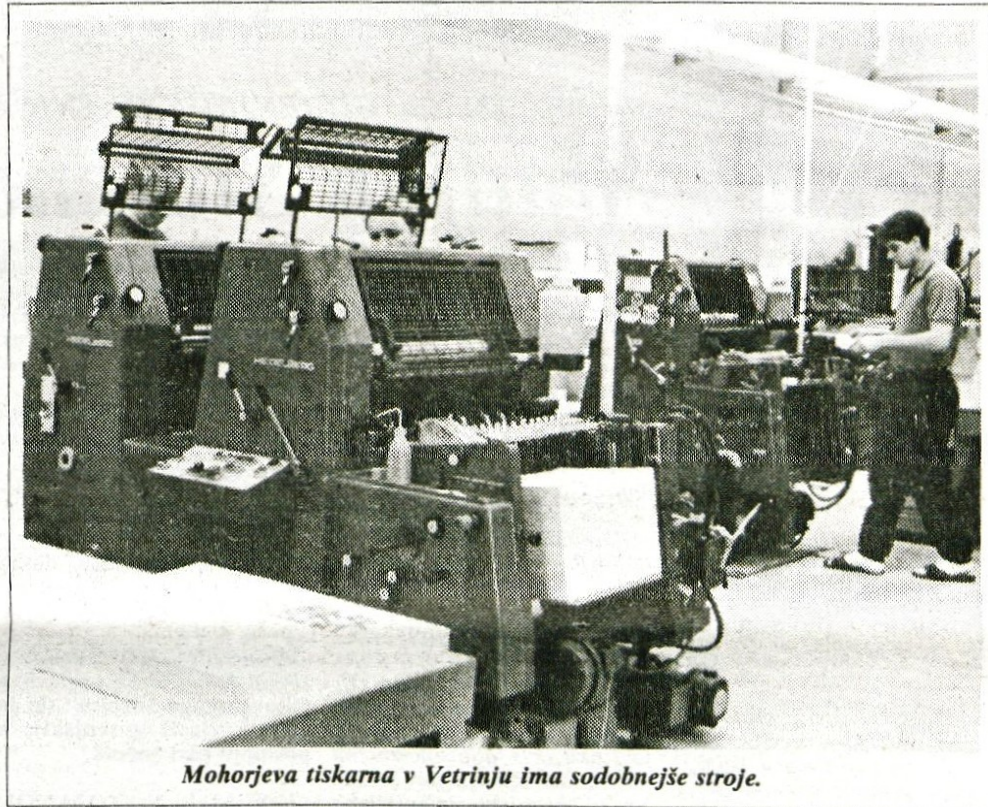
pa na sedežu Mohorjeve v Celovcu, da tiskajo tednika Naš tednik in Nedeljo, nekatere mesečnike, tiskovine, učbenike in razne formularje, in da prihaja največ naročil iz slovenskih vrst, nekaj pa tudi z nemško govoreče strani. Naročil iz Slovenije ni, ker so pri nas tiskarske storitve cenejše kot v Avstriji. Grafična panoga v Avstriji je v krizi. V Mohorjevi tiskarni so povedali, da je kar tretjina avstrijskih tiskarn brez dela.

Sredi Celovca je moderna in vsem znana Mohorjeva knjigarna. Pred dvema letoma je bila popolnoma preurejena in je med najlepšimi knjigarnami v mestu. Ponudba je bila razširjena tudi s prodajo pisarniških potrebščin. Ponudba je na ravni velikih avstrijskih



Dr. Anton Koren, direktor Mohorjeve družbe Celovec

Po besedah direktorja Mohorjeve družbe Celovec dr. Antona KORENA je bila odločitev za samopreživetje in iskanje drugih virov denarja nujna, saj po drugi svetovni vojni



Mohorjeva tiskarna v Vetrinju ima sodobnejše stroje.

je nio dobila. Do nje naj bi bili upravičene samo tiskarne, ki tiskajo dnevnike. Vodja tiskarne Milan BLAŽEJ je povedal, da je v tiskarni zaposlenih 25 ljudi (22 v tiskarni, trije

knjigarn, za kar skrbijo štiri prodajalke. Mohorjeva knjigarna je članica Sveta knjige in družbe SKRIBO, veleblagovnice za pisarniške potrebščine.

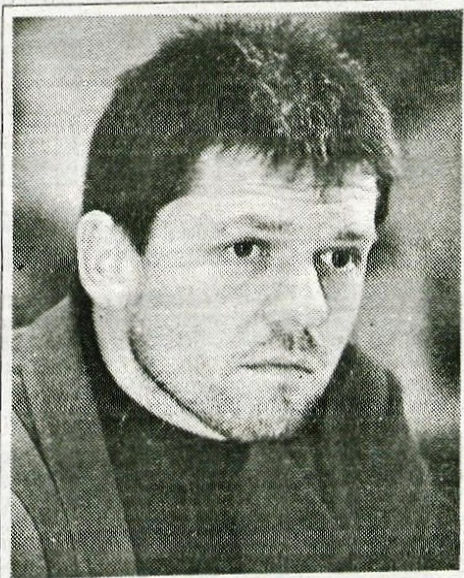
Radijska družba Korotan

Slišati nas morajo v najzakotnejših krajih

Mag. Marjan PIPP, poslovodja radijske družbe Korotan: "V načrtih urada zveznega kanclerja in ministrstva za promet in zveze, ki je pristojno za radijske frekvence, je na Južnem Koroškem predvidena frekvenca za manjšinski radio."

Mediji, posebno elektronski, so izjemnega pomena za preživetje vsake manjšine. Tudi na Koroškem, kjer imajo Slovenci dva svoja časnika, tednika, Naš tednik in Slovenski vestnik, razen tega pa verski tednik Nedeljo, državna radijska in televizijska hiša ORF pa jim zagotavlja dnevno 50 minut radijskega programa in pol ure tedensko televizijskega programa, manjšina z medijsko zastopanostjo ni zadovoljna. Nad 20 let je že stara zgodba o pogovorih med vlado in manjšino o razširitvi slovenskih radijskih in televizijskih oddaj. Vlada in ORF prekladata odgovornost druga na drugo: vlada pravi, da nima pristojnosti, in naj se Slovenci pogovarjajo z ORF, na ORF pa odgovarjajo, da razširitev programa ni problem, če sprejme država ustrezen zakon ali zagotovi denar. Slovence je od vrat do vrat preganjal tudi zvezni kancler in obljubljal, da bo sam osebno posredoval, vendar od tega ni bilo nič. Zadnji trenutek, aprila 1994, je priznal, da s svojim posredovanjem ni uspel, da dodatnega državnega denarja za financiranje slovenskih radijskih in televizijskih programov ne bo, in da naj Slovenci sami kandidirajo za dodelitev radijske frekvence. Hvalabogu smo bili pripravljeni in smo imeli vlogo že v predalu, je povedal poslovodja Slovenske radijske družbe Korotan mag. Marjan Pipp.

Radijsko družbo Korotan, družbo z omejenim jamstvom, so ustanovili Zveza slovenskih zadrug s 36 odstotki kapitala, Mohorjeva



Mag. Marjan Pipp, poslovodja radijske družbe Korotan

družba s 24 odstotki, Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza s po 15

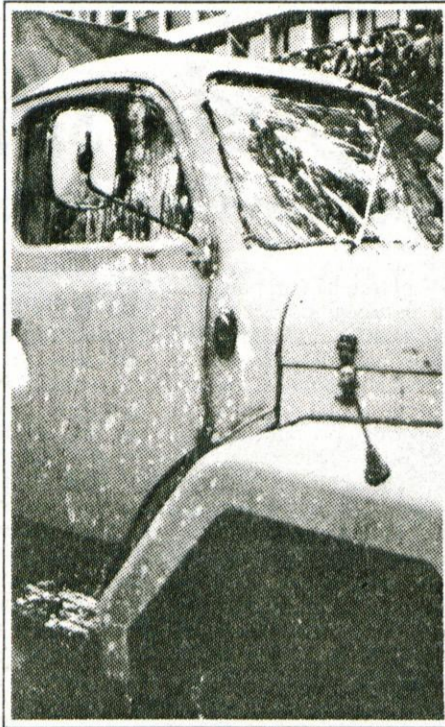
odstotki kapitala in Slovenska gospodarska zveza z 10 odstotki kapitala. Družba resno računa na frekvenco za Južno Koroško. Korotan je bil po besedah poslovodje mag. Marjana Pippa enakopravno upoštevan v dobljenem ustavnem sporu zaradi zakona o razdelitvi radijskih frekvenc v Avstriji. Zakon je dal namreč absolutni monopol ORF in je postavil zasebno pobudo na stranski tir. Nekatere nove družbe so se pritožile. Ustavno sodišče je septembra lani nekatere člene

Pretvornik v Žitari vasi zakonit

Mag. Marjan Pipp je povedal, da bi za radijsko pokrivanje celotnega dvojezičnega območja potrebovali 3 pretvornike oziroma 7 milijonov šilingov, kar za dve državi ne bi smel biti problem. Žalostno pa je, da je ta problem na dnevnem redu skoraj vsakega meddržavnega srečanja, rešitve pa ni. Slovenci pa so v Žitari vasi postavili svoj pretvornik, ki pa ga je država leta 1984 zaplenila, izvedensko mnenje, da postavitev pretvornika ni bila nezakonita, ampak po vseh predpisih, pa je vlada skrila v predal.

zakona razveljavilo, prav tako pa je padel tudi celoten načrt delitve radijskih frekvenc. Kot sedaj kaže, Avstrijska ljudska stranka je kot vladna stranka že pripravila ustrezen predlog zakona, bo zakonodaja do poletja dopolnjena, jeseni pa naj bi se začel postopek delitve radijskih frekvenc. V načrtih urada zveznega kanclerja in ministrstva za promet in zveze, ki je pristojno za frekvence, je za Južno Koroško predvidena tudi frekvenca, namenjena manjšini. Ta frekvenca je po besedah Pippa šansa za Korotan. Očitno pa dodelitev frekvence ne bo največji problem. Več težav bo z zagotavljanjem denarja za redno oddajanje. Za ureditev studia in infrastrukture bo potrebnih okrog 5,5 milijona šilingov, za redno oddajanje in poslovanje pa letno okrog 16 milijonov šilingov. Visoke denarja bo terjal najem oddajnikov, ki so last ORF. Najemnine so po Pippovih besedah blazne. Samo za najem oddajnika na Dobraču letno 3 milijone šilingov. Dobrač ima res največjo moč, vendar oddajniške problematike Korotana v celoti ne rešuje. Nemške radijske družbe lahko "spregledajo" nekatere zakotne doline, slovenska radijska družba pa si tega ne sme dovoliti, saj je največ Slovencev prav v teh območjih. Območje Železne Kaple in Sel na primer je mogoče reševati samo s posebnimi oddajniki. Korotan bo po Pippovih napovedih iskal sodelovanje z radijskimi postajami v Sloveniji, kar do določene mere omogoča tudi avstrijska zakonodaja.

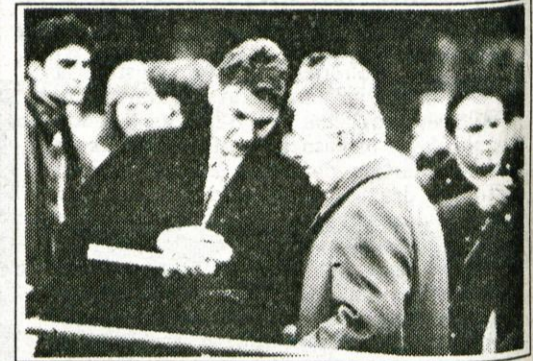
EJGA Kako lepo se je začel ta teden! Škoda, ker je že zadnji kompletan teden v januarju! **EJGA** V ponedeljek so rekli, da gredo pokojnine za polčetrni odstotek gor, da Janez še ni ukinitil poračunov, in da to pomeni deset odstotkov več denarja kot decembra. **EJGA** V torek nas je poklicala upokojenka in rekla, da ...tri pa po procenta tistmu z dvesto jurjev penziona pr'nese sedem tavitent gor. Men', k' mam slab'h trideset tavitenti, pa sam' jurja! **EJGA** V današnjem Gorenjskem glasu ste našli reklamni letak, v katerem so take cene kot lanskega januarja ali še prej. **EJGA** Flaša olja po 159.-tolarjev, kila posebne moke po 69.- in šunka po dobrega jurja za kilo! **EJGA** Zarnice po neverjetnih 49.-tolarčkov. Menda so take, ki še svetijo, pa tako poceni! **EJGA** Ob taki ponudbi bi bila tudi navadna pokojnina več vredna, kaj šele povišana in še s poračunom. **EJGA** Malce slaba stvar je to, da bodo pokojnine s poračunom izplačane šele prihodnjo sredo, ko je zadnji delovni dan prvega meseca. **EJGA** Ob tako prijetnih novicah za skoraj pol milijona Slovenije so že pozabljene krute januarske podražitve, take in drugačne. **EJGA** Zaradi uvedbe republiške takse za obremenjevanje vode se je pitna voda povsod podražila za dobrih 15.-tolarjev na kubik. **EJGA** Na Gorenjskem je bila le Komunalna Radovljica tako korajžna, da je o tem obvestila občane v Gorenjskem glasu. V drugih občinah vas je nova taksa in s tem dražja voda zadela zgolj na položnicah brez drugih obvestil. **EJGA** Tudi januarski račun za RTV naročnino je že brez Kanarskih otokov višji. Ampak ne samo za 3,5 odstotka. **EJGA** Tudi cestnina je šla gor, ne za 3,5 odstotka. Na gorenjski avtocesti je desetaka dražja. **EJGA** Ker je za Ejga rubriko bolj malo prostora, se naštevajo tujak neha, spisek je veliko daljši in bo še bolj dolg od četrika naprej, ko smo prvega. **EJGA** Minulo nedeljo, 20. januarja, je bil poseben smučarski praznik. Minilo je 16 let od znamenite slalomске zmage Tržičana Bojana Križaja v Wengnu. **EJGA** Z zmagami je povezan tudi sprejem v rodnem mestu. Tako fešto, kot pred 16 letu "na pvacu" in v Zvirčah, so Tržičani v ponedeljek pripravili novi tržiški junakinji Andreji Grašič in bialonskemu upu Tomažu Globočniku. **EJGA** Njuni mednarodni uspehi sicer niso v alpskem smučanju kot Križajevi - a zmaga v svetovnem pokalu je pač zmaga, tudi bialonska. **EJGA** Kipar Peter Jovanovič iz Dolenje Žetne nima šans, da bi kdaj postal poslanec. V TV igrici Hugo na TV Slovenija je v soboto namlatil famoznih 290 000 pik. **EJGA** Teden dni pred njim je igrico Hugo igral znamenit poslanec z uglednimi brki, ki je na Gorenjskem posebej poznan zaradi bližnjega srečanja z Blejcem Tonetom Omerzelom aprila 1993. **EJGA** Poslanec T. A. je uspelo v igrici Hugo ustvariti hud negativen izkupiček, a Hugo v minus sploh ne računa in poslancu je padla čista nula. **EJGA** Zatorej bo poslanec ostal poslanec, Peter Jovanovič pa kipar. S Hugom ali brez. **EJGA** Vsekakor pa Ejga svetuje Petru Jovanoviču, da svoje naslednje kiparsko delo rajši nameni Hugotu kot pa kakšnemu poslancu. V tem primeru bosta imela, namreč kip in njegov avtor, veliko več občudovalcev. **EJGA**



Skoraj hkrati so prejšnji teden slovenski mediji poročali o dveh, na prvi pogled nepovezanih zadevah: na naslovnih časopisov so bili zapisi o študentski jogurtno jajčni revoluciji pred državnim parlamentom; na gospodarskih straneh pa je pisalo, da se je poraba mleka ter mlečnih izdelkov na sončni strani Alp povečala za pet odstotkov. FotoEJGA daje skromen prispevek s predstavitvijo "fasade" policijskega kamiona, ki je med študentskimi demonstracijami imel to smolo, da je bil pred parlamentom v službi domovine. Tisto belo na vetrobranskem steklu, brisalcih, ogledalu in ostalem delu karoserije je ostanek "jogurtnih bomb". Če bi vlada s kakšnim primernim ukrepom poskrbela za nove študentske vaje v metanju jajc, jogurta in piva, bi se podatek o porabi mleka lahko še izboljšal!



Ostro oko Glasovega fotoreporterja Jurija Furlana in dva utrinka z noveletnega sprejema za športnike: Špeli in Juretu ob garaškem treningu in napornih tekmovaljih (ki jih Špela letošnjo sezono večidel spremlja po televiziji, kadar ni TV reporterka na snežnem stadionu pod Pohorjem) pa kozarček dobrega slovenskega vina prav privoščimo! Na zdravje in še veliko uspehov.



Predsednik SLS Marjan Podobnik podpredsedniku SDSS Ivu Hvalici: "Ivo, moja ura že odštevuje ure do volitev in na njej imam označen datum, ko najini stranki ne bosta več opozicija!" "Marjan, pa si upošteval evropski čas?"

Januarja izbiramo GORENJKO/GORENJCJA MESECA DECEMBRA 1995

Sladjan Stojanov ali Slavko Mežek?

V redni rubriki na "EJGA" strani tudi v letu 1996 z Vašim sodelovanjem, spoštovane bralke in cenjeni bralci, z glasovanjem poslušalk oz. poslušalcev gorenjskih radijskih postaj in gledalk oz. gledalcev TELE-TV Kranj in LOKA TV Škofja Loka izbiramo Gorenjke & Gorenjce meseca.

Glasovanje za GORENJCJA MESECA DECEMBRA 1995 poteka VSAK PETER na RADIU KRANJ, RADIU TRIGLAV JESENICE, RADIU TRŽIČ in RADIU ŽIRI ter na gorenjski televiziji TELE-TV Kranj, VSAK TOREK na LOKA TV Škofja Loka in z dopisnicami na naš naslov. Za vsa štiri radijska in kranjsko televizijsko glasovanje je v januarju na razpolago le še današnji zadnji petek, za dopisnice pa je

rok vse do srede, 31. januarja, ko se glasovalni mesec januar nepreklicno izteče. Na LOKA TV lahko zadnjič ta mesec glasujete prihodnji torek, 30. januarja. Izmed Gorenjcev, ki so zadnji lanski mesec s svojimi dejanji opozorili nase, sta za GORENJCJA MESECA DECEMBRA 1995 predlagana:

1/ SLAVKO MEŽEK, doma je iz Žirovnice za 35 postavitve razstave "Slovenski kozolec" ne le v domovini, temveč tudi širom Evrope, še posebej zaradi decembrske postavitve "Slovenskega kozolca" (ki je seveda zlasti gorenjski), v posloplju parlamenta

2/ SLADJAN STOJANOV iz Kranja, ki je bil lani v začetku decembra izbran za drugega spremljevalca

"Mistra Slovenije '95" in od gorenjskih predstavnikov dosegel najvidnejšo uvrstitev na tem lepotnem tekmovanju, ki ga organizira kranjski manager M.K. Michael. Od prejšnjega, tretjega letošnjega petka do včeraj, smo prejeli še 305 glasovnic, oziroma v januarju skupaj že 765. "Vmesni čas" po treh glasovalnih krogih: 574 glasov za Slavka Mežka in 171 glasov za Sladjana Stojanova. Za Gorenjca meseca decembra torej lahko ZADNJIČ glasujete danes v kontaktnih oddajah gorenjskih radijskih

postaj in v oddaji na TELE-TV Kranj; ali pa v torek še zadnjič na LOKA TV Škofja Loka (telefon: 634-770), in le še do zaključno srede z dopisnico na naš naslov: GORENJSKI GLAS, 64 000 Kranj. Glasove preštejemo vsak teden posebej in vsakič s tedenskim žrebom porazdelimo 10 nagrad.

Nagrajenci tretjega januarskega glasovalnega kroga so: GAŠPER MAHKOVEC, J. Puharja 1, Kranj; MIRJANA MEGLIČ, Žiganja vas 14a, Duplje; ZORA PAGON, Hrušica 140, Jesenice; AN-DREJA AŽMAN, Britof 83, Kranj; BOJANA DEKLEVA, Zminec 49, Škofja Loka - prejmejo nagrade v vrednosti po 1.000 SIT. Praktične nagrade Gorenjskega glasa - Glasove majice, ki bodo posebej prišle prav že spomladi in zlasti poleti - tokrat prejmejo: TILKA ČIMŽAR, Tomšičeva 70E, Jesenice; LI-DIJA SARIČ, Kogojeva 8, Ljubljana; LEA JAZBEC, Sebenje 40, Krize; MARIJA BEŠTER, Hrašnje 103, Kranj; IRENA TAVČAR, Spodnja Luša 5, Selca.

Kuhta, d.o.o., iz Vodice

Pomembna je poštenost

Matjaž Kuhta iz Vodice je lastnik istoimenskega podjetja Kuhta, d.o.o., ki vključuje gradbeno mehanizacijo in gostilnico Mak. Podjetje, katerega sedež je v Vodiceh, v svojem gradbenem programu vključuje kiper prevoze, izkope, rezanje asfalta in betona, kompresorske storitve, peskanje. Veliko se ukvarjajo tudi z zunanjimi ureditvami, kot je naprimer polaganje tlakovcev. Kuhta, d.o.o., je v obratovanju kot podjetje dve leti, pred tem pa je imel prijavljeno obrt. Tovrstne dejavnosti je na gorenjskem področju veliko, zato je podjetje Kuhta poskrbelo za konkurenčne cene in kvaliteto opravljenih dela. Gradbena dela ne izvajajo samo v občini Vodice, ampak od Ljubljane do Kranja.. Njegovo ime pa ni znano samo po gradbenih storitvah, ampak predvsem po gostilnici Mak v Polju pri Vodiceh, ki je trenutno najbolj obiskana gostilna daleč naokoli. "Goste je pridobiti in obdržati težko. Pomembna je poštenost in neposreden stik z ljudmi," je povedal lastnik Maka. Notranjost novogradnje, ki je bila zgrajena v letu 1993, je oblikoval znan arhitekt Ivo Koritnik, ki je med drugim načrtoval tudi ljubljanski El Dorado. Matjaž pozna kot veseljak, ki je rad med ljudmi. V svoji gostilni vedno poskrbi za dobro vzdušje. V veliko zadovoljstvo svojih gostov večkrat organizira posebne večere, ki trajajo do jutranjih ur. Vsak njegov dan je naporen, kajti začne se zjutraj in konča pozno ponoči. V podjetju opravlja gradbena dela, zvečer pa stopi za točilno mizo in za vsakega gosta najde prijazno besedo. • M. Kubelj

KGM Kalan iz Zapog

Zadovoljne stranke se vračajo

Podjetje KGM Kalan v Zapogah pri Vodiceh, ki ga že sedem let uspešno vodita Janez in Dragica Kalan, prodaja in dostavlja na dom premog ter kurilno olje. S kakovostnimi storitvami so si zagotovili redne stranke in ime zanesljivega dobavitelja. Janez Kalan premog nabavlja pri zasavskih rudnikih in uvaža iz Češke republike, kurilno olje pa pri Petrolu kot najugodnejšemu ponudniku. Sprva je večji del prodaje predstavljal premog. Ker pa je veliko njegovih strank premog zamenjalo s kurilnim oljem, so morali svojo ponudbo prilagoditi. "Za enkrat premoga in olja prodamo približno enako, vendar kurilno olje postaja vse pomembnejša kurjava. Nekatere rudnike po Sloveniji bodo počasi zaprli, uvoženi premog pa bo dražji," je povedal lastnik KGM-a iz Zapog. Na začetku se je Janez Kalan soočal z vrsto problemov. Zapoge je majhen kraj, ki ga ljudje ne poznajo, poleg tega pa niso bili vajeni zasebnikov, ki se ukvarjajo s prodajo premoga. Velikokrat se je zgodilo, da so nekomu pripeljali tona premoga, in ko ga je kupec videl, je naročil še eno tona. S svojim kakovostno opravljenim delom si je pridobil redne stranke in jih prepričal, da se pri njih splača kupiti kurjavo. Kupcem vedno pripeljejo dober premog, ki nima veliko prahu, saj želijo, da bi bili zadovoljni. Prah v premogu imajo na leto tudi tisoč ton, prodajo pa ga za nizko ceno v ljubljansko Toplarno. Lastnik KGM-a trdi, da lahko na dest prstov presteje reklamacije, ki so jih imeli v vseh sedmih letih. Pokazatelj njihove uspešnosti je tudi dejstvo, da imajo svoje stranke tudi drugod po Sloveniji, naprimer v Novem mestu in Postojni. "Ugotovil sem, da ni vedno cena tista, ki je pomembna, ampak predvsem resno in dobro opravljeno delo," je dodal Janez Kalan. • M. Kubelj

ODBOJKA
NA BLEDU JUTRI
(sobota, 27. januarja)

MINOLTA BLEDE : KAMNIK
(16. krog 1A države odbojarske lige, moški)

ob 19. uri v telovadnici
OŠ prof. dr. Josipa Plemlja na Bledu

TURISTIČNO PODJETJE
CASINO BLEDE, d.o.o.
Cesta svobode 15
64260 BLEDE
telefon: 064/741-811, fax: 064/78-381

razpisuje

tečaj za croupierje na
AMERIŠKI ROULETTI in BLACK JACKU

Sestanek s kandidati, ki morajo imeti status študenta, bo v četrtek, dne 1. februarja 1996, ob 16. uri v prostorih TP Casino Bled, d.o.o., na Bledu.



Antonija Torkar, s.p.
Begunjska c. 23, 64248 Lesce
Tel.: 064/718-340

Sponzor današnje križanke je Zeliščarstvo Prežla iz Lesce, ki ga vodi gospa Antonija Torkar z dolgoletno tradicijo (7. rod).
Pri njej lahko dobite čaje, kapljice, mazila, krepila, emulzije, olja, smolno mazilo, črno mazilo. Vsi pripravki so iz naravnih sestavin in pomagajo pri vseh vrstah težav:

- različna revmatska obolenja • prehladi
- cirkulacija krvi • bolečine v hrbtenici
- migreni, glavobolu • celjenju ran, odrgnin...
- obnavljanju kože • astmi
- diareji • herpesu
- raznih vnetjih • zniževanju holesterola
- sladkorni bolezni

Če vas tare kakšna težava, ki ni opisana, lahko pokličete med 10. in 11. uro. Vse pripravke lahko dobite tudi po pošti. Uradne ure imamo ob mlaju in še 4 dni po njem.

Delovni čas: ob mlaju delavnik: od 8. - 18. ure
Delovni dnevi za leto 1996:
januar: 20., 21., 22., 23., 24.
februar: 19., 20., 21., 22., 23.
marec: 19., 20., 21., 22., 23.
april: 18., 19., 20., 21., 22.
maj: 17., 18., 19., 20., 21.
junij: 16., 17., 18., 19., 20.

julij: 15., 16., 17., 18., 19.
avgust: 14., 15., 16., 17., 18.
september: 13., 14., 15., 16., 17.
oktober: 12., 13., 14., 15., 16.
november: 11., 12., 13., 14., 15.
december: 10., 11., 12., 13., 14.


Nagrade:
1. nagrada: 7 mazil
2. nagrada: 7 kompletov (čaji + kapljice za želodec)
3. nagrada: 7 čajev za sprostitvev
Tri nagrade prispeva Gorenjski glas.

Vse, kar morate narediti, je, da pravilno izpolnete kupon križanke, ga prilepite na dopisnico in pošljete do srede, 7. februarja 1996, (ker je 8. februarja Prešernov dan) na Gorenjski glas, Zoisova 1, 64000 Kranj ali oddate na turističnih društvih Bohinj, Cerklje, Dovje - Mojstrana, Jesenice, Kranjska Gora, Škofja Loka, Tržič in turističnih agencijah Meridian - Jesenice, Tik-tak - Preddvor.

NAGRAJENCI, PRIPRAVITE SE NA SMUČANJE!

Izmed 1500 prispelih rešitev križanke, smo izžrebali naslednje nagrajence:

- ŠPORT HOTEL POKLJUKA** - dnevne smučarske vozovnice:
1. FERKULJ Franc, C. Staneta Žagarja 47, Kranj
2. MAROLT Tone, Brezje 56, Brezje
3. PIRC Slavko, Zarnikova 12, Ljubljana
4. DEMŠAR, Titova 3, Jesenice
5. VENCELJ Ana-Marija, Glavni trg 1, Kranj
FOTO BOBNAR - fotografski set:
1. SVOLJŠAK Bogomil, Partizanska c. 40, Škofja Loka
STUDIO RAFAELA - 5 tretmajev sončenja:
1. KVASNIK Natalija, C. svobode 16, Radovljica
DROGERIJA AB:
- modro ličenje
1. WAGNER Lojzka, Nazorjeva 2, Kranj
- kolekcija za nego obraza za smučanje
1. ŽNIDAR Minja, Juleta Gobrovška 19, Kranj
GORENJSKI GLAS
1. FERMIŠEK VOJKO, Sejakovo naselje 12, Kranj
2. FRELJH Ana, Blaževa ul. 3B, Škofja Loka
3. RAKOVEC Jana, Zabukovje 11, Zg. Besnica

	GORENJSKI GLAS	VRH V SLOVENIJI	ROBERT ALTMAN	ODER	GRADITELJ GODAL IZ CREMONE ANTONIO	GORENJSKI GLAS	CUNJA	PEVEC PESTNER	AFRIŠKI VODNI SESALEC	BREZB. STRUPENA TEKOCINA	TEKMOVALNI KONJI					
	VELIK OGENJ	24				TURŠKI DVOREC										
	VEČANJE				29	DEBLO NAD PANJEM	16									
	KRAJ V ISTRI					PESNIK GRUDEN										
GORENJSKI GLAS	MADŽ. POLITIK BELA GLAVNICA	20	GL. MESTO LIBIJE	MESTO V MAKEDONIJI	6						1					
NASLOV PREŠERNOVE PESMI			GL. MESTO ČESKE					POŽELENJE								
JAPONSKA NABIRALKA BISEROV	34		SL. SKLAD. SIMONITI MEĐN. OLIMP. KOMITE		8		ŠVIC. PIS. CLAUDE	NEUMETNIŠKO DELO TENIŠKA IGRALKA JAUŠOVEC			14					
AFRIŠKA RASA			32			SPOJINE AMONIKA				28						
IVAN LEVAR	35	NORV. PIS. DUJUN TENIŠKI IGRALEC KORDA				HOKEJIST ZUPANČIĆ				ZIMBAB. POLITIK JOSHUA	TELOVADBA OB GLASBI					
KLAVIRSKÉ TASTE			2	MORSKA VETRNICA		RAZPORED					25					
MAKED. MOŠKO IME			PRIP. PURITANIZMA	GL. MESTO JORDANJE			21									
DEŠČICA	11		GL. MESTO ITALIJE	ARISTOTEL				DALMAT. ŽENSKO IME	ST. CERKVENA CRKA	ST. MESTO OB TIGRISU	33					
Zdravilno zeliščna rastlina		26		ETIOPSKI KNEZ				17	MOLIBDEN		JEAN SIBELIUS	GRŠKA CRKA	TEK ČEZ DRN IN STRN	KEMIJSKI ELEMENT	IGOR TORKAR	BAJESL. BITJE
	DRŽAVA V AMERIKI			ZVONE OSTERC	9				DEL KAMERE	30		39				19
	JEZUSOV PRIVR-ZENEC				3				RODOVITEN DANSKI OTOK	ROMUNSKI PISATELJ PANAIT LESENA OBLOGA						

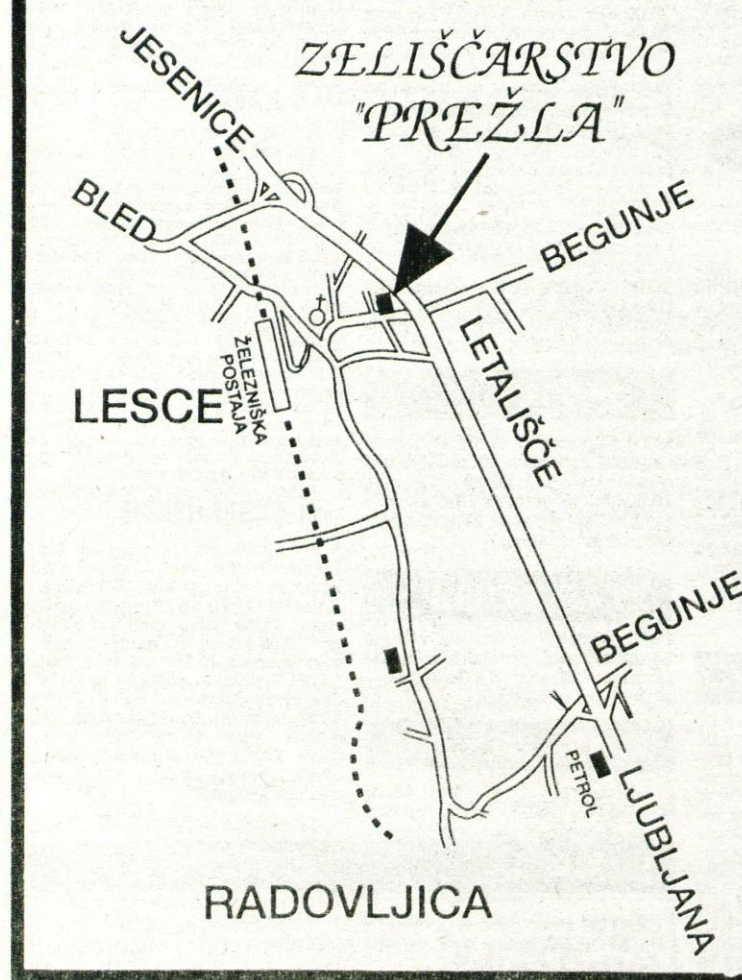
ZELIŠČARSTVO "PREŽLA"

predelava zdravilnih zelišč



Antonija TORKAR s.p.
Begunjska c. 23, 64248 Lesce
Tel. 064/718-340

Nudimo več vrst mazil, oblog, kapljic, čajev in krepil za pomoč pri zdravljenju vseh vrst telesnih obolenj.



MALAJSKA BLAZNOST									BEOTIJEČ	7								
RAZBOJNIK		22							POKOJNIK									
KARENINA								ALBERT EINSTEIN										
								ZVEZDO-SLOVEC						POVRŠ. MERA DEL KOLESARSKE DIRKE				
										15								
								ŽITNA PLESEN						POKR. V GRČIJI				
								PEVKA TURNER						KRAVJA MLEČNA ŽLEZA ROBERT REDFORD		12		
GORENJSKI GLAS	IGRA NA ČRNOBELIH POLJIH	RUSKO MOŠKO IME	RDEČI KRIŽ	PREPROST VOZ				GORSKI PREHOD (MNOŽ.) PEVEC KOVAČIČ										
JAJČNA JED	13							SL. PESNIK MIRAN								38		
ŽENSKO IME								OCET		10								
MAMILO																		
SESTAVIL F. KALAN	DIVJE KOZE										4							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	

Obresti za vloge padajo

Kranj, jan. - Nov medbančni dogovor o pasivnih obrestnih merah že učinkuje, saj so občutno padle. V Gorenjski banki ostajajo med najvišjimi.

Dogovor določa, da so realne obresti za vezane vloge nad enim letom lahko največ 7,5-odstotne, vezane več kot 30 dni in manj kot eno leto so lahko največ 6-odstotne, do 30 dni pa le 0,5-odstotne. Vpogledne vloge

na tekočih in žiro računih ter hranilnih knjižicah so lahko obrestovane največ 2 odstotka letno. Pri devizah pa so obrestne mere omejene z ravno teh obrestnih mer na evropskem trgu denarja.

Poslovne banke so zato znižale pasivne obrestne mere, ki se pri tolaškem varčevanju zdaj sučejo med 4 in 7,5 odstotka, odvisne pa so od zneska in dobe vezave:

	31 do 90 dni	91 do 180 dni	181 dni do 1 leta	nad 1 leto
	v %	v %	v %	v %
Gorenjska banka	5,6 - 5,8	5,7 - 5,9	5,8 - 6,0	7,2 - 7,5
A banka	5,0 - 5,4	5,3 - 5,7	5,6 - 6,0	7,3 - 7,5
NLB Ljubljana	4,0 - 5,0	4,3 - 5,5	4,8 - 5,8	6,2 - 7,5
SKB Ljubljana	4,5 - 5,0	5,0 - 5,5	5,5 - 6,0	7,0 - 7,5

Pri deviznem varčevanju pa se obrestne mere sučejo od 2,3 do 4,29 odstotka letno:

	1 mesec	3 mesece	6 mesecev	nad 1 leto
	v %	v %	v %	v %
Gorenjska banka	3,5	3,53	3,55	4,19 - 4,29
A banka	2,9 - 3,1	3,2 - 3,35	3,4 - 3,55	3,9 - 4,2
NLB Ljubljana	2,63 - 3,0	2,71 - 3,08	2,79 - 3,16	3,06 - 4,21
SKB Ljubljana	3,2	3,3	3,4	4,1

Informativni dan na Ljubljanski borzi

Kranj, jan. - Ljubljanska borza začena z informativnimi dnevi, prvega so pripravili danes, v petek, 26. januarja, in poteka od 9 do 15. ure, na sedežu borze na Slovenski cesti 56 v Ljubljani.

Zanimanje javnosti za dogajanje na borzi se je s prihodom prve privatizacijske delnice (Kolinske) povečalo, poleg tega pa je bilo decembra ukinjeno trgovanje na borznih sestankih, ki so ga ljudje lahko v žiro spremljali z borme galerije. Ljubljanska borza se je zato odločila, da bo v prihodnje pripravljala informativne dneve, ki bodo namenjeni vsem, ki jih zanima borza. Pripravila bo tiskane informacije, trikrat (ob 10., 12. in 14. uri) bo potekala demonstracija trgovanja prek borznega informacijskega sistema BIS, obiskovalci bodo poslušali enournna splošna predavanja o organizaciji in poslovanju Ljubljanske borze, trgovanju na njej ter povezavi borze s privatizacijo. Organizirane skupine naj svoj obisk najavijo.

KOLIKO JE VREDEN TOLAR

MENJALNICA	NAKUPNI/PRODAJNI		NAKUPNI/PRODAJNI		NAKUPNI/PRODAJNI	
	1 DEM	1 ATS	100 ITL	100 ITL	100 ITL	100 ITL
A BANKA (Kranj, Tržič)	92,20	94,70	12,98	13,47	8,43	8,97
AVAL Bled	93,00	93,80	13,10	13,35	8,30	8,90
AVAL Kranjska gora	92,40	93,70	13,00	13,35	8,30	8,90
BANKA CREDITANSALT d.d. LJ	92,50	93,90	12,90	13,50	8,50	9,00
EROS (Starl Mayr), Kranj	93,00	93,50	13,18	13,35	8,55	8,90
GEOS Medvode	93,00	93,60	13,20	13,28	8,65	8,85
GORENJSKA BANKA (vse enote)	92,00	94,50	12,82	13,44	8,24	9,17
HRANILNICA LON, d.d.Kranj	93,00	93,75	13,20	13,30	8,60	8,90
HKS Vignod Medvode	92,50	94,00	13,00	13,30	8,30	8,80
HIDA-tržnica Ljubljana	92,80	93,80	13,20	13,35	8,55	8,84
HRAM ROŽICE Mengeš	92,70	93,30	13,18	13,28	8,69	8,85
ILIRIKA Jesenice	92,50	94,50	13,00	13,40	8,45	8,95
INVEST Škofja Loka	93,10	93,80	13,15	13,39	8,60	8,89
LEMA Kranj	93,00	93,60	13,15	13,28	8,60	8,85
MIKEL Strazliče	92,80	94,00	13,25	13,34	8,45	8,90
NEPOS (Škofja Loka, Trata)	92,90	95,50	13,18	13,30	8,65	8,85
NOVA LB Kamnik, Medvode, Šk. Loka	92,00	93,20	12,95	13,67	8,50	9,28
PBS d.d. (na vseh poštah)	82,20	95,00	11,80	13,50	8,00	9,00
ROBSON Mengeš	93,10	93,70	13,15	13,40	8,60	8,90
SHP-Slov. hran. in pos. Kranj	92,80	93,50	13,00	13,30	8,50	8,90
SKB (Kranj, Radovljica, Šk. Loka)	91,80	95,00	13,00	13,50	8,40	8,90
SLOVENJATURIST Boh. Bistrica	92,00	-	12,82	-	8,24	-
SLOVENJATURIST Jesenice	92,50	94,50	13,00	13,40	8,45	8,95
SZKB Blagajniško m. Žiri	92,10	94,90	12,80	13,50	8,23	9,20
ŠUM Kranj	93,00	93,60	13,20	13,28	8,65	8,85
TALONŽal, postaja Trata, Šk. Loka, Zg. Bitnje	92,70	93,40	13,15	13,25	8,60	8,85
TENTOURS Domžale	92,50	94,00	13,10	13,50	8,50	9,00
TROPICAL Kamnik-Bakovnik	93,00	93,70	13,15	13,25	8,65	8,85
UBK d.d. Šk. Loka	91,90	94,70	12,95	13,40	8,25	8,85
WILFAN Kranj	93,00	93,50	13,20	13,28	8,70	8,85
WILFAN Radovljica, Grajski dvor	92,90	93,60	13,18	13,29	8,70	8,85
WILFAN Tržič	93,00	93,30	13,18	13,23	8,70	8,80
POVPREČNI TEČAJ	92,31	93,99	13,04	13,37	8,49	8,93

Pri Šparovcu v Avstriji je ATS ob nakupu biaga po 12,80 tolarjev. Podatke za tečajnico nam sporočajo menjalnice, ki si pridružujejo pravico dnevnih sprememb menjalniških tečajev glede na ponudbo in povpraševanje po tuji valutah.

MENJALNICA WILFAN

P.E. KRANJ, Delavski dom tel.: 064/211-387
P.E. RADOVLJICA, Hotel Grajski dvor tel.: 064/714-013
P.E. TRŽIČ, klet Veletekstil tel.: 53-816

Vaš najboljši partner pri menjavi deviz

TRGOVCI



PUST, VALENTINOVO in ostalih TISOČ IGRAČ ZE NA NAŠIH POLICAH

HRIBAR & OTROCI

GORENJSKI GROSIST IGRAČ

MEDNARODNA TRGOVINA d.o.o., KRANJ
64000 Kranj, Kokrškega odreda 18, tel. (064) 212 479, 221 650, fax 221 877

PRODAJNI CENTER STARI DVOR

Škofja Loka, Kidričeva 26, tel.: 634 - 800

TV VOYAGER 51 cm TTX

46.148.-

TV GORENJE, SELECO
TV GRUNDING 37 cm,
VIDEOREKORDER
PHILIPS, SONY
KAMERA, SONY
GLASBENI
STOLP

OD 5% DO 15% POPUST TELEVIZORJI, VIDEOREKORDERJI
15.990.-
12 DELNA CRT. POSOD INOX
SUŠILNI PRALNI IN POMIVALNI STROJI, HLADILNA TEHNIKA, MALI GOSP. APARATI, LUČI S SENZORJI

10% POPUST BELA TEHNIKA GORENJE, PHILCO
5% POPUST OSTALI ARTIKLI NAD 10.000 SIT RAZEN AKCIJE
KUPON

POPUSTI VELJAJO ZA GOTOVNSKA PLAČILA
KMEČKI STROJI KOVINOTEHNA
NEMOGOČE JE MOGOČE!!!

NAJVEČJA IZBIRA PREPROG V KRANJU! OD 19.1 DO 19.2.'96.
VAM ODDELEK TALNIH OBLOG V KLETI VELEBLAGOVNICE KOKRA GLOBUS PONUJA PREPROGE VSEH DIMENZIJ IN KVALITETI POD UGODNIMI PLAČILNIMI POGOJI.
PONUDBA OMEJENA DO RAZPRODAJE
zalag Vabljani!

Hofer

Informira

4x Celovec

10. - Oktoberstr. 25
Lodeng. 22
St. Veitrstr. 70
Steing. 209

3x Beljak

Ossiacherzeile 56b
Italienerstr. 14
Maria - Gailerstr. 30

Velikovec

Umfahrungsstr. 6

Wolfsberg

Packerstr.



Hofer

ZA VSE, KI RADI POCENI KUPUJEJO

	ATS
ZOBNA ŠČETKA "JESS"	7,90
ZOBNA PASTA "DENTOFIT", 100 ml	9,90
MILO "FEE ALI CLIVIA", 150 g	4,90
TOALETNI PAPIR, dvoslojni, 8 x 250 lističev	19,90
TEKOČE MILO za pomivanje posode "Zekol" citro, 2 litra ...	24,90
POMIVALNE KRPE, 5 kosov	9,90
GOBE ZA POMIVANJE POSODE, 10 kosov	9,90
HRANA ZA PSE "Rufus", 1220 g pločevinka	11,90
HRANA ZA MAČKE "Pussy-Cat", 410 g pločevinka ...	4,90
PIŠKOTI, poljnjeni s kakavovo kremno, 500 g	12,90
PECIVO "Soft Cake", poljnjeno s pomarančno ali malinovo kremno, 300 g	17,90
CITRONINE NAPOLITANKE, 60 g	2,50
LEŠNIKOVE NAPOLITANKE, 60 g	2,90
SADNI BOMBONI "Sula Kiss" z naravnim sadnim sokom, 250 g	9,90
MEDVEDKI IZ ŽELEJA "Haribo Goldbaren", 250 g	11,90
MEHKI SADNI BOMBONI "Tropic Fruits", 200 g	9,90
"TOFFEE" BOMBONI, čokoladni ali mint, 200 g	9,90
MARMELADA, jagodna, 700 g	13,90
MARMELADA, marelična, 700 g	13,90
JEDILNA ČOKOLADA, 400 g	14,90

UPOŠTEVAJTE, DA SO NAVEDENI IZDELKI V ZALOGI LE NEKAJ ČASA (do prodaje).

CENE SO V BRUTO In VKLJUČUJEJO VSE DAVKE

HALLO
242-274
PIZZA

DELOVNI ČAS:
VSAK DAN OD 8³⁰ 22⁰⁰
NEDELJA OD 11⁰⁰ 22⁰⁰

Dopolnili zakon o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov
Pogodbe do polletja

Z uveljavitvijo zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov je večina družbenih kmetijskih zemljišč in gozdov postala last države, ki je za gospodarjenje z njimi pooblastila novoustanovljeni sklad, del zemljišč pa je prešel v občinsko last. Več podjetij, občin in posameznikov je kmalu po sprejetju zakona predlagalo ustavnemu sodišču, da oceni, ali je zakon usklajen z ustavo in nekaterimi mednarodnimi pogodbami. Ustavno sodišče je to tudi storilo, ugotovilo, da so nekatere zakonske določbe protustavne, in državnemu zboru "naložilo", da jih mora uskladiti z ustavo.

Državni zbor je ob koncu minulega leta sprejel spremembe in dopolnitve zakona. Po dopolnjenem zakonu morajo dosednji uporabniki in zakupniki zemljišč skleniti s skladom oz. občino zakupno pogodbo za kmetijska zemljišča in koncesijsko pogodbo za gozdove do 30. junija letos. Če je do tega časa ne bodo sklenili, bo pogodbeno razmerje nastalo po samem zakonu. Za kmetijska zemljišča, na katerih so trajni nasadi, naj bi pogodbo sklenili za čas, ki ustreza amortizacijski dobi nasada, za druga kmetijska zemljišča za dobo, ki jo določajo predpisi o kmetijskih zemljiščih, za gozdove pa najmanj za dvajset let, in sicer vsaj za dela, ki so jih po uveljavitvi zakona o gozdovih v državnih gozdovih opravljal gozdna gospodarstva in drugi dosednji upravljalci. Pri izbiri izvajalcev za vzdrževanje gozdnih cest v državnih gozdovih lahko na javnem razpisu pod enakimi pogoji uveljavljajo prednostno pravico dosednji upravljalci gozdov, to so predvsem gozdna gospodarstva. Ko bodo zakupne in koncesijske pogodbe prenehale veljati, bodo pogodbe za novo obdobje sklenili na podlagi javnega razpisa, na katerem pa bodo prejšnji zakupniki, koncesionarji oz. uporabniki zemljišč lahko uveljavljali prednostno pravico. • C.Z.

**Zimsko izobraževanje kmetič, kmetov in mladine
Predavanja, tečaji, izleti...**

Žiri - Škofjeloška kmetijska svetovalna služba vabi na predavanje dipl. ing. Francija Pavlina o vplivu kakovosti voluminozne krme na mlečnost. Predavanje bo v torek ob devetih dopoldne v sejni sobi občine Žiri.

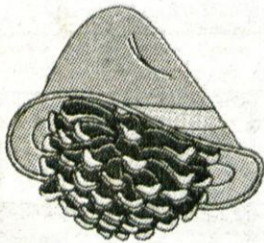
Planina pod Golico - V torek ob treh popoldne bo v gasilskem domu v Planini pod Golico predavanje o shranjevanju živil, najpogostejših zastrupitvah z živali kot posledicah prenosa okužb z živali na človeka in o nekaterih osnovnih načelih zdravega življenja. Predaval bo veterinarski inšpektor mag. Roman Grandič.

Valburga - Društvo kozjerejev Gorenjske prireja v ponedeljek 18. uri v Kanu Clubu v Valburgi pogovor s predstavnikom zavarovalnice Adriatic o zavarovanju živali.

Mavčiče - V ponedeljek ob devetih dopoldne bo v domu krajevne skupnosti v Mavčičah predavanje dipl. inž. Francija Pavlina o kmetijstvu v Nemčiji in v Evropski zvezi.

Naklo - Društvo kmečkih žena Kranj in kmetijska svetovalna služba vabi na predavanje dr. Antonije Holcman iz Biotehniške fakultete, oddelka za zootehniko, o nekaterih tehnoloških značilnostih reje nesnic in brojlerjev. Predavanje bo v torek ob pol osmih zvečer v novih prostorih KZ Naklo. • C.Z.

OO SKD TRŽIČ vabi na okroglo mizo z ministrom za kmetijstvo gospodom prof. dr. Jožetom Ostercem, ki bo v torek, 30. 1. 1996, ob 19.30 uri v Osnovni šoli Krtzje.



**GOZDAR, d.o.o., Kranj
Mlaka, Zagrajskova 11, Kranj**

OBVESTILO

Lastnikom in upravljalcem okrasnih vrtov, drevoredov in parkov, da smo strokovno in tehnološko usposobljeni za sanacijo in odstranitev poškodovanega drevja.

Informacije po tel.: 064/218-798, 0609/625-874, 0609/625-597

tgnoservis

d.o.o., Suha 23, 64220 Škofja Loka
Tel.: ++386 64 634-518, 632-046
Fax.: ++386 64 634-518

Trgovina Perkins

Spodnji trg 18, 64220 Škofja Loka
Tel./fax.: ++386 64 621-974

- | | |
|---|--------------------|
| <input type="checkbox"/> Industrijski motorji | od 4 kW do 1860 kW |
| <input type="checkbox"/> Ladijski motorji | od 7 kW do 1400 kW |
| <input type="checkbox"/> Motorji za vozila | od 50 kW do 300 kW |
| <input type="checkbox"/> Rezervni deli | |
| <input type="checkbox"/> Garancija, Servis | |



Perkins
National distributor

V Triglavskem narodnem parku

Nad travico s kosico, od države pa za malico

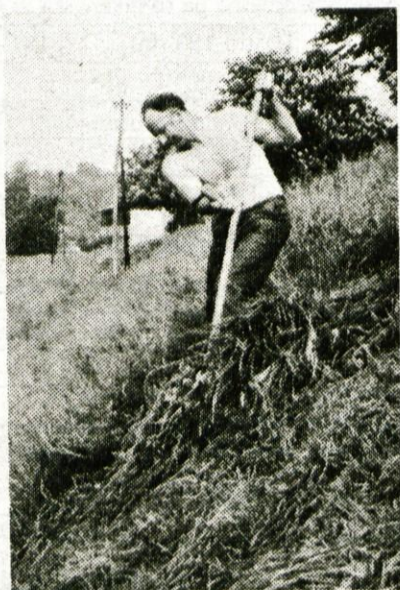
Ministrstvo za okolje in prostor je kmetom z območja parka prvič namenilo skupno milijon tolarjev za kritje večjih stroškov ročne košnje travnikov in spravila krme.

Bled - Čeprav je znesek za zdaj bolj simboličen, v javnem zavodu Triglavski narodni park upajo, da bodo neposredna državna plačila, ki niso namenjena le ohranitvi kmetijstva, ampak tudi negovanju kulturne krajine, postala praksa v delovanju edinega narodnega parka v Sloveniji. Še več! Ocenjujejo, da bi Triglavski narodni park še pred morebitno včlanitvijo Slovenije v unijo lahko postal poskusno območje, na katerem bi v skladu s sedanjo skupno evropsko kmetijsko politiko uvedli spodbude, kakršne poznajo v uniji.

Kot sta povedala dr. Marija Markeš in Sašo Hrovat, strokovna sodelavca za področje kmetijstva v zavodu TNP, so

Večji red in večje denarne spodbude?

Da bi povečali red na pašnih planinah v parku, so v javnem zavodu TNP na pobudo ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravili osnutek pašnega reda v TNP, iz katerega naj bi komisija za planinsko pašo pri ministrstvu (na osnovi pripomb gozdarjev, kmetijcev in vseh drugih) izdelala nov pašni red, ki bo tudi podlaga za nadzor in ukrepanje. Ker bo red vseboval dodatna "pravila igre", v zavodu predlagajo, da bi pašni upravičenci na območju parka prejeli deset odstotkov višje državne spodbude.



do podatkov o površini travnikov in številu lastnikov oz. najemnikov, ki so lani na območju parka ročno obdelovali grbinaste in strme travnike, prišli s pomočjo kmetijske svetovalne službe in javno objavljenega razpisa. Sto petintrideset lastnikov oz. najemnikov zemljišč, od tega dve tretjini z Gorenjske, je prijavilo skupno okoli dvesto hektarjev grbinastih in strmih travnikov, na katerih so lani namesto kosilnic in traktorjev "pele" kose, vile in grablje. Upravičenci bodo denar dobili v dveh

tednih. Čeprav bodo zneski bolj simbolični (in bodo komaj zadoščali za malico koscev), prva neposredna plačila dajejo upanje, da bo tudi slovenska država krenila po poti razvitih evropskih držav, ki kmetovanje, negovanje krajine in življenje v območjih s težjimi pridelovalnimi možnostmi spodbujajo predvsem z neposrednimi plačili. Pa ne le to! V parku so neposredna plačila tudi eden od pogojev, da bi kmetijstvo postalo sestavni del dela in življenja v parku, in da bi domačini park bolj vzeli za svojega.

V zavodu TNP načrtujejo, da bi v bližnji prihodnosti popisali kmetije v parku in na podlagi meril Evropske unije oz. skupne evropske kmetijske politike pripravili program spodbujanja razvoja kmetijstva oz. celotnega območja z neposrednimi plačili, iz katerega bi bilo tudi razvidno, koliko bi to stalo državo. Triglavski narodni park bi lahko postal poskusno območje, na katerem bi še pred morebitno vključitvijo Slovenije v Evropsko unijo uvedli spodbude (neposredna državna plačila), ki so značilne za sedanjo skupno evropsko kmetijsko politiko.

Ob tem, ko so kmetijski strokovnjaki nekaterim območjem (tudi v parku) vsiljevali ekološko občutljivo intenzivno kmetovanje, se dr. Markeševa zavzema predvsem za to, da bi na takih področjih razvijali predvsem biološko kmetovanje. V Avstriji se je že dobro razvil in razširil, pri nas za kaj takega ni še niti pravne osnove. • C. Zaplotnik

Primerjave med Slovenijo in Evropsko unijo

Slovenske kmetije štirikrat manjše od evropskih

V Evropski uniji so v desetih letih kmetije povečali za trinajst odstotkov, pri nas se med zadnjima popisoma niso nič spremenile.

Raziskovalna skupina, ki po naročilu ministrstva za znanost in tehnologijo in ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano preučuje možne posledice morebitne vključitve Slovenije v Evropsko unijo, je med drugim pripravila celovito primerjavo med slovenskim kmetijstvom in kmetijstvom Evropske unije. Primerjave kažejo, da Slovenija po velikosti kmetij, poklicnosti kmetovanja (delež čistih kmetij) in produktivnosti močno zaostaja za evropskimi povprečji.

Slovenija ima zaradi velike gozdnosti za 13 odstotkov manjši delež kmetijske zemlje v skupni površini, kot je povprečje za unijo. Ker ima več kot 70 odstotkov zemlje v območjih z omejenimi možnostmi pridelave, sodi med države z najbolj neugodnim in hkrati najbolj peštrim pros-

torom. Delež kmečkega prebivalstva v Sloveniji je nekoliko večji od povprečja evropske dvanajsterice, še vedno je precej manjši kot v Grčiji, na Portugalskem, Irskem in v Španiji, zmanjšuje pa se počasneje kot v uniji. Kmetijstvo v Sloveniji prispeva k bruto domačemu proizvodu 4,9 odstotka, v uniji povprečno manj kot tri odstotke. V primerjavi z unijo pridelava skoraj polovico manj bruto proizvoda na hektar in trikrat manj na zaposlenega v kmetijstvu.

Petkrat manjša čreda

V Evropski uniji ni države z izjemo Irske, ki bi imela manjši delež njiv v površini kmetijske zemlje kot Slovenija, in ne države z izjemo Irske, ki bi imela večjo površino travinja na prebivalca. Povprečna slovenska kmetija redi petkrat manj glav velike živine kot evropska dvanajsterica in štirikrat manj kot sosedna Avstrija. Intenzivnost, merjena s številom glav velike živine na hektar kmetijske zemlje, je v Sloveniji okoli 30 odstotkov nižja kot v uniji. Čeprav ima živinoreja v slovenskem kme-

Slovenija v desetinkah odstotka!

Če se bo Slovenija morebiti odločila za vstop v Evropsko unijo in če jo bo Evropa pač hotela sprejeti medse, se bo sedanja unija po površini povečala za šest desetink odstotka, po številu prebivalcev za pol odstotka in po številu glav velike živine prav tako za pol odstotka. Njen bruto domači proizvod, ki je sicer v Sloveniji dvainpolkrat manjši od povprečja unije in za petino manjši kot v najmanj razviti članici (Grčiji), pa bo porasel za vsega dve desetinki odstotka.

tijstvu pomembno mesto, predstavlja slovenski stalež le pol odstotka vseh glav velike živine v državah dvanajsterice.

V uniji povečujejo kmetije

Kar zadeva velikost kmetij, se Slovenija s svojo razdrobljeno posejto lahko primerja le z Grčijo, Italijo in s Portugalsko. Slovenske kmetije so v povprečju več kot dvakrat manjše kot avstrijske in štirikrat manjše kot povprečne kmetije v Evropski uniji. Celo Poljska, ki je glede lastništva edina primerljiva vzhodnoevropska država, ima večje kmetije. Pa ne le to! V uniji so se kmetije med 1980. in 1990. letom povprečno povečale za 13 odstotkov (praviloma so se najbolj povečale v državah z

najugodnejšo posestno sestavo, povečale pa so se predvsem največje kmetije), medtem ko so pri nas v popisnem obdobju 1981 - 1991 niso nič spremenile. V Sloveniji je manj kot ena petina "čistih kmetij", v Avstriji in v uniji je takih skoraj ena tretjina.

Nizka produktivnost

In kako je z delovno silo na kmetijah? V Sloveniji je po zadnjih statističnih podatkih v kmetijstvu zaposlenih 11,5 odstotka prebivalcev, kar je dvakrat toliko, kot je povprečje za Evropsko unijo. Izmed držav dvanajsterice imajo večji delež kmetijskega prebivalstva le Grčija, Irska in Portugalska, sicer pa tudi države Češte, predvsem Poljska. Število polnovrednih delovnih moči na hektar kmetijske zemlje kaže na nizko produktivnost slovenskega kmetijstva. V uniji je v povprečju zaposlenih štirikrat manj moči na hektar kot v Sloveniji, v Avstriji dvakrat manj. • C. Zaplotnik

TENIŠKI KLUB MOJSTRANA

Kurirska pot 26
Mojstrana

razpisuje prosto delovno mesto

TRENERJA TENISA

Pogoj: trener A, B ali C kategorije

Pismene prijave pošljite v roku 15 dni od objave na naslov Teniški klub Mojstrana, Kurirska pot 26, 64281 Mojstrana.

Klub si pridržuje izključno pravico do izbire kandidata!



Trgovina
GORENJEVSKA 15, KRANJ
Tel.: 223-820, 223-830
Servis
Kališnikova 26, KRANJ
Tel.: 241-592
KÄRCHER

ELtec

d.o.o.

MULEJ

elektro - termo center

Bled, Pot na lisice 7, tel.: 064/741-666,
faks: 064/741-777

Od projekta do toplega stanovanja

Iz obrtne delavnice pred 25 leti je nastalo podjetje, ki ima zdaj 45 zaposlenih. Njihov program storitev vključuje vse vrste inštalacij: vodovodne, ogrevalne, plinske, elektro inštalacije, montažo in servis oljnih peči in plinskih gorilnikov ter automatik centralnih kurjav, elektrostatično prašno lakiranje, gradbeni inženiring.

Poleg storitev pa sodita v dejavnost podjetja tudi trgovina in proizvodnja. Kar zadeva trgovino, ima Eltec v veleprodaji in maloprodaji tehnično blago. Proizvodni program pa sestavljajo kovinski električni razdelilniki, svetilke TA-E in TU-E, bolniški svetlobni kanali, strelovodni materiali in toplotne podpostaje.

Pred petimi leti je imelo podjetje 17 zaposlenih. Zdaj pa ima odprta vrata za nove strokovne kadre in delavce. Upajo, da se bodo oglasili pri njih na razgovor zaradi zaposlitve tudi na podlagi današnje objave v Gorenjskem glasu.



Ne boste zašli in lahko boste našli ELtec, MULEJ d.o.o., Pot na lisice 7. Od Lesc proti Bledu, prek mostu čez Savo in po nekaj desetmetrih v Betinskem klancu zavijete desno potem pa spet levo in prišli boste do ELteca.

ko ste se na podlagi nasveta oziroma svetovanja odločili za naročilo projekta, pride na vrsto strokovna izvedba, kasneje pa servisna služba z zagotavljanjem rezervnih delov. In da ne pozabimo, porabo plina vam bodo merili poznani in priznani plinomeri Rombach, ki jih vgrajuje ELtec MULEJ, d.o.o., v plinovodne naprave.

Starclima in Vaillant

Da ima ELtec MULEJ, d.o.o., Bled, Pot na lisice 7 v programu plinskih inštalacij proizvajalcev kotlov oziroma peči Starclima in Vaillant ni naključje. Gre za dve poznani firmi. Starclima sodi v srednji, Vaillant pa v višji cenovni razred.

Prednost programa italijanske firme Starclima je, da ima zares celovit program stenskih in talnih naprav za plinsko ogrevanje in pripravo sanitarne vode. Imajo peči za tako imenovani normalni in prisilni vlek, vse vrste za manjša stanovanja. Celoten stenski in talni program Starclima pa je tudi atestiran v laboratorijih Strojne fakultete v Ljubljani.

Pri programu Vaillant že ime pove praktično vse. Gre za proizvajalca, ki je razvil peči s tako imenovanim atmosferskim gorilcem. Vaillantov je izum za stensko peč in njihov program je danes vodilni v konstrukciji tovrstnih peči. Prav s tem pa je Vaillant osvojil najvišji strokovni razred, ki mu ga priznajo v svetu.

ELtec MULEJ, d.o.o., k obema značilnostima in po

ELtec d.o.o.

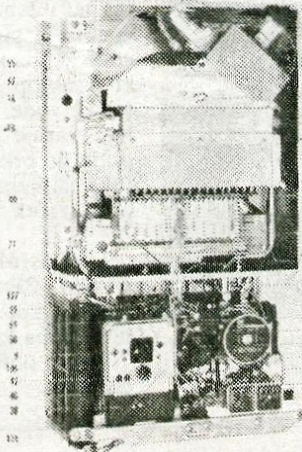
MULEJ

elektro - termo center
Bled, Pot na lisice 7
Telefon: 064/741-666 Faks: 064/741-777



Iz programa Vaillant so za plinsko ogrevanje in pripravo sanitarne tople vode še posebno zanimivi kvalitetni in atraktivni grelci oziroma kotli Thermocompact VCW, VCW Turbo, Eurocombi VCW 18-10, VCW 24-10

Vaillant Thermocompact je kompletna naprava za ogrevanje z vgrajenim sistemom za pripravo tople vode za etažna stanovanja in družinske hiše. Naprava ima vse potrebne dele za delovanje plinskega centralnega ogrevanja. S to pečjo lahko ogrevamo od 50 do 300 kvadratnih metrov stanovanjskih površin. Dosežemo lahko ekonomičen pogon in zeleno temperaturo v bivalnih prostorih. Vaillant Thermocompact je pripravljen za montažo, treba ga je le priključiti na cevi, na omrežje izmeničnega toka in na odvodno dimno tuljavo. Vaillant Thermocompact turbo pa ne potrebuje odvodne dimne tuljave. Napravo lahko montiramo na zunanjo steno ali v njeni bližini. Dovod svežega zraka in odvod dimnih plinov poteka s posredovanjem ventilatorja.



dogovoru z obema proizvajalcema - Starclima in Vaillant dodaja še svoje. To pa so: dveletna garancija za Starclimo in enoletno za Vaillant. Po izteku garancijskega roka pa firma ELtec, MULEJ d.o.o., še 8 let zagotavlja rezervne dele.

Priznano in strokovno je ELtec MULEJ, d.o.o.,

ELtec MULEJ, d.o.o., pokriva danes vsa področja s svojimi inštalaterji. Firma nudi vse vrste storitev, njihovo geslo in nastop pa sta: strokovno in hitro. Pomembno je tudi, da vse servisne posege in storitve opravljajo sami, s svojimi strokovnjaki. Sami so tudi izvajalci projektov, ki so jih na podlagi svetovanja in dogovora z naročnikom izdelali. To je prednost pred drugimi, ki so običajno le usmerjeni v inženiring in trgovino. Prav zato si velja še toliko bolj zapomniti, da je ELtec MULEJ, d.o.o., Bled, Pot na lisice 7 podjetje, kjer boste dobili vse: OD PROJEKTA DO TOPLEGA STANOVANJA

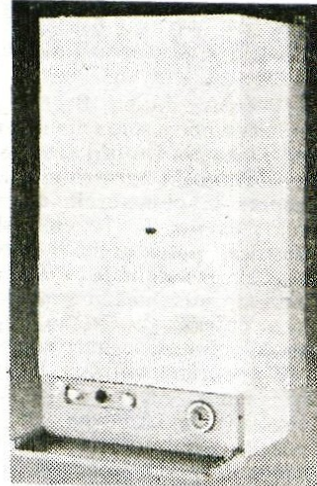
ELtec MULEJ, d.o.o., ima izredno kvaliteten in močan inštalacijski oddelček. Poznana je njihova sodobna delavnica. Njihov program vključuje tudi elektrostatično prašno lakiranje. Servisna služba ELtec MULEJ, d.o.o., deluje 24 ur na dan in tudi takrat, ko podjetje ne obratuje. Dovolj je, da pustite sporočilo na avtomatskem odzivniku in v nekaj urah se bo ELtecov serviser oglasil pri vas doma

Kaj pomeni plin, so v ELtec MULEJ, d.o.o., ugotovili že zelo zgodaj. Po tako imenovanem oljnim programu iz vrste energentov so bili že na samem začetku pripravljeni tudi na plin.

Zato so na tem področju nedvomno ena tistih firm, ki si je že na samem začetku osvajanja tega energenta v širši in specifično opredeljeni potrošnji začela pridobivati strokovne izkušnje.

Pomembne so prednosti

Ni ga čez dober nasvet, pravi pregovor. V našem primeru to velja za podjetje ELtec MULEJ, d.o.o. Če se boste odločili za spremembo v stanovanjskem ali poslovnem prostoru ali pa za novogradnjo, vam svetujemo, da se v zvezi z inštalacijami obrnete na podjetje ELtec MULEJ, d.o.o., katerega direktor je Damjan Mulej. Sicer pa ne glede na to, ali se boste srečali najprej s tehničnim vodjo Romanom Beznikom, s finančnim vodjem Sabino Piber, ali pa s prijazno uslužbenko, se boste najbrž že na samem začetku radi dogovorili za njihov ogled vašega objekta. Pri ogledu boste potem na podlagi svetovanja opredelili izdelavo predračuna in projektne dokumentacije. Praviloma je vse to za vas brezplačno, izjemoma le pri projektu plinske inštalacije.

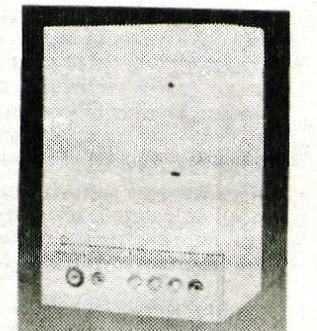


Iz programa Starclima je plinski stenski grelnik HYDRA 100/127 od 12.000 do 27.000 kcal/h. Ima bakreni izmenjevalec toplote za centralno ogrevanje in za pripravo tople vode. Izgorevalni prostor je iz keramičnih vlaken. Atmosferski grelec je izdelan iz nerjavečega jekla. Črpalka ima več hitrosti. Elektronska plošča usmerja, preverja in analizira signale. - HYDRA PLUS pa ima prostor za ventilacijsko skupino za prisilni vlek zunanjega zraka in odvod dimnih plinov.

cije nastanejo z vas lahko manjši stroški (odvisno pač od zahtevnosti projekta).

Temu bo potem sledila pogodba o medsebojnih obveznostih, kot so plačilo, rok izvedbe, garancija. Pomembno pa je, da ELtec MULEJ, d.o.o., v sodelovanju z več bankami nudi tudi posojila za uresničitev pogodbenih projektov. Kupec oziroma naročnik lahko sam izbere banko in se odloči potem za posojilo pod pogoji R + 7 do R + 9 in za odplačilo do 2 let.

In še ena posebnost in prednost je, na katero je potrebno med sicer številnimi na področju kakovosti, izpolnjevanja dogovorjenih rokov in hitrega razreševanja ter uresničevanja projektov, posebej opozoriti. To je de-



Zidni grelec HYDRA 420 K je lahko v vsakem prostoru, kjer je zunanji dotok zraka. Lahko je vgrajen brez dimnika in s cevnim odvodom. Ima hidroakumulacijski bojler 55 l.

lovni čas. Servisna služba, kot rečeno, deluje neprekinjeno 24 ur na dan (tudi ob nedeljah in praznikih). Trgovina je odprta med tednom od 7. do 19. ure, ob sobotah pa od 8. do 13. ure. Proizvodnja in storitve pa so vam na voljo praviloma od ponedeljka do petka, po predhodnem dogovoru pa tudi katerikoli dan in uro v tednu.

Ne pozabite!

Če ste pred odločitvijo o adaptaciji, novogradnji ali kakršnikoli spremembi oziroma dejavnosti iz kateregakoli dela opisanega proizvodnega, storitvenega ali trgovinskega programa, ki jih ima podjetje ELtec, MULEJ d.o.o., potem se je potrebno spomniti na njihovi gesli:

Od projekta do toplega stanovanja in Garancija za kvaliteto za vse, ki mislijo na prihodnost!



PODJETJE ZA ELEKTROINSTALACIJE, KLIMATSKO OGREVANJE,
PROIZVODNJO IN INŽENIRING

Za vse v zvezi s plinom smo pravi naslov

Velik obisk v Hotelu Grajski dvor v Radovljici ob nedavni predstavitvi izgradnje plinovodnega omrežja in priključevanja nanj v Radovljici nas v Elkoterm d.o.o. Brezje ni presenetil. Usposobljeni smo namreč za vse, kar vas zanima in kar je treba upoštevati pri ureditvi centralnega ogrevanja in pripravi sanitarne tople vode na plin, poudarja direktor Elkoterm, d.o.o., Brezje Grega Debelak.

Elkoterm, d.o.o., Brezje je bil resnično prava senzacija na predstavitvi v hotelu Grajski dvor, saj je bil s celovitim in natančnim prikazom naprav in posameznih delov in z razvrstitvijo, ki je celo skušala ilustrirati potek preoblikovanja energetskega urejanja v stanovanju oziroma individualnem stanovanjskem objektu, kvalitetno dopolnilo strokovnim razlagam organizatorjev z občine oziroma Komunale. Nič manj, ali pa celo še bolj obiskana in odmevna pa je bila potem predstavitev Elkoterm, d.o.o., Brezje s prikazom plinskih naprav na Primskovem pri Kranju. V Kranju se je namreč postopno prehajanje na zemeljski plin v široki potrošnji z individualnimi priključevanji začelo že pred dobrim letom.

- elektroinstalacij
- avtomatike in procesno vodenih regulacijskih sistemov

TRGOVINA:

Stalno imamo v zalogi:

- plinske peči
- plinsko opremo
- hišne regulacijske enote
- oljne peči s pretočno ali

sodeluje ELKOTERM, d.o.o., s firmo RONA, d.o.o., Kranj in s poznano trgovino SANDOR na Ljubljanski cesti 13 na Bledu, ter z Junkers Skupino Bosch Ljubljana

Prav to poslovno sodelovanje podjetja ELKOTERM, ki ima svojo projektantsko ponudbo, je hkrati tudi garancija, da z vašim obiskom v podjetju in z odločitvijo za naročilo

Nizkotemperaturni kotel ELKOTERM PB 35 D

Ogrevanje sistema centralne kurjave in sanitarne vode s kurilnim oljem ali plinom

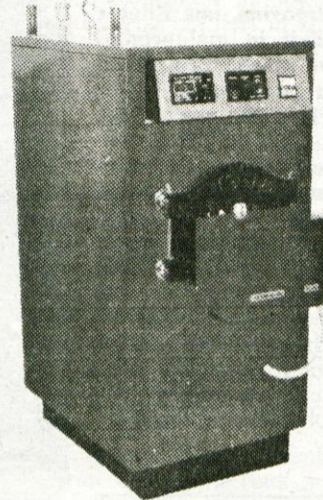
Kotli ELKOTERM PB 35D so visoko zmogljivi z litoželeznim jedrom, grajeni specialno za kurjenje s tekočim ali plinastim gorivom. Uporabljamo jih za proizvodnjo sanitarne vode in ogrevanje centralne kurjave.

Omogočajo visok izkoristek brez vgradnje turbulatorjev zaradi popolnoma drugačnega vodenja dimnih plinov. Izgorevalni plini se namreč na zadnji strani kurišča (gorilne komore) obračajo za 180 stopinj in kot vroč plinski plašč odvrtačajo plamen. Prav zaradi tega kurišča ni treba šamotirati.

Pri pripravi sanitarne vode odpade tudi akumulacija (bojler) in zato tudi ni izgub. Zmogljivost pripravljanja sanitarne tople vode pri kotlih do 35 kW je 10 litrov na minuto s temperaturo 45 stopinj. Edini pogoj za doseganje takšnega rezultata pri sanitarni topli vodi je ustrežna nastavitvev grelca.

Peč krmili avtomatika KR 20

Peč krmili posebna avtomatika KR 20 in sicer poteka krmiljenje



Stenski plinski kotel OCEAN

I. srednjega cenovnega razreda je ELKOTERM, d.o.o., Brezje pri predstavljanju projekta izgradnje plinovodnega omrežja v Radovljici pripravil stenske plinske kotle OCEAN in Junkers Bosch. Slednji so iz višjega kakovostnega oziroma cenovnega razreda. Zanimivi pa so nedvomno stenski kotli OCEAN.

V Radovljici in na Primskovem je ELKOTERM, d.o.o., Brezje ob strokovni razlagi predstavil iz dru-



V Hotelu Grajski dvor se je ELKOTERM, d.o.o., celovito predstavil in potrdil hkrati razlago, da je še posebno strokovno usposobljen za program: PLIN - od projekta do izvedbe.

akumulacijsko pripravo tople vode
- oljne in plinske gorilnike

takšne ali drugačne storitve pri njih ne boste razočarani. Njihov nasvet bo za vas stroškovno ugoden in strokovno kvaliteten.

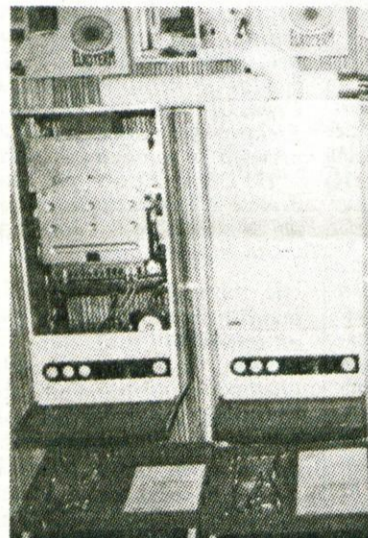
Kar zadeva trgovino SANDOR na Bledu, ki smo jo omenili kot kvalitetno poslovno dopolnilo k celoviti ponudbi podjetja ELKOTERM, d.o.o., Brezje, je potrebno poudariti, da je ta trgovina vedno dobro založena z vsem, kar potrebujete v vašem domu. V trgovini SANDOR pa imajo tudi vse za vodovod, centralno ogrevanje, elektromaterial, gospodinjske in druge aparate. Posebnost v njihovi prodaji pa so vse vrste žarnic Tungstram. Veleprodajo teh žarnic na slovenskem trgu pa ima prav tako že omenjeno podjetje RONA, d.o.o., s katerim ELKOTERM zelo uspešno poslovno sodeluje.

SERVIS:

Za vse naprave je zagotovljen servis

Poslovno sodelovanje omogoča ugodno ponudbo

Podjetje ELKOTERM, d.o.o., ima torej v svojem programu proizvodnjo in izgradnjo instalacij za kakršen koli način ogrevanja in pripravo tople vode. Mimogrede: Tam, kjer še ni možnosti za izgradnjo in priključevanje na zemeljski plin, je lahko to kurilno olje ali trdo gorivo. Za hitro, kvalitetno in ekonomično uresničevanje svoje proizvodne in storitvene ponudbe



Veliko zanimanje za predstavitev plinskega proizvodnega in storitvenega programa je ELKOTERM, d.o.o., Brezje vzbudil tudi na nedavni predstavitvi na Primskovem pri Kranju.

Kaj je Elkoterm, d.o.o., Brezje?

Jedrnato vendar celovito predstavitev nam je za današnjo prilogo Gorenjskega glasa, ki je namenjena med drugim tudi vsem gospodinjstvom v Radovljici, pripravil Janez Debelak, ki je takoj za direktorjem prvi mož v podjetju in sicer v tistem delu, ko gre za svetovanje naročniku in potem za izdelavo projekta.

SVETOVANJE:

Obiščemo vas na domu in na podlagi dolgoletnih izkušenj predlagamo najustreznejšo rešitev ogrevanja in pripravo tople vode.

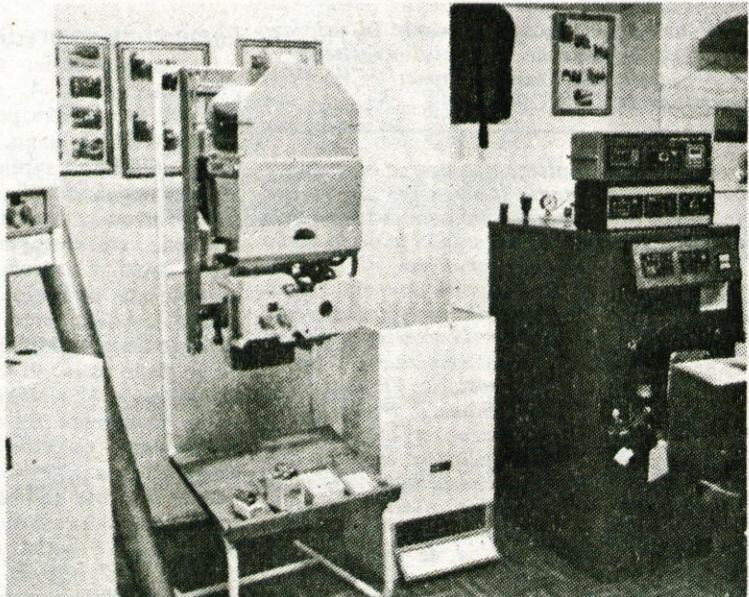
PROJEKTIRANJE:

- Izdelamo vam potrebno dokumentacijo za izvedbo hišne plinske instalacije
- Izdelujemo projektno dokumentacijo za:
 - ogrevanje
 - prezračevanje
 - vodovod
 - tehnične pline
 - kriogeno opremo

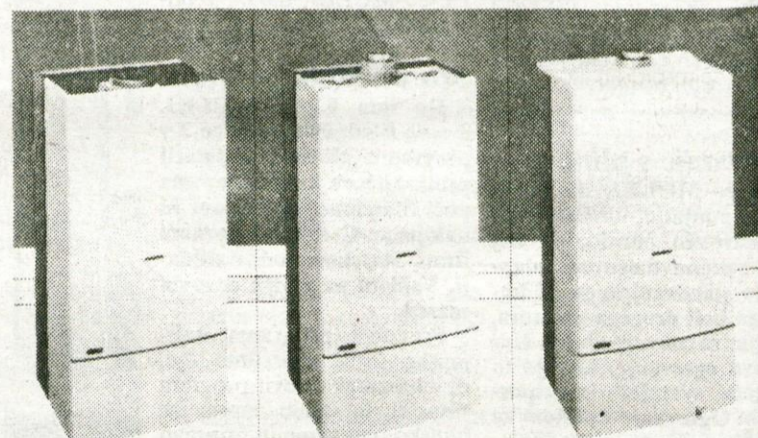
IZVAJANJE INSTALACIJSKIH DEL:

Usposobljeni in registrirani smo za izdelavo:

- plinskih instalacij
- vodovoda in ogrevanja



Program firme Junkers Bosch ob Elkotermovi lastni proizvodnji (Kotel PB 35D) je tudi dokaz, da ELKOTERM ne sodi v rang zgolj posredniških oziroma trgovskih firm.



Stenski plinski kotel LUNA s pretočnim boilerjem in z visokim izkoristkom. Stenski plinski kotel s pretočnim boilerjem, s prisilnim vlekrom in z visokim izkoristkom. Stenski plinski kotel s pretočnim boilerjem in z visokim izkoristkom.

tako, da avtomatika uravnava toploto kotlovske vode glede na zunanjo temperaturo. Kadar pa peč ogreva sanitarno vodo, je nastavitvev kotlovske vode (za centralno ogrevanje) avtomatsko na 85 stopnjah Celzija.

Vsi preklopi so avtomatski. Ko na primer odprete sanitarno vodo v kopalnici, avtomatika pozimi prekine ogrevanje stanovanja in tisti čas peč intenzivno ogreva sanitarno vodo. Ko pipo za sanitarno toplo vodo zapremo, se opravi avtomatski preklon na ogrevanje radiatorne vode. Avtomatika pa hkrati tudi varuje peč in sistem, da ne pride do preseganja oziroma pregrevanja mejnih oziroma dovoljenih temperatur.

Izkoristek teh peči ELKOTERM PB 35D je 92-odstoten, kurivo, kot rečeno, pa je lahko plin ali pa kurilno olje.

Barvo ohišja peči lahko posebej naročite.

žine OCEAN stenski plinski kotel LUNA in NUVOLA.

NE POZABITE!



PODJETJE ZA
ELEKTROINSTALACIJE,
KLIMATSKO OGREVANJE,
PROIZVODNJO IN
INŽENIRING

Telefon: 064/738-969, faks: 064/
738-128, mobilni: 0609/616-861.

PLINSTAL[®] d.d.

Titova 49, 64270 Jesenice, tel: 064/81-761 fax: 064/82-275

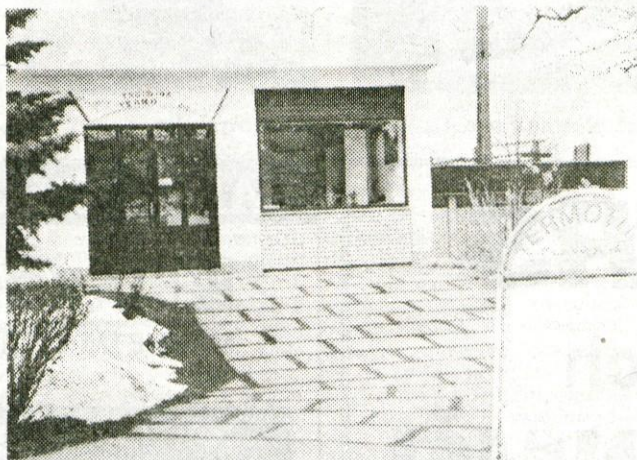
Več kot 400 potrditev po letu 1991

"PLINSTAL, d.d., je nastal iz tržnega dela Vodovoda Jesenice in smo edini na Gorenjskem, ki polnimo plin v jeklenke in kontejnerje. Pooblašeni pa smo tudi za servis štedilnikov in peči," poudarja direktor inž. Iztok Šimnic.

Del Plinstala ima tudi izgradnjo plinskega omrežja. Takšna dela so imeli na Tomšičevi na Jesenicah. Podjetje je torej pooblašeno za izvajanje del na plinovodih in s tem namenom so se tudi predstavili v Grajskem dvoru v Radovljici. Razen tega pa ima Plinstal tudi servis za peči Junkers Bosch in za italijanske Beretta in Unical. Plinstalov proizvodni program pa sicer vključuje centralno ogrevanje, izgradnjo vodovodov in plinovodov.

PLINSTAL, d.d., ima dve trgovini: na Jesenicah in v Radovljici. Trgovina v Radovljici na Ljubljanski 51 je založena z materiali in opremo za hišne instalacije od radiatorjev za centralno ogrevanje do plinskih peči, peči na trdo gorivo in olje ter

bojlerje. Trgovino so odprli oktobra lani; tudi z namenom, da bodo ob uresničevanju projekta izgradnje plinovodnega omrežja v Radovljici in priključevanju nanj čim bližje občanom in izvedbi. Obratovalni čas trgovine je vsak dan od 7.

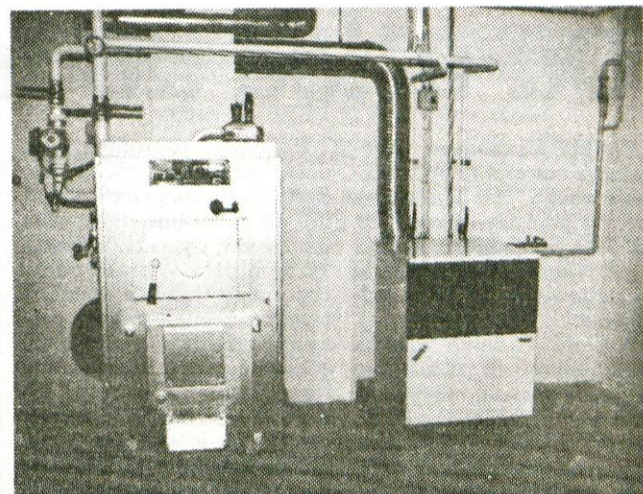


Trgovina v Radovljici na Ljubljanski 51 je založena z vsemi materiali in napravami za ogrevanje, vodo in instalacije.

do 12. in od 14. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. V trgovino pa lahko pokličete tudi po telefonu na številko 712-119, na isti številki pa je tudi faks.

Podobno trgovino pa ima PLINSTAL, d.d., tudi na Jesenicah in sicer na Cesti v Rovte 12a. Odprta je vsak dan od 8. do 16., ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Trgovino na Jesenicah lahko pokličete po telefonu na številko 861-551. Na isti številki pa sprejemajo sporočila tudi po faksu.

Podjetje PLINSTAL, d.d., ima 26 zaposlenih. Na programu plin in tovrstnih instalacij so usposobljeni za naročila od projekta do končne izvedbe. Potrditev pri izvedbi takšnih projektov od leta 1991 pa imajo že več kot 400. Tako na primer na željo naročnika po ogledu in svetovanju naredijo projekt, potem pa, če se naročnik odloči, projekt tudi izvedejo, kot temu pravimo, "na ključ".



PLINSTAL, d.d., Jesenice je firma, ki ima praktične izkušnje s "preoblikovanjem" ogrevanja s tekočega in trdega goriva na plin.



ENSO d.o.o.

Vrbnje 19 b
64270 Radovljica
Tel.: 064/715-184
Mobitel: 0609 633-768

Podjetje ENSO, d.o.o., Vrbnje 19 b pri Radovljici se predstavlja s kompletno ponudbo plinskih instalacij. Za stanovanjske objekte in manjša stanovanja. V našem podjetju imamo vsa potrebna pooblastila za samostojno izvedbo plinskega sistema, na zemeljski ali tekoči plin. Poskrbimo za izdelavo projektov, svetovanje, dostava in montaža. Pridobili smo si servisiranje za tri znane znamke plinskih peči - Junkers, Buderus Kalard, Beretta. Te peči so znane po dolgi življenjski dobi, odličnih izkoristkih in zanesljivem delovanju. Ukvarjamo se seveda tudi z ogrevalnimi sistemi na olje in na goriva, ki vam ga izvedemo z jeklenimi ali bakrenimi cevmi. Izdelujemo pa tudi bojlerje iz inox pločevine od 8l do 1000 l, z vso potrebno opremo in atesti, ki so za take izdelke tudi potrebni. V našem podjetju si prizadevamo za kvalitetno montažo in servisiranje plinskih peči, kajti le redno servisiranje zagotavlja zanesljivo in varno delovanje.



Trgovina Plinstala z Jesenic v Radovljici je v smeri od Doma starostnikov proti Knjigovoznici. Na sliki je v stavbi točno na sredini med Skladiščem Elektro (levo) in Domom starostnikov (desno).

Trgovsko podjetje "FIVER" se vam v našem časopisu prvič predstavlja, zato želimo, da vas seznanimo z našim prodajnim programom. "FIVER" je specializirano podjetje na debelo za prodajo in zastopanje z instalacijskim materialom. Tako pri nas lahko kupite vse za centralno ogrevanje, vodovodne instalacije in za ogrevanje s plinom, s katerim vas želimo tokrat podrobneje seznaniti.

"FIVER" vam predstavlja plinske, stenske in talne kotle enega največjih italijanskih proizvajalcev BERRETA - KALARD.

Kotle odlikuje visoka evropska kvaliteta, za kar imajo pridobljene vse potrebne ateste, v letu 1992 so si pridobili homologacijo ISO 9002, ki jo je izdal nizozemski inštitut GAS TEC.

Zahtevam tovarne smo se prilagodili tudi v Sloveniji in pridobili vse potrebne ateste in homologacijo ter vzpostavili servisno mrežo.

Proizvodni program BERETTA obsega sledeče proizvode:

1. Stenski kombinirani kotli za ogrevanje in pripravo tople sanitarne vode s pretočnim boilerjem

- IDRA EXCLUSIVE elektronski ali plamenski vžig, naravni ali prisilni vlek
- IDRA METEO elektronski ali plamenski vžig, naravni ali prisilni vlek, vgradnja na prostem, daljinsko upravljanje
- IDRA EXCLUSIVE TURBO elektronski ali plamenski vžig, zaprta zgorevalna komora
- ELIDRA TURBO elektronski vžig, zaprta zgorevalna komora, konstantna nastavitvev razmerja zrak/plin

2. Stenski kombinirani kotli z akumulacijskim boilerjem volumna 45 l

- IDRA BOILER plamenski vžig, naravni vlek
- IDRA BOILER TURBO elektronski vžig, zaprta zgorevalna komora

PODJETJE ZA TRGOVINO, ZASTOPSTVO IN STORITVE d.o.o.

Vrbnje 47, 64240 Radovljica

tel.: 064/714-123

fax: 064/712-129

mobitel: 0609 635-047



3. Stenski kotli samo za ogrevanje

- IDRA EXCLUSIVE plamenski vžig, naravni vlek
- IDRA EXCLUSIVE TURBO elektronski vžig, zaprta zgorevalna komora

4. Stenski kombinirani kotli za ogrevanje in pripravo tople sanitarne vode s pretočnim boilerjem

- IDRA MYNUTE plamenski vžig, naravni vlek
- IDRA MYNUTE TURBO elektronski ali plamenski vžig, zaprta zgorevalna komora

Te kotle odlikuje kvaliteta, praktičnost, nizka cena in so namenjeni za ogrevanje stanovanj do 15 kw ob zadostni količini tople sanitarne vode.

Proizvodni program talnih plinskih kotlov KALARD:

1. Za ogrevanje in pripravo tople sanitarne vode z akumulacijskim boilerjem

- MGK 35 l boiler, elektronski ali plamenski vžig, naravni vlek
- MGSK 35 l boiler, elektronski vžig, zaprta zgorevalna komora
- TS/PN 60 l boiler, elektronski ali plamenski vžig, naravni vlek
- AP 120 l boiler, elektronski ali plamenski vžig, naravni vlek
- APS 120 l boiler, elektronski vžig, zaprta zgorevalna komora

Modeli so moči od 22 kw do 44 kw, izvedbe z obtočno črpalko in ekspanzijsko posodo ali brez.

2. Samo za ogrevanja

- GO/UD elektronski ali plamenski vžig, naravni vlek
 - MGSC elektronski vžig, zaprta zgorevalna komora
- Modeli so moči od 12 kw do 77 kw, izvedbe z obtočno črpalko in ekspanzijsko posodo ali brez.

Proizvodni program obsega tudi kombinirane kotle olje - plin z možnostjo priklopa tlačnega plinskega gorilnika.

Poleg plinskih kotlov vam v trgovskem podjetju "FIVER" nudimo tudi ves ostali material za izdelavo plinske instalacije.

Ponovno pa vas želimo opozoriti tudi na naš ostali prodajni program iz bogate ponudbe instalacij centralnega ogrevanja in vodovodnega materiala.

Trgovsko podjetje "FIVER" vam v sodelovanju z inštalaterji izvajalci zagotavlja profesionalno montažo in servisiranje, kakor tudi strokovno pomoč pri izbiri, konkurenčne cene in dostavo na objekt.

Od ulice do ulice, od občana do občana

Projekt izgradnje plinovodnega omrežja in priključevanja nanj v prvi fazi sta na nedavni predstavitvi razlagala inž. Miro Sodja in inž. Roman Jemc. Njuna pojasnjevanja in utemeljevanja so bila nedvoumna.

"Občani so dobili anketne liste. Želimo, da odgovorijo nanje. Ne pomenijo še nobene obveze za naročilo. Vse bomo potem obiskali, se z njimi pogovorili in opredelili izračune stroškov. Šli bomo od ulice do ulice, od interesenta do interesenta.

Projekt je neprofiten in je delan za občane občine Radovljica. Pričakujemo solidarno uresničevanje tako med interesi, izvajalci, in lastniki zemljišč. Zbirali bomo čimcenejše trase, da bomo na ta način celoten projekt čimceneje realizirali. Po sedanjih ocenah bo samo primarni vod (hrbtenica) sistema veljal okrog 1,7 milijona DEM, celotni projekt pa je ocenjen v prvi fazi na 3 milijone DEM. Sicer pa je cena zemeljskega plina že danes konkurenčna ceni kurilnega olja.



Inž. Roman Jemc



Inž. Miro Sodja

Na predstavitvi in razlagah, ki so se jih udeležili občani iz posameznih ulic, je bilo vrsto predlogov in pobud. Vseh seveda ne bo moč upoštevati. Za vse nejasnosti in vprašanja pa se občani lahko obrnejo tudi na Komunalo. Tisti občani, ki se niso udeležili predstavitve v Grajskem dvoru, kjer smo razdeljevali anketne liste, lahko le-te še vedno dobijo na Komunali v Radovljici. Želimo, da bi dobili čimveč takšnih odgovorov, da bi potem lahko začeli z akcijo obiskov in načrtovanja dinamike iz-

gradnje na posameznih področjih. Kar pa zadeva soglasja, ki bodo potrebna pri gradnji plinovodnega omrežja, velja še enkrat poudariti, da bodo zahtevki po odškodninah tudi vplivali na dinamiko izgradnje.

Še vedno se lahko oglasite na Komunali v Radovljici, kjer lahko izpolnite anketni list v zvezi z gradnjo plinskega omrežja.

JUNKERS

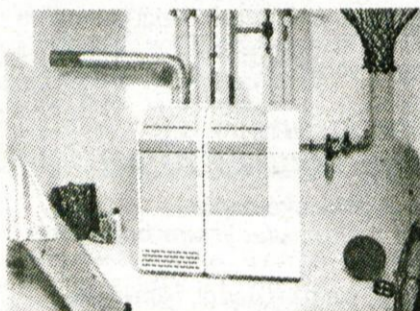
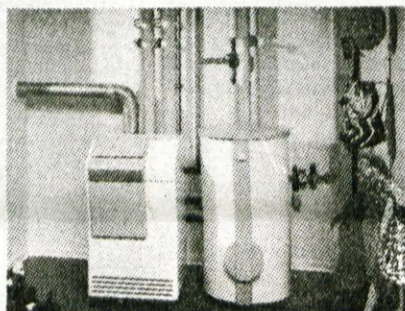
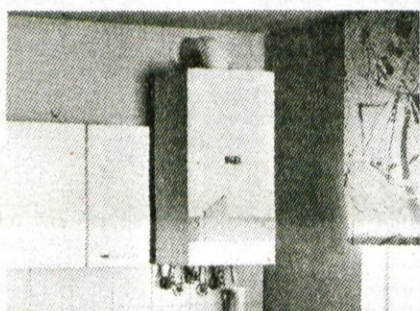
Skupina Bosch

NAJKVALITETNEJŠI

PLINSKI KOTLI, BOJLERJI IN REGULACIJE

Kotli moči: 8kw -117kw

Bojlerji: 5 - 16l / min



PRODAJA IN INFORMACIJE

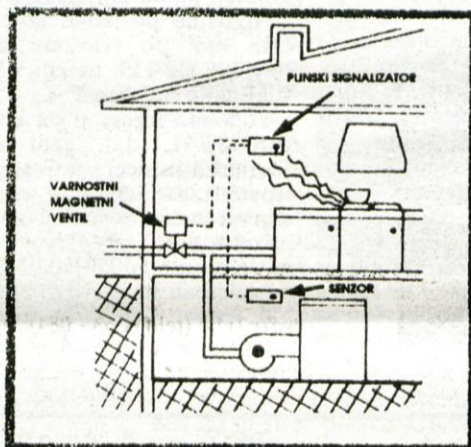
Robert Bosch d.o.o.
Celovška 228, 61117 Ljubljana
☎ 061/15-90-341

VAROVANJE PLINSKIH NAPELJAV

JAKŠA
MAGNETNI VENTILI

ELEKTRONIKA
HAJNE MARJAN s.p.

Zavarujte svoje življenje in imetje z vgradnjo signalizatorja plinov in varnostnega magnetnega ventila!



V primeru okvare ali puščanja na plinskih napravah v gospodinjstvu in drugih plinskih napeljavah plinski signalizator zazna prisotnost plina, zapre dovod plina in vas opozori z zvočnim signalom.

Informacije in prodaja:

JAKŠA d.o.o.
Brnčičeva 19E
61231 Ljubljana-Črnuče
Tel: (061) 373 066, 373 935
Fax: (061) 373 067

ELEKTRONIKA
Hajne Marjan s.p.
Posavec 32
64244 Podnart
Tel/Fax: (064) 731 444

VGRADNI ELEMENTI IMAJO VSE POTREBNE ATESTE!

Velik poudarek danes daje firma razvoju in kvaliteti, saj so na primer pridobili certifikat ISO 9001. Lani je PIPELIFE prišel na slovenski trg prek podjetja PIPELIFE, d.o.o., in je danes slovensko podjetje v avstrijski lasti. Na trgu se je predstavilo z vrsto proizvodov vrhunske kakovosti.

PROGRAM PROIZVODOV PIPELIFE

Preskrba s pitno in porabno vodo. PE in PVC tlačni cevni sistemi in spremljajoči elementi (spojke, spojni elementi, naglavki, tesnila itn...) Sistem plastičnih rezervoarjev in zbiralnikov za skladiščenje vode.

Hišni odvodi PP cevni sistemi in spremljajoči elementi za odvod tople in porabne vode.

Kanalizacija PVC in PE cevni sistemi za odvod odpadne vode in industrijskih odpadkov. Drenažne in zaščitne PVC cevi.

Ogrevanje PB cevni sistemi s spremljajočimi elementi za talno, radiatorsko in daljinsko ogrevanje.

Dovajanje pitne in sanitarne vode Dovajanje pitne in sanitarne hladne ter tople vode v stanovanja in druge objekte. Notranje instalacije. Instal-

PIPELIFE
CEVNI SISTEMI

Poudarek na razvoju in kvaliteti

Največje avstrijsko podjetje za proizvodnjo plastičnih cevi sta ustanovili tovarni Salen in Tekum pred petimi leti. Nastal je evropski koncern PIPELIFE s sedežem na Dunaju.

flex sistemi za pitno in sanitarno vodo s cevmi iz PB.

Zaščitne cevi kablov PVC in PE zaščitne cevi kablov.

Preskrba s plinom PE cevni sistemi s spremljajočimi elementi plinovodov za za elektrouporovno, polifuzijsko ali čelno varjenje.

Sistemi za namakanje PE cevni sistemi, spojke, spojni elementi, pršilniki, kapalke, spremljajoči pribor in krmilna tehnika.

Plastične posode PE posode za pitno vodo, rezervoarji za transport in skladiščenje vode.

Električne instalacije Gibke in toge cevi iz trdega PVC ter spojni elementi.



Elementi za sanitarno vodo iz polibutena. Hitra izvedba in minimalna možnost napak.

prodaja in projektiranje cevni sistemov, d.o.o., Ljubljana
Ljubljanska 52/a, Trzin, SLO-61234 Mengeš
Tel./faks. (00386) 061/721-292

(Opomba: PB je polibuten, PE je polietilen, PP je polipropilen in PVC je polivinil klorid)

Novost so vsekakor cevi iz polbutena za hišne sanitarne in ogrevalne razvode za vodo, radiatorje in talno ogrevanje, PIPELIFE proizvaja in prodaja te cevne sisteme in zagotavlja tudi ves ostali material. Kot posebno zanimivost, ki izpostavlja kvaliteto, je tridesetletna garancija talnega ogrevanja z življenjsko dobo teh cevi 150 let. Seveda pri vseh izdelkih ni takšne garancije, 50-letna življenjska doba izdelkov pa je pri PIPELIFE več ali manj nekaj normalnega.

Potrebno se je potruditi in obiskati Prodajni center v Trzinu na Ljubljanski 52 a (malo pred oznako Ljubljana pod daljnovidom), kjer imajo vele in maloprodajo. Zagotovo pa so nakupi v centru za 20 odstotkov cenejši od neposrednega individualnega uvoza iz Avstrije. Center je odprt vsak dan (razen sobote) od 7. do 15. ure.

Vodja prodajnega centra inž. Matjaž Valencič je poudaril, da je bila predstavitve v Radovljici zanj zanimiva in presenetljiva glede na zanimanje in odziv. Za kupce oziroma obrtnike na Gorenjskem bodo organizirali dostavo na gradbišče. Merkur Kranj pa je eden večjih grosistov v njihovem centru. Imajo tudi svetovanje in inženiring ter brezplačno projektiranje.

PIPELIFE
CEVNI SISTEMI
& GORENJSKI GLAS

S tem kuponom imate pri maloprodajnem nakupu v centru v Trzinu **3-odstotni popust.**

ZAHVALA

V žalosti smo se poslovili od našega

MARJANA BUČANA
iz Šenčurja

Radi bi se zahvalili vsem, ki ste nam ob tem z izrečenim sožaljem, cvetjem, svečami in vsem drugim pomagali, zlasti pa vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem. Iskrena zahvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, posebej pa g. župniku za pogrebni obred in pevcem za zapete žalostinke. Moža, očeta, deda in brata bomo nosili v srcih!

VSI NJEGOVI

Šenčur, 21. januarja 1996

V SPOMIN



*Dve leti v grobu spiš,
v mojem srcu še živiš,
ne mine ura, dan, ne noč,
povsod je z mano tvoj lik navzoč.*

26. januarja sta minili dve leti, odkar me je za vedno zapustil ljubljani sin

ROBERT SIMONČIČ

Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prižigate sveče in postojite ob njegovem preranem grobu.

Kdor živi v mislih svojih dragih, ni umrl! (Kosovel)

Tvoja mami
Selo pri Bledu, 26. januarja 1996

ZAHVALA

Ob smrti drage hčerke in mamice

BOGOMILE ŠTURM

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za vso pomoč, za ustno in pisno izraženo sožalje, za darovano cvetje in sveče, ter za številne druge darove. Zahvaljujemo se tudi za številno spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. kaplanu Bojanu Koroškaku iz Stare Loke za lep pogrebni obred. Hvala tudi pogrebncem iz Alplesa in g. Tonetu Nastranu za lepe besede slovesa. Lepa hvala tudi dr. Petnelovi za obiske in pomoč, ter podjetju Akris in pevcem za lepo zapete žalostinke.

Mama in sin Uroš

ZAHVALA



*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in pradedka

LEOPOLDA BERČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu v dolgi boleznini stali ob strani, še posebno pa negovalki Angelci Pintar, osebni zdravnici dr. Jeraj in gospodu župniku Cirilu Brglezu.

Žalujoci: hčerki Ani in Mija,
sinovi Stane, Miro in Marjan z družinami in ostalo sorodstvo
Zg. Bitnje, Kranj, Sv. Duh pri Žabnici, Škofja Loka

V SPOMIN

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družijo nas.
So vezi močnejše,
brez pomena zanje so razdalje, kraj in čas.
(M. Kačič)*

26. januarja mineva 10 let,
odkar nas je mnogo prezgodaj zapustila draga žena in mami

MARINKA ZELIČ

rojena Bogataj

Hvala vsem, ki postojite ob njenem grobu, ji prižigate sveče in poklanjate cvetje.

Mož Mirko, sin Tomaž in hči Simona z možem Rafkom
Kovor, Sr. vas Goriče, 26. januarja 1996

ZAHVALA



Ob nepričakovani smrti dragega moža,
očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA ŠVABA

Fronovega očeta iz Leš pri Trziču

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč, izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče. Hvala tudi g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za zapete žalostinke, GD Leše in Brezje pri Trziču, Čebelarškemu društvu iz Trziča, govornikom za izrečene besede slovesa, kolektivoma OŠ Bistrica in podjetju SKS - Seliškar iz Trziča. Vsem, ki ste ga imeli radi in ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

VSI NJEGOVI

Leše, Nova vas, Brežice, 23. januarja 1996

ZAHVALA

Ob smrti drage žene, mame, babice, prababice in sestre

MARIJE KOKALJ

roj. Markelj

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem, g. župniku za obiske in pogrebni obred. Organistu in pevcem, dr. Možganu za dolgoletno zdravljenje. Hvala sodelavcem Domela, vsem, ki ste se poslovili od nje, za izraze sožalja, darovano cvetje in sveče.

VSI NJENI

Sorica, Železniki, Orehek, Bukovo, Rateče

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustil



JOŽE PLEVEL

Apnišarjev ata iz Trate

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, poklonjeno cvetje in sveče. Posebej se zahvaljujemo dr. Beleharju za dolgoletno zdravljenje. Iskrena hvala pogrebni službi Navček, cerkvenim pevcem, govorniku, zvonarjem ter g. župniku za lep pogrebni obred. Zahvaljujemo se tudi podjetjem Alpetourju Potovalni agenciji, Eti Kamnik, Adrii Airways - LTO Brnik, Gorenjskemu tisku Kranj. Zahvalo smo dolžni tudi ZB Cerklje in Društvu upokojencev Cerklje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Trata, Komenda, Dvorje, Tenetiše, 15. januarja 1996

ZAHVALA

V 93. letu starosti nas je zapustila naša draga mama,
babica, prababica, sestra, teta in tašča

ANA PUŠAVEC

roj. Grašič iz Tenetiš

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Zahvala župniku za lepo opravljen obred, pevcem Zupan, osebju Zdravstvenega doma Kranj, ZB g. Štruklju za poslovilne besede, LD Storžič, sodelavcem Hotela Kokra, "Navčku" in vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Tenetiše, Naklo, Ljubljana, 1996

ZAHVALA

*Odšla je bolezen,
odšlo je tpijenje.
Saj ni rečeno, da Vas ni,
če glas Vaše tamburice molči.*

V 86. letu starosti nas je zapustil dragi stric



FRANC RANT

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, poklonjeno cvetje in sveče. Posebej pa se zahvaljujemo gospe Mariji Kozmelj, dr. Mileni Igljčar, dr. Mileni Medič - Novak, gospodu župniku, vsem pevcem, tamburašem, govornikom ter vsem društvom in organizacijam. Vedno bo ostal v našem spominu.

VSI NJEGOVI

Reteče, januar 1996

